

HAJDÚ-BIHARI

XXXVIII. ÉVFOLYAM
262. SZÁM

ÁRA: 1,80 FORINT

1981. XI. 7.,
SZOMBAT

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

Koszorúzási ünnepséget tartottak péntek délelőtt a budapesti Szabadság téren. Képünkön Kádár János és Németh Károly koszorút helyeznek el a szovjet hősi emlékmű talapzatára.

A forradalom eszméje hatalmas teremtő erőket szabadított fel

Diszünnepegy Debrecenben
a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulóján

Hajdú-Bihar megye és Debrecen dolgozóinak képviseletében ünneplőbe öltözött és ünnepi hangulatú emberek sokasága gyűlekezett péntek este Debrecenben, a Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ színháztermében. Itt rendezték meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából az MSZMP megyei és Debrecen városi Bizottsága, valamint a megyei és a Debrecen városi Tanács diszünnepegyét.

Az ünnepségre eljöttek a megye és Debrecen párt-, állami, társadalmi életének képviselői, a munkásmozgalom veteránjai, az üzemek, intézmények, termelészövetkezetek termelésben, közéletben élen járó dolgozói. A sorok között foglaltak helyet Sikula György, a megyei pártbizottság első titkára, Szabó István, a TOT elnöke és Balogh Mihályné, a Debreceni Ruhagyár pártbizottságának titkára, az MSZMP Központi Bizottságának Hajdú-Biharban élő tagjai, dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke, dr. Acs István, a Debrecen városi Tanács elnöke. Részt vettek az ünnepségen a testvéri Szovjetunió képviselői, Kraszarm Ivanovics Ivanov főkonzul, valamint a Varsói Szerződés értelmében ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet alakulatok képviseletében P. D. Valyko, V. J. Orlov, V. L. Szokolov és Sz. D. Szolarjev főtisztek.

Felcsendült a magyar és a szovjet himnusz, majd Böröndi Tamás, a debreceni Csokonai Színház művésze mondta el Alexander Prokofjev *Hogy villogott a kardok éle* című versét.

A megjelenteket és a megye egész dolgozó népét az évforduló alkalmából dr. Postás Sándor, a Debrecen városi pártbizottság első titkára köszöntötte, majd Szendi Sándor, az MSZMP megyei végrehajtó bizottságának tagja, az SZMT vezető titkára mondott ünnepi beszédet.

Az ünnepségre eljöttek a megye és Debrecen párt-, állami, társadalmi életének képviselői, a munkásmozgalom veteránjai, az üzemek, intézmények, termelészövetkezetek termelésben, közéletben élen járó dolgozói. A sorok között foglaltak helyet Sikula György, a megyei pártbizottság első titkára, Szabó István, a TOT elnöke és Balogh Mihályné, a Debreceni Ruhagyár pártbizottságának titkára, az MSZMP Központi Bizottságának Hajdú-Biharban élő tagjai, dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke, dr. Acs István, a Debrecen városi Tanács elnöke. Részt vettek az ünnepségen a testvéri Szovjetunió képviselői, Kraszarm Ivanovics Ivanov főkonzul, valamint a Varsói Szerződés értelmében ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet alakulatok képviseletében P. D. Valyko, V. J. Orlov, V. L. Szokolov és Sz. D. Szolarjev főtisztek.

Felcsendült a magyar és a szovjet himnusz, majd Böröndi Tamás, a debreceni Csokonai Színház művésze mondta el Alexander Prokofjev *Hogy villogott a kardok éle* című versét.

A megjelenteket és a megye egész dolgozó népét az évforduló alkalmából dr. Postás Sándor, a Debrecen városi pártbizottság első titkára köszöntötte, majd Szendi Sándor, az MSZMP megyei végrehajtó bizottságának tagja, az SZMT vezető titkára mondott ünnepi beszédet.

sem, melyet a szovjet nép a háború által a csőd szélére jutott országnak helyreállításához nyújtott, hogy tudtuk, éreztük minden gondunkban, az új Magyarországért folytatott harc nehézségeiben mindig számíthatunk szovjet barátainkra.

Ezt követően Szendi Sándor arról beszélt, hogy a párt XII. kongresszusa szellemében hogyan kell tevékenykednünk ahhoz, hogy a jövőben még nagyobb eredményeket érjen el népünk, majd beszédét így fejezte be:

— Október ma már történelem. De e történelem a mai világunk minden tétét, szándékát átjárja, mert e forradalom megajándékozott bennünket a megújulás lehetőségével, az emberi értékek mind magasabb színvonalú újratemtésével, azaz, hogy október szellemét örökítő programunkkal győzzünk, abban a szilárd hitben, hogy a mi társadalmunk jelene és jövője az emberi szabadságnak, biztosítéka a teljesebb emberi életnek, boldogságnak.

— Október nagy ünnepén tisztelettel emlékezünk a szovjet forradalmárookra, akik 1917-ben vezették és győzelemre vitték a forradalom ügyét. Tiszta szívből köszöntjük a nagy október eszméinek méltó megvalósítóját, a Szovjetunió Kommunista Pártját és a testvéri szovjet népet, a szovjet embereket, akik azóta is a legtöbb áldozatot hozzák az emberiség ügyéért. Oszintén kívánjuk, hogy érjenek el újabb és újabb sikereket építő munkájukban közös ügyünk javára, mindannyiunk boldogságára!

Az ünnepséget, amely az Internacionálé hangjaival ért véget, a MÁV Filharmonikus Zenekar ünnepi hangversenye követte a Csokonai Színház művészeinek közreműködésével.

Szendi Sándor beszéde

— Ezekben a napokban szerte a világon ünneplésre készül a haladó emberiség, mindenütt megemlékeznek a világot valóban megrengető Nagy Októberi Szocialista Forradalom hatvanegyedik évfordulójáról.

— A nagy történelmi korszakváltások ritkán köthetők egyetlen naphoz, 1917. november 7-e azonban mégis ilyen, mert ezen a napon a Lenin vezette bolsevikok irányításával a munkások, parasztek, katonák megdöntötték az orosz földesúr-burzsoz rendszer utolsó megtestesítőjét, az ideiglenes kormányt, kezükbe vették a hatalmat, s ezzel új korszakot nyitottak Oroszország népének és az egész emberiség történetében. November 7-én a Petrográdi Szovjet rendkívüli ülésén Lenin bejelentette: „A munkás és paraszt forradalom, melynek szükségességéről a bolsevikok mindig is beszéltek, végbement.” Még aznap este öszszegyűlt a munkás- és katonaküldöttek szovjetjeinek második öszsz-oroszországi kongresszusa, mely határozatot hozott a minden hatalomnak a munkás, katona és paraszt szovjetek kezébe való átadásáról.

— 1917 előtt az emberiség már sok forradalmat átélt, melyek során a korábbi osztályuralmat egy másik kizsákmányoló osztály uralma váltotta fel. A szocialista forradalom azonban a munkásosztály forradalmi elméletét valósította meg a gyakorlatban, a dolgozó osztályokat juttatta hatalomra. November 7-én az eddig elnyomottak arattak történelmi győzelmet. Hősies harcban megvalósították a forradalmárok előző nemzedékeinek álmát.

— Azok a munkások, parasztek, katonák, akik megostromolták a Téli Palotát, hallgattak a lenini hívó szóra. Megértették a forradalom lángelkű vezetőjét, átértették, hogy győzelmuiktól saját sorsuk és a világ munkásainak sorsa is függ. A Bolsevik Párt vezetésével az orosz munkások, parasztek, katonák vállalva a nagy ország minden népének fiaival, kivívták, megvédték, megszilárdították a dolgozók hatalmát.

számára a nagy október eszméi:

— Tudatában vagyunk annak, hogy 1917 világraszóló, világot formáló eseménye nélkül nem kerülhetett volna sor 1945-ben hazánk felzabadozására, az életünk gyökeres megújulására. Az azóta eltelt három és fél évtized történelmünk legfényesebb, legmélyebben szántó fordulatát jelenti, olyan minőségű változásokkal, melyek horderejét nem könnyű felmérni.

— A gazdasági fejlődés talaján bátran történelmünk nevezhető változások mentek végbe a megye dolgozóinak életkörülményeiben is. Az elmúlt két évtized terv alatt annyi lakást építettünk, hogy új lakásba lehetett volna költöztetni három hajdúvárosunk, Bősörmény, Szoboszló és Hajdúnánás egész lakosságát.

— A magyar nép soha nem felejté el a hősokeket, akik a legdrágább kincsüket — életüket — áldozták 1945-ben a magyar nép szabadságáért. Soha nem feledjük azt az önzetlen segítséget

Tanácsi dolgozók kitüntetése

Ünnepség a megyei tanácson

November 6-án, pénteken délután a Hajdú-Bihar megyei Tanács első emeleti nagytermében kitüntetések átadására került sor a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából. A jelenlévő, megyénkben tevékenykedő kitüntetett tanácsi dolgozókat dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke köszöntötte rövid beszédben. Üdvözölte továbbá az eseményen jelenlévő Fülöp Jánost, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkárát, csoportvezetőjének, dr. Pető Barnabásnak, a Berettyóújfalú városi Tanács vb-titkárának, Szilágyi Sándornak, a megyei tanács ipari osztálya főelőadójának, Szőlősi Imrénnek, a megyei tanács gépkocsivezetőjének, Venczel Józsefnek, az Építő-tüntetett tanácsi dolgozókat dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke köszöntötte rövid beszédben. Üdvözölte továbbá az eseményen jelenlévő Fülöp Jánost, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkárát,

Dr. Szabó Imre átadja a kitüntetést Hunyadi Györgynek

dr. Kolozsvári Lajost, a Hazaifias Népfőrt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának elnökét.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az évforduló alkalmából eredményes munkája elismeréséül a Munka Erdemrend arany fokozatát adományozta Hacker Dezsőnek, a Debreceni járási Hivatali osztályvezetőjének, nyugdíjas volt főosztályvezetőjének, Kunkli Ferencnek, a hajdúszoboszlói Búzakalás Termelészövetkezet elnökhelyettesé, Vincze Mihály, a nagyhegyesi Vörös Október Termelészövetkezet brigádvezetője, G. Kiss László esztári tsz-elnök, Balázs Gyula, a komádi kendergyár vízvezeték-szerelője, Petrus György, a hajdúdorogi GAMESZ villanyszerelője, Letter Imre, az EPGÉP bal-mazújvárosi gyáregységének ügyvezetője, Pelestyák György, az Alsónyírvis Vízgazdálkodási Társulás munkacsapat-vezetője, Fodor János hajdúdorogi tsz-elnök, Gáll Lajos, a nádudvari Vörös Csillag Termelészövetkezet közműve, Nagy István, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság igazgatója, Szabó Pál, a Debreceni Állami Gazdaság főerdésze, id. Fazekas Lajosné háztartásbeli.

Ugyancsak a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából eredményes munkájuk elismeréséül kapták meg a Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést Antal Ferencné, a megyei tanács tervosztályának főelőadója, dr. Dobronyi László, a megyei tanács személyzeti és oktatási osztályának főmunkatársa, Hajdú Imre, a megyei tanács mezőgazdasági és élelmiszeripari osztályának szakfelügyelője, dr. Szöllős Gáborné, a megyei illetékhivatal főelőadója, Tier László, a megyei tanács építési, közlekedési és vízügyi osztályának helyettes vezetője.

— 1917 előtt az emberiség már sok forradalmat átélt, melyek során a korábbi osztályuralmat egy másik kizsákmányoló osztály uralma váltotta fel. A szocialista forradalom azonban a munkásosztály forradalmi elméletét valósította meg a gyakorlatban, a dolgozó osztályokat juttatta hatalomra. November 7-én az eddig elnyomottak arattak történelmi győzelmet. Hősies harcban megvalósították a forradalmárok előző nemzedékeinek álmát.

— Azok a munkások, parasztek, katonák, akik megostromolták a Téli Palotát, hallgattak a lenini hívó szóra. Megértették a forradalom lángelkű vezetőjét, átértették, hogy győzelmuiktól saját sorsuk és a világ munkásainak sorsa is függ. A Bolsevik Párt vezetésével az orosz munkások, parasztek, katonák vállalva a nagy ország minden népének fiaival, kivívták, megvédték, megszilárdították a dolgozók hatalmát.

Kitüntetési ünnepség az Országházban

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából kitüntetések adományozott párt-, társadalmi és tömegszervezeti tisztségviselőknél, aktivistáknál, a fizikai és szellemi alkotó munkában élenjáró dolgozóknak eredményes munkájuk elismeréseként.

A kitüntetettek egy csoportjának **Losonczy Pál**, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja péntek délelőtt az Országház Kupolacsarnokában nyújtotta át a magas kitüntetések. Az ünnepségen jelent volt **Lázár György**, a Minisztertanács elnöke, **Németh Károly**, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, a Politikai Bizottság tagjai és **Katona Imre**, az Elnöki Tanács titkára.

Losonczy Pál ünnepi beszédében szót egybekötött arról, hogy az emberiség sorsát meghatározó nagy történelmi események fényét nem tompítják el a múlt évek. Jelentőségük, tartamuk, mozgósító erejük az évtizedek múltával csak nő, és újabb tettekhez ösztönzi az egymást követő nemzedékeket.

Az ünnep legszebb hagyományai közé tartozik, hogy ezen a napon kitüntetik azokat közül a legjobbakat, akik a közös nagy munkában, a szocializmusért, a hazáért a legtöbbet nyújtották, s legsikeresebben fáradoztak — mondta Losonczy Pál, s az MSZMP Központi Bizottsága, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa és a kormány nevében jókívánásait fejezte ki a munkálatok kiemelt állami kitüntetésekhez.

A **Munka Vörös Zászló Erdemrendje** kitüntetést kapta **Kerekes Antal**, az MSZMP Debreceni Járási Bizottságának első titkára.

A **Szocialista Magyarországi Erdemrend** kitüntetésben részesült **Berecz János**, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, **Bordos Lajos**, a kecskeméti Univer AFESZ elnöke, **Havas Ferenc**, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, **Iványi Ferenc** nyugdíjas iparőr, **Kálmán Lajos**, az MSZMP Politikai Főiskolája nyugdíjas gazdasági igazgatója, **Kovács Emil**, nyugdíjas vállalat főosztályvezetője, **Kovács Imre** nyugdíjas tsz-tag, **Krajčík András**, nyugdíjas ktsz-elnök, **Lesták Pál**, a Cooptourist magyar szövetkezetek utazási irodájának vezérigazgatója, **Ligeti László**, a Szakszervezetek Országos Tanácsának alelnöke, **Manner István** nyugdíjas

rendőr főhadnagy, **Miklós Imre** nyugdíjas vállalati igazgató, **dr. Mulató János**, a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság nyugdíjas elnöke, **Pósa Lajos** nyugdíjas tsz-brigádvezető, **Ráczkó Lajos** nyugdíjas vállalati főellenőr, **Sikula György**, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának első titkára, **Szabó Mihály**, az Alkaloida Vegyészeti Gyár pártbizottságának titkára, **Szilágyi György**, az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottságának munkatársa, **Takács Imre**, az MSZMP Fejér megyei Bizottságának első titkára, **Tóth Béla**, a gyermelyi Petőfi Tsz elnöke, **Vadász Zoltán**, az Országos Terhivatal főosztályvezetője, **Zsuppányi József**, a sőtörti Deák Ferenc Tsz elnöke.

A **Munka Erdemrend arany** fokozatát kapta többek között **Harangi Sándor**, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának osztályvezetője, **Juhász Ferenc**, a Polgár és Vidéke AFESZ üzletvezetője, **Kovács László**, a hajdúböszörményi Béke Tsz főkönyvelője, **Lamos József**, a Debreceni Minőségi Szabó Ipari Szövetkezet elnöke, **Nagy József**, a Hajdú-Bihar megyei Temetkezési Vállalat sirköbetűvészes szakmunkása, **dr. Nánási Pál**, a kémiai tudományok doktora, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem egyetemi tanára, **Oláh Miklós**, a földési Rákóczi Tsz erőgépezetője, **Tóth József**, a MÁV debreceni Járműjavító Üzemének csoportvezető-helyettese, **Varga Sándor**, a Magyar Gördülőcsapágó Művek géplakatos.

A **Munka Erdemrend ezüst** fokozatát kitüntetés adományozták többek között **dr. Csontos Imréné**, a Debreceni Agrártudományi Egyetem karcagi kutatóintézetének tudományos főmunkatársának, **Együd Lajosnak**, a Hajdú-Bihar megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége osztályvezetőjének, **Fejér Jánosnak**, az újléti Új Elet Tsz elnökének, **Ferencci Lászlónak**, a Biharkeresztes és Vidéke Takarékszövetkezet elnökének, **Kiss Józsefnek**, a Hajdú-Bihar megyei Tanács Gyógyászati Központja gazdasági igazgatóhelyettesének, **Kovács Antalnak**, a komádi Bihar Népe Tsz elnökhelyettesének, **Lóska Irénnek**, a Magyar Gördülőcsapágó Művek pártbizottsága munkatársának, **Márföldi Mihálynak**, a hajdúhadházi Bocskai Tsz főigronómusának, **dr. Séri Kornélnak**, a Debreceni Úgyvédi Kamara titkárnak, **Sipos Imrénének**, a Hajdú-Bihar megyei Ipari Szövetkezetek Szövetsége munkavédelmi felügyelőjének, **Várkonyi Józsefnek**, a Magyar

Vöröskereszt Hajdú megyei vezetősége polgári védelmi főelőadója.

A **Munka Erdemrend bronz** fokozatát kitüntetés adományozták többek között **Balla Józsefnek**, a Hortobágyi Állami Gazdaság állategészségügyi szaksegédjének, **Deák Lajosnak**, a Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Vállalat karbantartó csoportvezetőjének, szb-titkárnak, **dr. Dunka Sándornak**, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság osztályvezetőjének, **Erdei Sándornak**, a berettyóújfalui Hajnali Tsz elnökének, **Hege-dus Lajosnak**, a Berettyóújfalui Állami Gazdaság traktorosának, **Illés Györgynek**, a nyiradonyi Új Elet Tsz magtárosának, **Kelemen Józsefnek**, a Tiszántúli Gáz-

szolgáltató Vállalat hálózatkarbantartó szerelőjének, **Legoza Bálintnak**, a Hajdúsági Iparművek csoportvezetőjének, **Ling Bélának**, a Tiszántúli Áramszolgáltató Vállalat villanyszerelőjének, **Pácz Istvánnak**, a debreceni Kossuth Tsz állatgondozójának, **Szécsi Károlynak**, az esztári November 7. Tsz traktorosának, **Takács Jánosnak**, a Debreceni Építőipari Szövetkezet kömvévesének, **Tar Istvánnak**, a nagyhegyesi Vörös Október Tsz növénytermesztőjének, **Timár Sándornak**, a hajdúnánási Béke Tsz elnökhelyettesének, **Tóth Imrénének**, a Szakszervezetek Országos Tanácsa hajdúszoboszlói Béke Gyógyúdlője főportásának.

Ünnepség a megyei KISZ-bizottságon

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója tiszteletére ünnepi megemlékezést tartottak péntek délután a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Hajdú-Bihar megyei Bizottságán is. Az ünnepségen — amelyen részt vett **Kálmán Mihály**, a megyei pártbizottság osztályvezetője is — a megjelenteket, a megye különféle területeiről meghívott ifjúsági vezetőket, valamint a KISZ és az uttörőmozgalom segítőit, társadalmi aktivistákat **Szombati Béla**, a megyei KISZ-bizottság titkára köszöntötte. Ezután **Horváth Sándor**, a KISZ-apparátus pártalap-szervezetének titkára mondott a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját méltó ünnepi beszédet, vizsgálva egyben azt is, mit jelent a ma fiataloknak a Nagy Október öröksége.

Az ünnepi megemlékezést — immár hagyományosan — összekapcsolták az ifjúsági mozgalomban, vagy annak támogatásában élenjáró fiatalok, társadalmi aktivisták megjutalmazásával, kitüntetéssel. A kitüntetéseket **Szórádi Sándor**, a KISZ Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára adta át.

A KISZ Központi Bizottsága KISZ Erdemremmel tüntette ki: **Kollár Jánosné Lukács Mariát**, az SZKP Főiskolájának hallgatóját, **Hosszú Ágnest**, az MSZMP Politikai Főiskolájának hallgatóját (aki kitüntetését a budapesti központi ünnepségen vette át), **Máté Lászlót**, a Kőlcsey Művelődési Központ csoportvezetőjét, **Végh Évát**, a DOTE hallgatóját, **Dovák Sándort**, a polgári József Attila Gimnázium tanárát, **Karakas Ivánt**, a gáborjáni általános iskola pedagógusát,

Szöllősy Tibor újságírót, **Mózes Andrást**, a nádudvari Vöröskereszt Tsz kovácsát és **Varga Ferencet**, a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat villanyszerelőjét.

A KISZ Központi Bizottsága által adományozott Ifjúságért Erdemremmel kitüntetést kapta: **Krajcsir József**, a MÁV Járműjavító Üzem lakatos csoportvezetője, **Jóna Lajos**, a hajdúnánási EIVRT pártvezetője titkára és **dr. Gyarmati Kálmán**, a Kőlcsey Művelődési Központ és Ifjúsági Ház igazgatója (aki kitüntetését szintén a központi ünnepségen vette át).

A Magyar Utörök Szövetségének Országos Tanácsa Gyermekéért Erdemremmel tüntette ki: **Balogh Antalt**, a berettyóújfalui gyermekváros igazgatóját (aki kitüntetését a budapesti központi ünnepségen vette át) és **Gyula Sándort**, a hajdúnánási 3. sz. Általános Iskola igazgatóját.

A Magyar Utörök Szövetsége Országos Tanácsa által adományozott Utörözvevő Erdemremmel kitüntetést kapta: **Kardos Lászlóné**, a debreceni Arany János Általános Iskola pedagógusa, **Szórádi Sándor**, a Nyiracsádi Általános Iskola igazgatója, **Kélin-ger Lászlóné**, a hajdúnánási 2. sz. Általános Iskola pedagógusa.

Honvédelmi Erdemremmel egy kiváló Ifjúsági Vezető érdemelt, Kiváló Utörözvevő Erdemremmel **nyolc**, a Magyar Utörök Szövetségének dicséret oklevelével egy aktivistát, az OTSH dicséret oklevelével egy pedagógust jutalmaztak meg. Ezen kívül **Szórádi Sándor** több aktivistának adott át egyéb elismerést és jutalmat.

Magyar vezetők távirata a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából

Leonid Iljics Brezsnyev elvtársnak,
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága főtítkárnak,
a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége elnökének,

Nyikolaj Alekszandrovics Tyihonov elvtársnak,
a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének

MOSZKVA, KREML

Kedves Elvtársak!

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa és Minisztertanácsa, egész népünk és a magunk nevében forró, elvtársi üdvözlőnk és legjobb kívánásainkat küldjük önöknek és önökön keresztül a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének és Minisztertanácsának, a testvéri szovjet népeknek.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom új korszakot nyitott az emberiség történetében. Október eszméi, az oroszországi proletariátus győzelme, a szovjet népi kiemelkedő sikerei példát mutattak és ösztönző hatást gyakoroltak a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomra, a nemzeti felszabadító mozgalom harcára, a világ szabadságszerető népeinek küzdelmére. Az elmúlt több mint hat évtized alatt a szovjet nép fáradhatatlan, alkotó tevékenységével, a haladásért, a békéért és a nemzetközi biztonságért vívott állandó harcával döntő mértékben járult hozzá azokhoz a gyökeres változásokhoz, amelyek a világban végbementek.

A szovjet nép, kommunista pártja vezetésével, kimagasló, történelmi jelentőségű eredményeket ért el, felépítette a fejlett szocialista társadalmat, s most a kommunista társadalom felépítésén dolgozik.

Mély meggyőződésünk, hogy a szovjet nép sikerre viszi az SZKP XXVI. kongresszusán elfogadott gazdasági és társadalomépítő programot, eredményesen oldja meg a fejlődés során jelentkező új feladatokat.

Az SZKP XXVI. kongresszusán szentesített nemzetközi irányvonal egybeesik a szocialista országok, a békeszerető népek, a magyar nép érkeivel és törekveivel. Ezért is helyesüljünk és támogatjuk azokat a javaslatokat, amelyek a feszültség csökkentésére, a nemzetközi béke és biztonság megszilárdítására, a leszerelő ügyének előmozdítására, a szocialista és a tőkés országok vezetői közötti párbeszéd fenntartására, a kölcsönösen előnyös kapcsolatok fejlesztésére irányulnak.

A magyar nép számára — amely a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. kongresszusa határozatainak végrehajtásán munkálkodik — pótolhatatlan erőforrás a szovjet néphez fűződő megbonthatatlan testvéri barátság és szüntelen erősödő együttműködés. A két ország viszonyára a kapcsolatok állandó szélesítése, egyre újabb területekre történő kiterjedése, az együttműködés formáinak szüntelen gazdagodása jellemző.

A Magyar Szocialista Munkáspárt, a Magyar Népköztársaság a marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus elvei alapján szüntelenül erősíti kapcsolatait a Szovjetunióval, a szocialista közösség országaival a szocialista országok egységének megszilárdítására, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom erősítésére, az egyetemes békéért és a nemzetközi biztonságért küzdő erők összefogása érdekében.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmének évfordulóján, a világ minden haladó erejének e nagy ünnepén, szívből kívánunk további kiemelkedő sikereket önöknek, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének és Minisztertanácsának, az egész szovjet népeknek az SZKP XXVI. kongresszusa határozatainak végrehajtásában, a kommunista társadalom építésében, országuk felvirágoztatásáért, a világ békéjének és biztonságának erősítéséért, a társadalmi haladásért folytatott nemes tevékenységükben.

Kádár János,

a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára,

Losonczy Pál,

a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke,

Lázár György,

a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke.

Ünnepélyes zászlófelvonás

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója tiszteletére pénteken reggel a Parlament előtt, a Kossuth Lajos téren ünnepélyes külsőségek között, katonai tiszteletadással felvonták a Magyar Népköztársaság állami zászlaját. A csapatzászlóval sorakozott fel a diszszázad, majd köztűz jelezte a budapesti helyőrség parancsnokának érkezését, aki — meghallgatva az egységparancsnok jelentését — ellépett a katonák sor-

fala előtt. Ezután diszörök kíséretében vitték az árbochoz az állami zászlót, s a Himnusz hangjai, valamint a katonák tiszteletadása közepette vonták fel. Az ünnepség befejezéséig a diszszázad és a zenekar díszmenetben vonult el az állami zászló előtt.

A gellérthegy felzabudalási emlékműnél ugyancsak katonai tiszteletadással vonták fel a magyar nemzeti lobogót és a munkásmozgalom vörös zászlaját.

Ünnepi előadás az Erkel Színházban

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 64. évfordulója alkalmából pénteken ünnepi előadásra mutatták be az Erkel Színházban Hacsaturján Spartacus című balettjét.

Az előadásban részt vett **Benke Valéria**, a Társadalmi Szemle szerkesztő bizottságának elnöke és **Méhes Lajos** ipari miniszter, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, megjelent a kormány

több tagja, köztük **Puja Frigyes** külügyminiszter, továbbá a politikai és a társadalmi élet több más vezető személyisége. Ott volt a budapesti diplomáciai képviselők több vezetője, köztük **Vlagyimir Jakovlevics Pavlov**, a Szovjetunió magyarországi nagykövete és a Szovjet-Magyar Baráti Társaság küldöttsége, **Nyikolaj Fjodorovics Danyilin** alelnöke vezetésével.

Méhes Lajos rádió- és televízióbeszéde

Hatvanégy évvel ezelőtt a novemberben megszokott, napfény nélküli borus reggelre ébredt Oroszország népe. „Már reggel hat óra felé járt az idő — írta John Reed, a hűségese krónikás —, de még mindig sötét volt és hideg. A csendes utcák fölött csak valamiféle különös, sápadt fény derengett, az Oroszországra virradó nehéz nap elhőrnök.”

Azon a szerdai napon, az első világháború poklában még mindig ezrek és ezrek haltak meg a frontokon. De a népekre kényszerített imperialista háború tengernyi szenvedése a hadviselő országokban napról napra fokozta a munkások, parasztok harcát elnyomóikkal szemben is.

A Budapestben megjelenő lapok azon a napon a választójogi törvényről polemizáltak. A nyomdáknak győztes hadijelentéseket szedtek, alattuk a zűrzavárú kérdés: mi lesz a hadiszevályekkel?

Az oroszországi helyzetről mindössze annyit írtak: Le-nint ismét keresik.

Aznap az obszervatórium-ra hivatkozva az újságok földrengést jósoltak a következő hétfőre. Akkor még nem tudták itthon, hogy Oroszországban már azon a hajnalon elkezdődött az

egész világot megrázó társadalmi rengés, amelynek eredményeként az emberiség történetében először lett egy országban véglegesen a hatalom birtokosa a dolgozó nép.

A burzsoázia azt harsogta, hogy ami Oroszországban történt, az csak átmeneti, mindenképpen egyedi, megismételhetetlen esemény. A történelem azóta bebizonyította ezeknek a jóslatoknak az alaptalanságát. És amit akkor átmenetinek, egyedinek és megismételhetetlennek mondtak, az véglegesnek, sőt más népek számára is vonzó-nak, követendő példának bizonyult.

A győztes szocialista forradalom nem csupán Oroszországban szabadította fel az embert. 1917-ben a gyarmatosítók uralma alatt szenvedett a Föld lakosságának kétharmada. Ma Földünk lakosságának mindössze egy százaléka fölött uralkodhatnak még a gyarmatosítók. Október példája, s a győztes forradalom ereje bátorította és bátorítja, segíti ma is a nemzetközi munkásosztály harcát a kizsákmányolás ellen, a népek küzdelmét a függetlenségért, a nemzeti felemelkedésért, a társadalmi haladásért, a békéért.

A Szovjetunió békepoliti-

kája is október szellemében fogant. Az úttörő szerep mellett a Szovjetunióknak jutott az a megtisztelő és nehéz küldetés is, hogy létrejötte óta az első vonalban védelmezze, óvja a világ békéjét. Döntő mértékben a szovjet nép áldozatvállalásának eredményeként létrejött katonai erőegységünknek köszönhető, hogy Európa történelmének legrosszabb békeidejét éljük. Meggyőződésünk, hogy továbbra is sikerül meggátolni az imperialista hatalmakat az emberiség létét fenyegető nukleáris világháború kirobbantásában.

Hazánkban ma kiegyensúlyozott belpolitikai viszonyok között dolgozunk a fejlett szocialista társadalom építésén.

Olyan vívmányaink vannak, mint független, szuverén, szocialista hazánk megteremtése, népünk közös célokra nyugvó szocialista nemzeti egysége, az életkörülmények gyökeres megváltozása, állampolgáraink növekvő műveltsége. Mindez olyan nemzeti kincs, amelyre büszkék vagyunk, amelyet őrizni, gyarapítani társadalmi és személyes érdekünk, közös és egyéni kötelességünk.

Nagy eredményeinket, történelmi vívmányainkat a

szocialista közösség tagjaként értük el. Békénknek, függetlenségünknek, szocialista társadalmunk sikeres építésének nemzetközi feltételei között kulcsszerepe van a Szovjetunióhoz fűződő szövetségünknek és barátságunknak, amely a közös harcokban született, s kiállta a történelem próbáját. A magyar és a szovjet nép barátságára, internacionalista együttműködésére továbbra is előreláthatóan nagy szerep jut.

Népünk is újabb nagy feladatokat áll a társadalom- és gazdaságépítésben. Eddigi vívmányainkra, történelmi tapasztalatainkra alapozva mozgósítjuk erőinket, tartalékainkat, hogy a nehezebbé vált nemzetközi feltételek közepette is eredményesen tegyünk eleget a gazdasági-társadalmi fejlődés követelményeinek.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a Minisztertanács, a magyar kommunista, a szocializmus építésében munkálkodó magyar nép nevében tisztelettel köszöntöm a Szovjetunió Kommunista Pártját, a nagy szovjet népet, és kívánom; sikeresen munkálkodjanak újabb korszakok tervei megvalósításában, a béke megőrzésén.

A

A nemzetközi hetvenes évek nyolcvanas szültebbé ratlan jeler 78-tól kezd volt a nem romlás, hűt Mi ennek szölvá: ez az vezető körök nak, az enyi szonyának ban keresen Államok vez hatvanas évek enes évek szenvedett enyhülést te szélsőséges rök irányt v ború valami tára, megpa tani a szoc dás tényes teni a szoci a békéért és küzdő erőke

Módszerei tők eredeti tunk ezekke zeddel korá ború tobzó nek a poli legzettsége

— A fegy újjalesszéle leni megsz unióval, a országaival léckéiként s lista ország véreztetés versenyben. lényre táma erópolitika retnek pol nyekre ké cialista ors csak azoka vetkezik, tárgyalások jelalulnak, vagy lehet

— Az im nai aktiviz üvezetekben sődése a h ellen, a h haladó ors nak visszasa

— A szoc tőkés ors kapcsolatait gazdasági

A fegy előre

A Szovjet szik, hogy amerikai v törekvését, Államok k kerüljön a szemben. A szonyok ne meg. Szovje zottan lesz jetunió nem tani a kialá egyensúlyt.

A szovjet landó a t amerikai fegyverzeté és csökken az eddig e sok pozitív rikai huzav tárgyalások tavaszán k

Az Európ szánt k nukleáris s a tervek sz 30-án kezd szovjet—am szélések. A rendkívül csak akkor Egyesült A beleegyezik tárgyalások

A váls

A közel-k válsággóccok kirajzolóds óceán és a zetében, az a pekingi h deklarált h tán ellen, indoknál fajulldzó támadása A tin-amerika

A szovjet békepolitika a nyolcvanas években

Írta: Puja Frigyes külügyminiszter

A nemzetközi helyzet a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején feszültebbé vált. Ez nem váratlan jelenség, már 1977-78-tól kezdve megfigyelhető volt a nemzetközi légkör romlása, hűvösebbé válása.

Mi ennek az oka? Röviden szólva: ez az ok az amerikai vezető körök külpolitikájának, az enyhüléshez való viszonyának a megváltozásában keresendő. Az Egyesült Államok vezető csoportjai a hatvanas évek végén, a hetvenes évek első felében elszövedett kudarcokért az enyhülést tették felelőssé. A szélsőséges imperialista körök irányt vettek a hidegháború valamilyen új változatára, megpróbálják megállítani a szocializmus, a haladás térnyerését, meggyengíteni a szocialista országokat, a békéért és a biztonságért küzdő erőket.

Módszereik nem mondhatók eredetieknek. Találkozunk ezekkel néhány évtizeddel korábban, a hidegháború tobzódása idején. Ennek a politikának a fő jellegzetességei a következők:

— A fegyverkezési hajszájának előmozdítása, a katonai fölény megszerzése a Szovjetunióval, a Varsói Szerződés országaival szemben. Mellette a békeszeretők szerepét a szocialista országok gazdasági „elvezetésével” a fegyverkezési versenyben. A katonai fölényre támaszkodva aztán az erópolitika eszközeivel szertéket politikai engedményekre kényszeríteni a szocialista országokat, de nem csak azokat. Mindebből következik, hogy a leszerelési tárgyalások szükségképpen lelassulnak, megtorpannak, vagy lehetetlenné válnak.

— Az imperializmus katonai aktivizálódása a válságövezetekben; harcának erősödése a haladó mozgalmakkal szemben, a szocialista és más haladó országok befolyásának visszaszorításáért.

— A szocialista és a fejlett tőkés országok kétoldalú kapcsolatának szűkítése; a gazdasági embargó, a meg-

különböző intézkedések szűkítése.

— Hidegháborús jellegű politikai és propagandakampanyók kibontakoztatása a szocialista országok, mindegyikét a Szovjetunió ellen. A Szovjetunió nemzetközi céljait és törekvéseit az amerikai fordulat sem változtatta meg. A szocializmus első országa most is elsősorban azért küzd, amiért a korábbi években harcolt: a béke megőrzéséért, a biztonság megszilárdításáért, a fegyverkezési hajszá megállításáért, a leszerelés egyes problémáinak megoldásáért, a válságövezetekben felfülemlett feszültségek okainak kiküszöböléséért, a normális államközi kapcsolatokért.

Melyek a szovjet külpolitika legfontosabb feladatai a nyolcvanas évek elején?

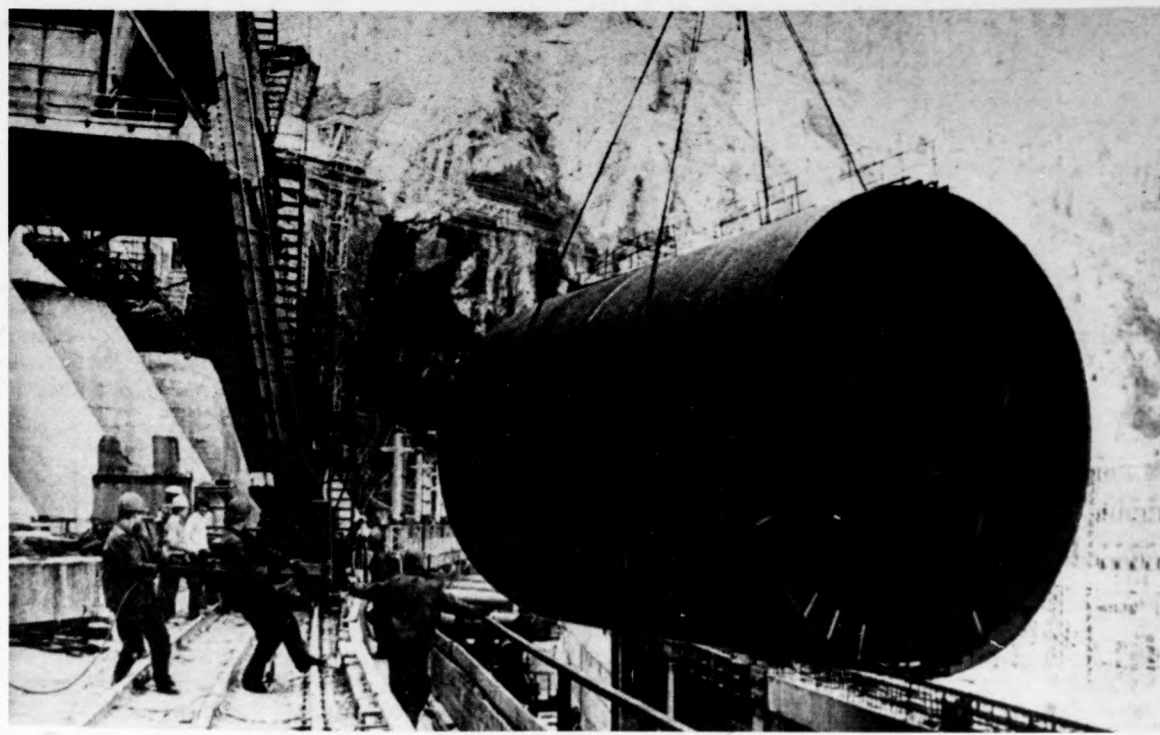
mielőbb rendeződjenek ezek a konfliktusok.

A Szovjetunió számos javaslatot tett a válságövezetek felszámolására. A Camp David-i különalkuvál szembeállította az összes érdekelt fél részvételével összehívandó nemzetközi értekezlet gondolatát, amelyen az ismert elvek alapján rendezhető lenne ez az akut probléma. A Perzsa-öböl és az Indiai-óceán körzetében jelentkező problémák megoldására maga Leonid Iljics Brezsnyev elvtárs tett javaslatot. Ismeretesek az Afganisztán körüli helyzet rendezésére vonatkozó szovjet kezdeményezések, az a támogatás, amelyet a Szovjetunió nyújt az indokínai országoknak a helyzet rendezése érdekében. Mindez bizonyítja, hogy a Szovjetunió kész meg tárgyalni az egyes konfliktusövezetek kialakult helyzetét és megegyezésre jutni az összes érdekelt országgal. Joggal merül fel akkor a kérdés: miért halogatják a megegyezést az imperialista hatalmak és a pekingi hegemonisták? Erre csak egy a válasz: azért, mert a halogatástól befolyásuk kiterjesztését remélik.

A szovjet vezetők természetesen jól tudják, hogy milyen fontosak a világhelyzet alakulása szempontjából a szocialista és a fejlett tőkés országok kétoldalú kapcsolata, ezen belül a Szovjetunió és az Egyesült Államok viszonya. E két ország kapcsolatának javulása a hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az enyhülés folyamata kibontakozhatott. Eppen ezért a Szovjetunió állhatatosan törekszik arra, hogy ne romoljanak tovább az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolata, ellenkezőleg, azok javítását kívánja.

A Szovjetunió a többi fejlett tőkés országgal, a Német Szövetségi Köztársasággal, Franciaországgal, Angliával, Japánnal és más tőkés országokkal is kapcsolatai bővítését tűzte ki célul. Am, ahogy mondan szokták, kétőn áll a vásár! Fejlődni fognak ezek a kapcsolatok, ha az adott tőkés országok vezetői is ezt akarják és ellenkezőleg: szűkülni, ha hidegháborús irányzatok nyernek teret a nemzetközi politikában.

A Szovjetunió külpolitikájában a béke és a biztonság megszilárdításának célja áll — széles körű támogatást élvez a szocialista országok, más haladó országok, a haladó és a békéért küzdő mozgalmak, sok százmillió ember körében. A Magyar Népköztársaság kormánya egyetért a Szovjetunió külpolitikai célkitűzéseivel, és a maga szerény eszközeivel teljes támogatást nyújt azok valóra váltásához.

A SZAJANI ÓRIÁS. Még épül, de már villamosenergiát is ad a szibériai gyáraknak a Szovjetunió legújabb gigantikus vízi erőműve, a szajano-susenszkojei óriás. A Jenyiszej folyó vizét megzabolozó hatalmas energetikai komplexum első öt egységét két évvel a kitűzött határidő előtt helyezték üzembe. Ezek eddig ötmillió kilowattóra villamosenergiát adtak Szibériának. A további öt — egyenként évi 640 ezer kilowatt teljesítményű — áramfejlesztő blokkot 1985-ig befejezik. Addig azonban a villamoserőmű zárógátjának magasságát a mai 170

méterről 245 méterre kell megemelni, a szajani hegység között létesített víztározót fel kell tölteni, s ehhez egy olyan vízvezeték-rendszert kell építeni, aminek méretéhez fogható nemigen akad a világban. Képünk a hatodik aggregát november 7-re tervezett üzembe helyezéséhez szükséges vízvezeték-szerelési munkáit örökítette meg. A már működő, de még épülő komplexum a tervek szerint a beruházás befejezéséig teljes mértékben megtéríti az építési és szerelési költségeket.

ÜNNEPI MENET. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom a világ sorsfordulója volt, s ahogyan azt John Reed írta, valóban „megrengette a világot”, hiszen egy addig járatlan út járhatóságát bizonyította be az egész emberiségnek. Egészen természetes, hogy a győztes forradalom évfordulóját első sorban a Szovjetunióban élő emberek érzik a saját ünnepeiknek, milliók vonulnak ilyenkor az utcákra, hogy Moszkvában és a hatalmas szovjet föld tizenöt köztársaságának sok száz más városában köszöntsék a szovjet hatalmat. Első felvételünk egy moszkvai november 7-i felvonulásról készült, összeállításunk pedig a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségében élő több mint száz nép életéből ad szerény ízelítőt.

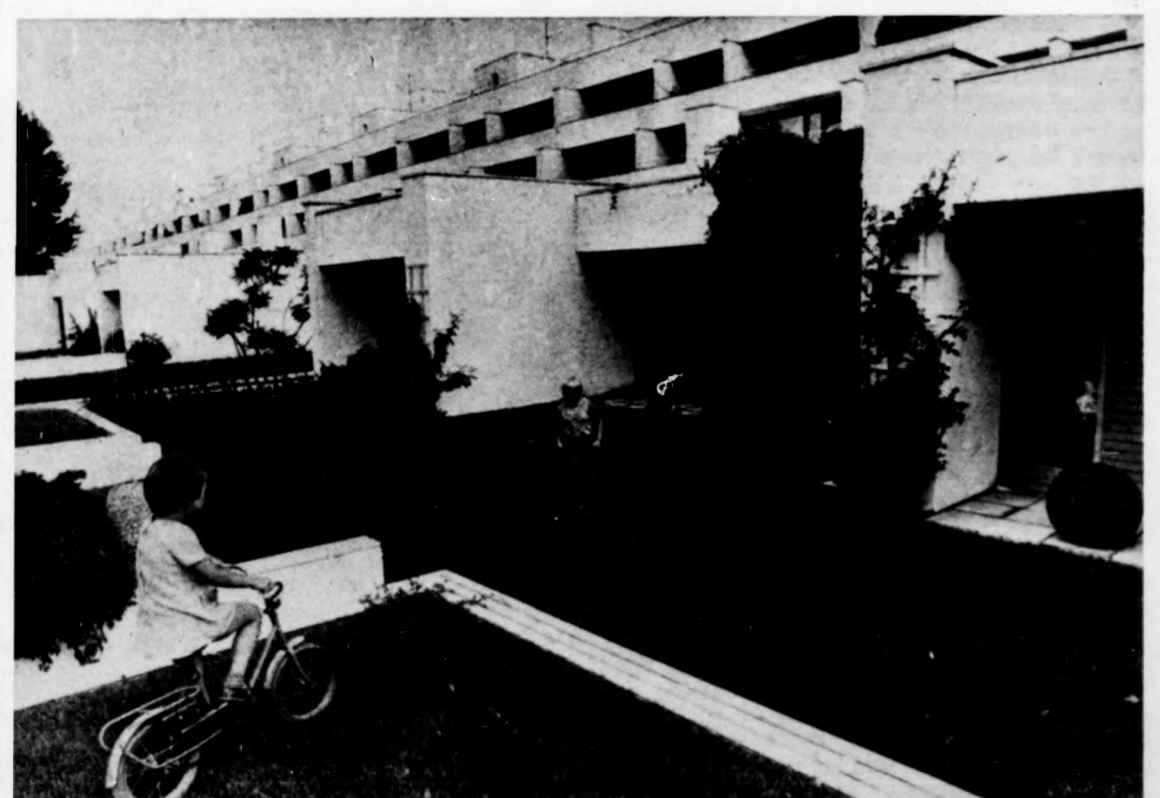

KISLÁNYOK, HEGEDŰVEL. A Szovjetunió bármelyik köztársaságában készülni lehetett volna ez a felvétel, hiszen mindenütt működik zeneiskola — némely köztársaságban több is —, amelyekben a gyerekek százezrei ismerkednek a zenével. Arra persze kevés az esély, hogy a képen látható kislányokból is világhírű hegedűművészek legyenek, még az sem biztos, hogy mindketten zeneszakké válnak, annyi azonban igen, hogy ők is — akárcsak társaik tömegei — zeneszerető, életigenlő embereké cseperednek.

A JÖVŐ FALUJA. A szovjet építőművészet mai, központi problémája, hogy miképpen lehet nemcsak sok lakást, hanem egyúttal szép lakóházakat is építeni. Néhanan úgy vélik, hogy a tipizálás minden rossz forrása, mert a tömeges, ipari lakásépítést elkerülhetetlenül egyformasághoz vezet. Mások szerint viszont — akik egyébként szintén a tipizálást tartják a leggazdaságosabb és leggyorsabb lakásépítési mód — a művészet segítségével a tömegépítést ellenére is lehet igazán szép otthonokat produkálni, hiszen az ismétlődés az építőművészet egyik alapja. Meg kell tanulni az ismétlődő elemek felhasználásá-

val eredetét alkotni. Bizonyára nem véletlen, hogy a modern építőművészeti törekvések legújabb példái Zelenograd, Togliatti, az üzbeigisztáni Navoi, a kazahsztáni Sevcenko és más új városok lakótelepei mellett a falvakban is megtalálhatók, hiszen az SZKP XXVI. kongresszusa óta kormányprogram határozza meg az úgynevezett „alvó települések” szerepkörét, komplex fejlesztésük szükségességét. Képünkön: egy ilyen, az Észti Szocialista Szovjetköztársaságban levő „alvó település” legújabb házsora látható, amelyet az ismétlődés ellenére is igazi otthonnak éreznek a falu lakói.

A fegyverkezési hajszá megfékezése, előrelépés a leszerelés ügyében

A Szovjetunió arra törekszik, hogy meggyengítse az amerikai vezető körök azon törekvését, hogy az Egyesült Államok katonai fölénybe kerüljön a Szovjetunióval szemben. A katonai erőviszonyok nem változhatnak meg. Szovjet részről határozottan leszögezték: a Szovjetunió nem engedi megbontani a kialakult katonai erőegyensúlyt.

A szovjet kormány hajlandó a tárgyalásokra az amerikai féllel a stratégiai fegyverzetek korlátozásáról és csökkentéséről, megőrizve az eddig elért megállapodások pozitív elemeit. Az amerikai huzavona miatt ezek a tárgyalások esetleg csak 1982 tavaszán kezdődhetnek meg.

Az Európában levő és ide szánt középhatótávolságú nukleáris rakéták tárgyában a tervek szerint november 30-án kezdődnek meg a szovjet-amerikai megbeszélések. A megegyezés eredményeként fontos kérdésben csak akkor lehetséges, ha az Egyesült Államok kormánya beleegyezik abba, hogy a tárgyalásokba az előretolt

telepítésű amerikai nukleáris eszközöket is bevonják, mert amennyiben ezek kiesnének a korlátozás hatálya alól, az Egyesült Államok fölénybe kerülhetne Európában.

A Szovjetunió minden biznnyal folytatja a lelassult vagy felbemaradt, a leszerelés körébe tartozó kérdések megtárgyalását a genfi Leszerelési Bizottságban, kétoldalú alapon és más módon.

A leszerelés egyes problémáinak megoldása nehéz, bonyolult feladat. Am mindent meg lehet oldani, ha megvan a kellő politikai akarat. Nem hanyagolható el annak a milliókat átfogó új békemozgalomnak a hatása sem, amely mind az Egyesült Államokban, mind Nyugat-Európában kibontakozik az amerikai vezetők által ösztönzött fegyverkezési verseny ellen.

A leszerelési intézkedések csak a kölcsönösség és az egyenlő biztonság elve alapján dolgozhatók ki és fogadhatók el. A Szovjetunió ezen az elvi alapon áll. Minden olyan törekvés, amely mellette ezt az elvet, eleve kudarcra van ítélve.

A válságövezetekben tapasztalható béke- és haladásellenes aktivizálódás megfékezése

A közel-keleti krízis, új válságövezetek körvonalainak kirajzolódása az Indiai-óceán és a Perzsa-öböl körzetében, az imperializmus és a pekingi hegemonisták nem deklarált háborúja Afganisztán ellen, a kínai vezetők indokínai mesterkedései, a fajlduló dél-afrikai rezsim támadása Angola ellen, a latin-amerikai népelénes, re-

aktív erők aktív amerikai támogatása — mind-mind azt a veszélyt rejtik magukban, hogy szélesebb fegyveres összeütközéssé fajulhatnak. A válságövezetek egy részében jelentősen megnövekedett amerikai katonai aktivitás veszélyezteti a békét és a biztonságot, ezért a Szovjetunió arra törekszik, hogy

nak,

nti Bizottsága

ge elnökének,

lvársnak,

ökének

KREML

64. évfordulója
rt Központi Bi-
Tanácsa és Mi-
nében forró,
ainkat küldjük
ó Kommunista
nió Legfelsőbb
nak, a testvéri

j korszakot nyi-
méi, az oroszor-
kiemelkedő si-
gyakoroltak a
mra, a nemzeti
zabadságszerető
hat évtized alatt
ységével, a ha-
gért vívott áll-
ozzá azokhoz a
vége mentek.
ével, kimagszó,
elépítette a fej-
lista társadalom

ep sikerre viszi
t gazdasági és
oldja meg a

ett nemzetközi
a békeszerető
eivel. Ezért is
tokat, amelyek
ke és biztonság
szélesztésére, a
götti párbeszéd
latok fejleszté-

gyar Szocialista
nak végrehajtá-
a szovjet nép-
ág és szünteles-
zonyára a kap-
erületekre tör-
ának szüntelen

r Népköztársá-
rnacionáliszmus
ait a Szovjet-
szocialista or-
etközi kommu-
nes békéért és
fogása érdeké-

vözelmenek év-
nagy ünnepén,
et önknek, a
zottságának, a
egének és Mi-
SZKP XXVI.
an, a kommu-
goztatásáért, a
t, a társadalmi

s,
Munkáspárt
első titkára,

l,
társaság
elnöke,

y,
társaság
elnöke.

onás

an díszörök kí-
ék az árbohoz
t, s a Himnusz
mint a katonák
őzöpette von-
nepség befeje-
zárad és a ze-
tben vonult el
előtt.

l felszabadu-
nél ugyancsak
etadással von-
nar nemzeti lo-
nkásmozgalom

nházban

tük Puja Fri-
niszter, továb-
s a társadalmi
vezető szemé-
lt a budapes-
képviseltek
Köztük Vla-
etics Pavlov,
magyarországi
a Szovjet-
ti Társaság
nikolaj Fjodo-
alelnöke ve-

AHOL JÓ KENYERET ADOTT A TÉESZ

Sári György, a debreceni Hunyadi Termelőszövetkezet nyugdíjasa a ritkán betérő ember járatlanságával tolog az irodaház főkönyvelői szobájában. Véletlenül futottunk össze, mire felocsúdik, kabátjától és táskájától is megfosztottuk. Hogy mégis szusszanjon egy kicsit, a testet zaklató bajokról kezd beszélni, az alacsony vérnyomásról, a szédülésről. De úgy ám, mintha unokái vagy keresztgyerekei lennének a benyitott alkalmazottak. Épp csak engem nem tud hová tenni... Fészkelődik, majd megengedő fejbőlintással nyugtatva exoziciót (hogy tudniillik miért is tértünk el menőkéjében), közbeveti a költőinek is nevezhető kérdést: — Lehet itt egyáltalán dohányozni? — Válaszul csak a hamutartót kell megemelnem. Sári György sóhajongóan kezdi tisztogatni hatalmas, görbe szipkáját kurtóját...

— Mit szív Gyuri bácsi? — kérdezi ki a telefonálásból Ambrus Attila főkönyvelő helyettes.

Elővesz egy szál cigarettát, megropogtatja, nézi jobbról, nézi balról, végül aprókat pisilantva a mozdulathoz, felmutatja: — Munkás!...

Megvárja, amíg a főkönyvelő-helyettes leteszi a telefonkagylót, s csak akkor teszi hozzá: — Kicsi a pénz.

Nyomban meg is tudom, hogy az 1967 februárjától Debrecen, Verseny u. 1., azelőtt Kádár dűlő 74. alatti, legelőbb pedig nagyiváni lakos Sári György 1971 óta letelepedett nyugdíjasa a Hunyadi Termelőszövetkezetnek, s most havonta 2070 forintot visz neki a postás. A feleség ehhez további kétezret keres a téesz üzemi konyháján. Sári György azonban úgy érzi, hogy neki, aki ott volt a szövetkezetek indulásánál, minden reményét valóra változtatta a mozgalom — még azt is, amit egy nincstelen vagy egy törpeirtók negyvenötven évvel ezelőtt csak titkoltan titkolt vagyaként álmódhatott: a nyugdíj.

— Hol volt akkor... ki tudta... ki mondta... KI HITTE, hogy a téesztag nyugdíjas lesz?! Mert ha ezt megmondták volna... Semmi mást, csak ezt! Állítottam, bevitte volna a népet... Most, amikor hegyekben áll a drága jó tengeri, az ember nem is érti azt a szörnyű nagy szegénységet. No, nem a Hunyadi gondolkodok. Itt már én nagyon jó kenyert ettem. Olyan év is járt, hogy tíz kilogramm kukoricát osztunk ki munkaesélyként... de ötnél kevesebb sose volt.

— Nagyivánon nehezebben ment? — Nem lehet a kétfőt összehasonlítani! Ötvenháromban léptem be az egyes típusúba öt hold nyolcszáz kóderát juttatott földdel. Ugye nem tudtam mire menni. A beszolgáltatásra se futotta. — Ezzel viszont az megszünt.

— Meg. Azazhogy... ötvennégy nyarán még vittem egy hízót, de azután nem volt tovább beszolgáltatás. — Alakult másfajta csoport is? — Hármast típusú. Az egyesbe inkább a nincsteleket, a hármast pedig azok léptek be, akik vittek egy kis földet. — Egyes típus... Hármast típus... A nevékre nem emlékszik? — Változott ezeknek a neve gyakran. A miénk például volt Rákosi Csillaga is. — Hányan voltak? — Nem is tudom. Lehetünk úgy kétszáz.

A hatvannyolc éves ember arca hirtelen meglevénedik. Fontos lehet, ami eszébe jutott, mert úgy tesz, mint aki ünnepélyes bejelentésre készül.

— Voltunk mi ott nyolcan egy brigádban. Éppen nyolcan. A takarmányos brigád. Így hívták bennünket. Úgy nézett ránk a vezetőség, mint a szemé fényére. Azzal az elbűvölő szándékkal álltunk össze, hogy rendbe tesszük

a takarmányozást. Ne pusztuljon éhen a jószág. Bizony akkor még ilyen gondjaink voltak. A fejetlenség miatt. Sose felejttem például, milyen bizakodással mentünk az első silőért, hogy na majd ez kihúzza bennünket. S azután látni, hogy trágya az egész! Sokszor meg egyéb dolgunk se volt, mint összekaparni, amit más szétszórta. Megvolt ez a brigád vagy két esztenedeig. Kurucz Mihály vezetésével. A többieket is mind fel tudnám sorolni. Ahogy mi szeretünk együtt lenni! Aratásig csak kaszáltunk.

Sári György megáll az elbeszélésben, kérve, hogy ami ezután következik, ne írnam meg. Pedig nincs a folytatásban semmi különös: falat kenyér nélkül emberek másutt is voltak, nemcsak Nagyivánon: másutt is, téeszekben is. Valamelyik tarisznyából azonban az olyan legnehezebb sorúaknak is mindig jutott, mint amilyen az a fogatos volt, aki a szobán forgó nyolc kaszás után járt kaparni a hereföldre, s akinek nem volt meg a betevője sem.

— Volt mindenhol — summázza a múltat Nagyiván szülőtte —, még úgy is, hogy elvitték a termést az utolsó szemig. „Majd hozunk vetőmagot!” — mondták nyugtatásképp. — Hát azóta is hozzák.

— Gyuri bácsi azután debreceni lakossá lett, debreceni téesz tagjává — párttagjává — a finom hajdúsági löszháton. Jött a gyerekek után?

— Igen, a gyerekek bekerültek ide iskolába, s jöttem utánuk én is, gondolva, jobban együtt lesz, jobban boldogul így a család. — Bevált? — Nagyon. Az egyik fiam állatorvos, a másik elektroműszerész...

***
Csáki Ferenc itt kezdte a szövetkezeti életet, ezen a jó földön, Sári Györgynél is korábban, 1952-ben. Bármilyen rég volt azonban, máig sem feledte el azokat a napokat.

Amikor kerti munkától sárosan előballag s végighallgatja jövetelem okát, komolyan rábólint egy-egy szavamra. Mintha várt volna. Nem sokkal később, helyet foglalva a Nyárfás utca 14. alatti kertes ház konyhájában kiderül, mennyire azonos a gondolatunk: sokan, sokféle várják mondandójukat az út végén járók a termelőszövetkezeti mozgalom krónikáisait.

Csáki Ferenc közembere volt e mozgalomnak, úgy ment nyugdíjba is. Nyolcadik éve lakik a Nyárfás utcán. Azelőtt tanyán lakott. A Hunyadi Tsz régi irodája mellett.

— Ott indult meg az élet — mondja vendéglátóm a kijelentő mód nem csekély pártoszával.

— Mi bírta rá, hogy szövetkezeti tag legyen? — Az az ember, aki engem legelőször agitált, Ecsedi Já-

nos bácsi volt, ő mondta — emlékszem, a Kishegyesi úton találkoztunk —, hogy szervezik a téeszt. Augusztus 12-én meg is alakítottuk a Hunyadi.

(Különös véletlen: az Ecsedi-féle tanya árát épp a Csáki Ferencel való találkozásnapján fizette ki a téesz az örökösöknek. Kopik a tanyavilág a tisztántúli nagyváros körül is, koptatja a racionalizáló nagyüzem. Mint Ambrus Attila mondja, ma még körülbelül ötven tanyát ölelnek a Hunyadi Tsz birtokhatárai, az ötvenből azonban négy-öt év múltán egy sem marad. Elve elővásárlási jogával, esztendőnként átlag tíz tanyát vesz meg és számol fel a szövetkezet, haladva könyörtelenül az ésszerűség szabta úton. Azt mondják, a tanyájukat eladók érdeke nem szenved csorbát.)

— Egyszerűen, gyorsan ment tehát a megalakulás.

— Ide tessék figyelni — teszi elem az asztalra összekulcsolt kezét nagy nyomattal vendéglátóm —, olyan emberre léptünk be mind, akik akartuk a téeszt. Nem is lehetett másképp.

— Hányan lehettek? — Tizenhárom — szólt meg váratlanul a feleség, aki félre húzóva, a tüzely melől ügyeli beszélgetésünk.

Csáki Ferenc, úgy ahogy ül, enyhén megrezzen, majd fejcsóválva tiltakozik: — Nem, nem akkor voltunk tizenhárom... El ne tévedszük!

Ujjain kezdi számlálni a neveket, noha már nehezen nyitódik az emlékezet.

— Lehetünk úgy harminc körül, négy-százegynéhány holdnyi földdel. Majd Nagy Imre programja után volt az, hogy mindenki húzódt ki felé. Végül nem maradtunk, csak heten. Ekkor, hogy ne kelljen feloszlannunk, feleségeinket is beírtuk. Így letünk tizenhárom, a feleségekkel együtt. Nagyon kevés eszköznünk maradt, de mi testvérként dolgoztunk együtt és sajnáltuk azokat, akik időközben — például ötvenhatban — kihúzódtak. A munkánk eredménye megvolt mindig. Hozzáteszem, jó földeken, szerencsés adottságok közt éltünk. A munkaegységnek volt értéke. De hát kellett ám dolgozni akkor is! Mi például két egész részt munkáltunk a családdal s én közben a raktárosi teendőket is elláttam.

Raktárból ment nyugdíjba is Csáki Ferenc. Terményraktárból, ahol, mint mondja, lát az ember. Mintha nagyitón nézné a hibákat. Mert vannak hibák a siker és a megdicsőülés esztendeiben is, és az alapítóknak ezek kétszeresen fájnak. Látni, hogyan veri az eső a terményt. Na és az építkezés... — Ajajaj, ne is beszéljünk róla! — nyújtja kezét búcsúkézfogásra Csáki Ferenc a Nyárfás utca 14. előtt, azután hozzátesszi: — Talán majd legközelebb.

Gulyás Imre

ÉVTIZEDES EGYÜTTMŰKÖDÉS

SZOVJET-MAGYAR KAPCSOLATOK A CSAPÁGYGYÁRTÁSBAN

— A rekonstrukció megkezdésekor szerződésben rögzítettük, hogy a gyár megújításának befejezésétől számítva tíz évig együttműködünk a szovjet partnerrel a műszaki kérdések megoldásában — tájékoztat a szovjet-magyar együttműködéssel kapcsolatos alapvető tudnivalókról Fiák László, a Magyar Gördülőcsapágy Művek vezérigazgatója. — Azóta a szociális és kulturális területekre is kiterjedt a barátság, de ma is a munkát tartjuk elsődlegesnek, a legfontosabbnak. Az aktuális műszaki problémák megoldása után jöhet a pihenés, az üdülés, a közös részvétel a vírágkarnevalon. A főmérnök elvtárs mindenről részletesen beszámol, ő nagyon jól ismeri a moszkvaiakat.

KÖZÖS KUTATÁSOK

Kovács Sándor, az MGM fejlesztési főmérnöke a rekonstrukció idején szinte Moszkvában élt, ő volt a szervezés és kivitelezés szovjetunióbeli magyar koordinátora.

— A szovjet-magyar együttműködésről beszélgetve kiindulópontnak kell tekintenünk két dolgot. Ezt a gyárat az ötvenes évek elején szovjet dokumentációk alapján készítették, s a rekonstrukciót is jórészt a moszkvaiak végezték el. Ilyen előzmények után törvényszerű a kapcsolatok ápolása, a tartalmi munka erősítése.

Az 1979-80-ban befejezett rekonstrukció alaposan megváltoztatta a gyárat. A főmérnök két megjegyzéssel illusztrálja ezt. A termelés közel 10 millió darabbal növekedett, a munkások azonban ma sincsenek többen, mint a hetvenes évek elején, közepén. Ugyanakkor a minőség is sokat javult — ma nemhogy külföldön, de még belföldön is nehezen találhatók bevőre az akkori csapágyak. A maiak viszont elkelnek a hazai, a szocialista és a tőkés piacokon egyaránt.

A megteremtett műszaki színvonalat azonban nemcsak karbantartani, de fejleszteni is kell. A tapasztalatok átadásával, kicserélésével könnyebbé válik a lépéstartás.

Két útja is van a szovjet és a magyar szakemberek közös munkálkodásának, s a két út néhol találkozik. A Csapágyipari Együttműködési Szervezethez tartozó nyolc szocialista ország között öt van Magyarországnak és a Szovjetunió is. A CSESZ keretében egy sor tudományos-műszaki témán dolgoznak — általában a témafelelős ország mellett egy másik állam szakemberei segítenek az eredmények gyorsabb elérésében. A közelmúltban három szovjet-magyar kutatást is befejeztek. Az egyik a csapágyak hőkezelésével foglalkozott, a másik a hőkezelés utáni anyagvizsgálat roncsolásmentes módszereit kereste (a módszerek elterjesztésének lehetőségeivel együtt), a harmadik pedig új csapágyalanyanyagok kikísérletezésével próbálkozott. Most két témával foglalkoznak: egyrészt a szerelési műveletek automatizálását, a korszerű szerelde létrehozását tűzték ki célul; másrészt pedig a számítógépet igyekeznek bevonni a csapágyak tervezésének segítésébe.

— Az egyes műszaki problémák megoldása során a két ország szakemberei sok időt töltenek együtt, s ez alkalmat ad szélesebb körű szakmai tájékozódásra, a tapasztalatok

kicserélésére — mondja Kovács Sándor, aki maga is jó néhány baráti eszmecsere részese volt már az évek során.

Az együttműködés másik útját a már említett szerződés mutatja, amely tízéves programot ad a szovjet és a magyar csapágyipari szakembereknek. Az eredeti elképzelést némileg módosították, hiszen az egyszem magyar csapágygyár nem lehetett valódi partnere a harminc gyárat magánának tudó szovjet csapágyiparnak. Az együttműködés ma az 1. számú Állami Csapágyipari Egyesülettel és az össz-szövetségi Csapágyipari Kutató Intézettel folyik. A hatalmas termelővállalatnál szerzett gyakorlati tapasztalatok és a tudományos intézet óriási információanyag sokszor nyújtott már segítséget a magyarországi gondok enyhítéséhez.

Példát szeretnék hallani, amely szemléletesen mutatja meg a közös gondolkodást, a közös cselekvést, túl az ugyancsak használatos járó szakembercseréken, az együttműködés hivatalos, szabályozott formáin. A minap történt az eset, amelyet a főmérnök elmesél.

— A tokmányos esztergaautomatáknál dolgozó emberek kezét az adagolás közben eléri a hűtőfolyadék, s ez gyakran kellemetlen bőrbetegséget okoz. Az egyik moszkvai utunk során láttuk, hogy ott a hasonló gépekhez automata-adagolót használnak. Aheyyett, hogy ezt a bonyolult berendezést magunknak kellett volna megterveznünk, egyszerűen megkaptuk a teljes dokumentációt. A mi dolgunk csak a honosítás, még ebben az évben elkezdjük a berendezés gyártását. Az MGM évről évre növeli a tőkés piacon értékesített csapágyak mennyiségét, kézenfekvő tehát a kérdés: mi a különbség a nyugat-európai cégekkel és a KGST csapágygyártóival meglévő kapcsolat között?

— Ha nyugaton üzemi látogatás közben felgyelünk egy érdekes gépre, berendezésre, a kalauzunknak rögtön eszébe jut valami használatlanul fontos program — kezd az egyébként nem meglepő összehasonlítást Kovács Sándor. — A CSESZ tagjai pedig az újonnan fejlesztett célgépeket nemhogy eltitkolják egymás elől, de katalógusban olvashatjuk az újdonságok rövid leírását.

NEM KELL ÚJRA KITALÁLNI

Mindenki tudja, hogy a mai gazdasági helyzetben egy-egy vállalat gondját legfeljebb csak enyhítheti a más vállalatokkal való együttműködés. Hiszen az eltérő körülmények, a különböző adottságok, lehetőségek — különösen nemzetközi méretekben — korlátot szabnak a mélyly gyümölcsöző együttműködésnek is.

A közös munka hasznát azonban hiba lenne lebecsülni. Amit egyszer valahol már megcsináltak, kitaláltak, azt nem kell újra kitalálni — ez még apró dolgokban is nagy előnyt jelent a mai versenyfutásban. Az MGM szakemberei a moszkvai 1. számú Állami Csapágyipari Egyesülettel és a Csapágyipari Kutató Intézettel közösen igyekeznek kiaknázni ezeket a lehetőségeket, igyekeznek mind hasznosabbá tenni az immár évtizedes kapcsolatokat. Amint az említett példák is mutatják: szerencsére főként a gyakorlati munkával, és nem tetszetős, de olykor tartalmatlan szerződések mutogatásával. Az már más kérdés, hogy nem árt, ha a mindennapos közös munkának jól átgondolt szerződés ad pontos keretet.

G. L.

BEMUT

Célu

Írta:

Bemutat

Az intézet óvónői hiányukában már bekapcsolódott a tanításba. Ez is tagozatos hálókivétel. Ne jobb átlagban is hallgatók mögött az oklúli áldozat meg. Azért, hallgatók számban vel konzultációk helyeken tar a legtöbb szervezet az táson túl az hogy a tanár szabad szom fel kilenc év minden alkalyn eredmén az oktatási f

Kép

Az oktató lának álland ban hordozza velés érvény hűtőség szükséges volt tására, hogy tészek sem tenni hivatás velés háttér kapcsolatban man két viss ma, feladat velési bizotts tanácsülés, a tekezetek na Az egyik a velés egysége se a pedagóg másiak a hat megválasztás szocialista t telte emberi tásán, fejles inkább előtte marxista sze tudat elem sajátos szer kialakítása. A az útker munkálatai koztatják tá nőinket, min zés kérdéseit. Az intézet képzési, nev eredményess dományos G sek, a KISZ rei. A tuda

A

Az intézet szeti, énekk egyszer kom dezvényekhe különböző v zett kiemelk és díjak azt törődéssel t teremteni a takoztatásá A közélet ról, különbb nárainktól d át kapnak város külön — párt, Népfrent, v ság — eppen az intézet zói, mint a n ban a külö zeti tisztség országos jel Intézetünk ját a felső kel szembe mas követel nevelés, tud — mindegy tőle telhet szinten tel

Célunk a hagyományteremtés

Írta: dr. Kovács György intézeti igazgató

Bemutató foglalkozás

Az intézet a nagylétszámú óvónői hiány csökkentése érdekében már a második évtől bekapcsolódott a levelező oktatásba. Ez ideig 1295 levelező tagozatos hallgató szerzett oklevelet. Nem egy évben jobb átlaggal, mint a nappali hallgatók. Az eredmény mögött az oktatók átlagon felüli áldozatvállalása húzódik meg. Azért, hogy a levelezős hallgatók minél nagyobb számban vehessenek részt a konzultációkon, a megyeszékhelyeken tartottuk számukra a legtöbb foglalkozást. Ez a szervezés az állandó utazgatáson túl azt is jelentette, hogy a tanárok nagy része a szabad szombatját áldozta fel kilenc éve, immár szinte minden alkalommal. Bármi eredményt is hozott ez az oktatási forma, a jövőben

nem tartható tovább, más módszert és szervezeti keretet igyekeznünk biztosítani ahhoz, hogy a képzés színvonal ne csökkenjen, sőt inkább közelítsen a nappali hallgatók állandóan növekvő követelményeihez. Ezt az igényt több intézkedéssel fogjuk kielégíteni. Jegyzetpótló, jegyzetkiegészítő anyagok elkészítésével segítjük a hallgatókat, a szakdolgozati tételek megfogalmazásánál jobban építünk gyakorlati tapasztalataikra, igyekeznünk megtalálni a folyamatok tanulást feltételező módszereket, eljárásokat. Ezt szolgálják a jövőben a megvalósítandó többszöri találkozóak, ahol a számonkérés, ellenőrzés a levelező hallgatókhoz igazított formával igyekeznünk biztosítani a folyamatos tanulást.

három-négy fő tanul tovább valamilyen tanárképző főiskolán vagy egyetemen. Végzettségüktől függően bekapcsolódnak az elméleti — főleg módszertani — tárgyak oktatásába. Mind az óvónők továbbképzése, mind a tanárok, sőt óvónők doktori címének megszerzése nem öncél. Mindegyik továbbképzési forma szorosan kapcsolódik az intézet további terveihez. A témák valamilyen formában kapcsolódnak az óvodapedagógiához vagy óvodai neveléshez. A dolgozatok részei az intézetben folyó tudományos munkának. Talán szerénytelenség nélkül állapíthatjuk meg, hogy intézetünk már elindult azon az úton, amelynek részállomási hozzájárulást jelentenek a hazai óvodai nevelés problémáinak megoldásához. Különösen az óvoda iskolaelőkészítő szerepe témakörben. Az eredmények egy része minden bizonnyal beépül az elkövetkezendő években készülő tantervekbe és jegyzetekbe.

Képzési, nevelési törekvések

Az oktató munka színvonalának állandó emelése magában hordozza a hatékony nevelés érvényesítését is. A lehetőség valóráváltásához szükség volt annak tudatosítására, hogy a felsőfokú intézetek sem képesek eleget tenni hivatásuknak, ha a nevelés háttérbe szorul. Ezzel kapcsolatban az évek folyamán két visszatérő probléma, feladat szerepelt a nevelési bizottság, az intézeti tanácsülés, a szakcsoport értekezletek napirendjén. Az egyik az oktatás és nevelés egységének érvényesítése a pedagógusképzésben. A másik a hatékony módszer megválasztása. Az általános szocialista társadalom követelte emberi vonások finomításán, fejlesztésén túl egyre inkább előtérbe kerülnek a marxista szemléletű hivatástudat elemi, a pedagógus sajátos személyiségjegyeinek kialakítása. Ennek vizsgálata, az útkeresés aprólékos munkálatai ugyanúgy foglalkoztatják tanárainkat, óvónőinket, mint az oktatás-képzés kérdései. Az intézetünkben kialakult képzési, nevelési törekvések eredményességét jelzik a tudományos diákköri szereplések, a KISZ kiemelkedő sikerei. A tudományos diákköri

konferenciákon harmincöt oklevelet és díjat szereztek hallgatóink. E munkában a hallgatói teljesítményeken túl benne van a tanárok törekvése, az új iránti fogékonysága. Ahhoz, hogy magas szinten lehessen valakit a pályamunka írásában patronálni, elmélyült tudásfedezetnek kell mögötte lenni. Az első évtől olyan KISZ-életet sikerült kialakítani intézetünkben, amely magával ragadta a hallgatókat, közös tevékenységre ösztönözte a fiatal oktatókat, óvónőket, természetesen vette a tanáridiák viszony kiterjesztését a mozgalmi, közéleti tevékenységre is. Az elmúlt tíz év krónikájához tartozik, hogy ez új falak között folyó KISZ-élet elismeréseként a KISZ KB Vörös Vándorzását háromszor nyerték el egymás után fiatal kommunisztáink. A mozgalmi élet olyan hagyományait rakták le az első évek hallgatói, amelyet a következő évtizedre átmenteni mindnyájunk közös feladata. A kimagasló KISZ-élet is hozzájárult ahhoz, hogy százhusz férőhelyes diákothozunk immár három éve kollektívul működik, felkészülve a kiváló kollégium cím elnyerésére.

A közéletiség fontossága

Az intézet irodalmi, művészeti, énekkari csoportja nemcsak komoly városi rendezvényekhez járult hozzá. A különböző versenyeken szerzett kiemelkedő helyezések és díjak azt jelzik, hogy kellő törődéssel tudunk fórumokat teremteni adottságaik kibontakoztatásához. A közéletiség fontosságáról, különböző formáiról tanárainktól is számtalan példát kapnak hallgatóink. A város különböző testületeiben — párt, tanács, Hazafias Népfőnt, városi KISZ-bizottság — éppen úgy ott vannak az intézet képviselői, dolgozói, mint a megyei — elsősorban a különböző szakszervezeti tisztségekben — mint az országos jelentőségűekben. Intézetünk a maga munkáját a felsőoktatási intézetekkel szemben támasztott három követelmény — oktatás, nevelés, tudományos munka — mindegyikét igyekszik a tőle telhető legmagasabb szinten teljesíteni. Oktatói,

óvónői testületünk szakmai felkészültségét tekintve rendelkezik a munkakörük ellátásához szükséges képzettséggel. Sőt más óvónőképzővel történő összehasonlításunkat alapul véve, elégedettek lehetünk. Tanáraink közül ugyanis mind többen szereztek bölcsészdoktori fokozatot. Eddig öten kaptak bölcsészdoktori címet. Kilenc kolléga pedig a következő két évben készíti el disszertációját. Egy oktató kandidátusi fokozatot szerzett. Törekvéseink bármennyire is figyelemre méltóak, továbbfejlesztésre van szükség ahhoz, hogy oktatóink minden tekintetben megfeleljenek a főiskolai követelményeknek. Az intézet első perctől fontos feladatának tekintette az elmélet és a gyakorlat szoros egységét az oktatásban. Ennek egyik fő feltétele a gyakorlati óvoda óvónőinek szakmai továbbképzése. Óvónőink közül minden évben legalább

Kedves Valentyina Ivanovna!

Nemcsak az ünnep — természetesen az is — készlet arra, hogy megismerkedés után egy évvel mégis rászánjam magam a levélíráásra. Amikor elutazott a városunkból, néhány sűrűn teleírt jegyzetlapot adott át, melyben leírta mindazt, amit — tolmács nélküli beszélgetésünk során, megfelelő orosz szókinccsem nem lévén — nem tudtam nekem elmondani. Tudom, semmiféle választ nem várt jegyzetlapokra írt gondolataira, ami vezérelte, az a természetes közlésvágy volt, valamiféle hála s talán az irántam érzett bizalom.

Jól emlékszem arra a napra, amikor váratlanul megérkezett városunkba. Nem volt egyetlen delegáció tagja sem, nem szervezték meg előre programját, hiszen jöveteléről senkit sem értesített. Egyszerűen csak megérkezett. Aztán nem sirt és nem is állt sokáig a város főterén levő szovjet hősk emlékműve előtt. Csak csendes volt. Letette az Ogesszából hozott piros virágcsokrot és a szegfűket is.

„Nem ismertem az apámat, de megőriztem az emléket és hogy mód nyílt rá, vállalkoztam arra, hogy eljőjek, és tegyek a sírjára egy csokor virágot. Nagyon boldog vagyok, hogy ez sikerült még akkor is, ha harmincöt évvel a háború után. Azt hiszem, a háborút nem lehet, nem szabad sohasem elfelejteni.” Többek között ezt írta nekem azokon a jegyzetlapokon, amelyet be kell vallanom, talán el is felejtettem volna, ha a közelmúltban valami fontos, lényeges dolog eszembe nem juttatja újra a lapokat is s a találkozásunkat is.

Magam sem tudom, hogyan történt. Ott ültem a Magyar—Szovjet Baráti Társaság VII. országos értekezletén mint tudósító, s egyben az országos értekezlet küldötte (ez alkalommal könnyű helyzetben voltam, hiszen a sajtószobában rendelkezésemre bocsátott dokumentumok megkíméltek a jegyzeteléstől) s egyszerre Valentyina Ivanovna, ön jutott eszembe. Magam előtt láttam, amint szöken, törekenyen ott áll a város főterén az obeliszk előtt.

Több mint hatszázán ültünk ott, küldöttek és tanácskozára meghívottak. Közöttük miniszterek, diákok, tudósok, munkások, művészek. Ok képviselték a társadalmunk valamennyi rétegében működő 1700 MSZBT-tagsoportot. Az ön és a mi népünk barátságáért dolgozó öntevékeny mozgalmat.

S talán, mert szabadon asszociálhattam, egyre többször idéztem fel magamban aka-

ratlanul is nekem szánt jegyzetlapokra írt üzenetét. „Azt kívánom, hogy sem a magyar, sem a szovjet, a világ egyetlen gyermeke se élje át a háború borzalmaikat. Béke legyen, hogy gyermekeink arcáról ne tűnnessen el a mosoly.”

Azon a néhány jegyzetlapon azt fogalmazta meg nekem, természetes egyszerűséggel, ami az országos értekezleten is elhangzott: népeink érdekei azonosak, a béke, a biztonság, a szocialista társadalom fejlődése és eredményeink védelme közös, internacionalista feladatunk. S lehet-e meggyőzőbb azonos alapja két nép barátságának, mint az érdekeazonosság. Lehet-e nemesebb célja annak a mozgalomnak, amely ilyen alapokra építkezve vállalkozik a barátság ápolására.

November 7-e van. Az ünnep is, az MSZBT országos értekezlete is jó alkalmat adott kapcsolataink számbavételéhez, a közös érdekek közösen vállalt felelősségét is jelentenek. Kapcsolataink a teljes egyenjóság, a kölcsönös előnyök és a kölcsönös segítség elvein alapulva garantálják országaink fejlődését. Barátságunk, szövetségünk ezért szolgálhat egyszerre nemzeti és internacionalista érdekeket. Az ön hazája Magyarország első számú kereskedelmi partnere. A magyar és a szovjet műszaki tudományos együttműködés keretében 260 szovjet és 200 magyar intézmény vesz részt mintegy 450 tudományos téma kidolgozásában. De sorolhatnám még a kulturális, művészeti kapcsolatainkat vagy országaink testvérmegyéinek együttműködését, egy-egy üzem kölcsönösen egymást segítő műszaki kapcsolatát vagy éppen felhozhatnám a közös úrkutatás példáját.

De sokat beszélünk már minderről és keveset, jóval kevesebbet önmagunkról, szovjet emberekről.

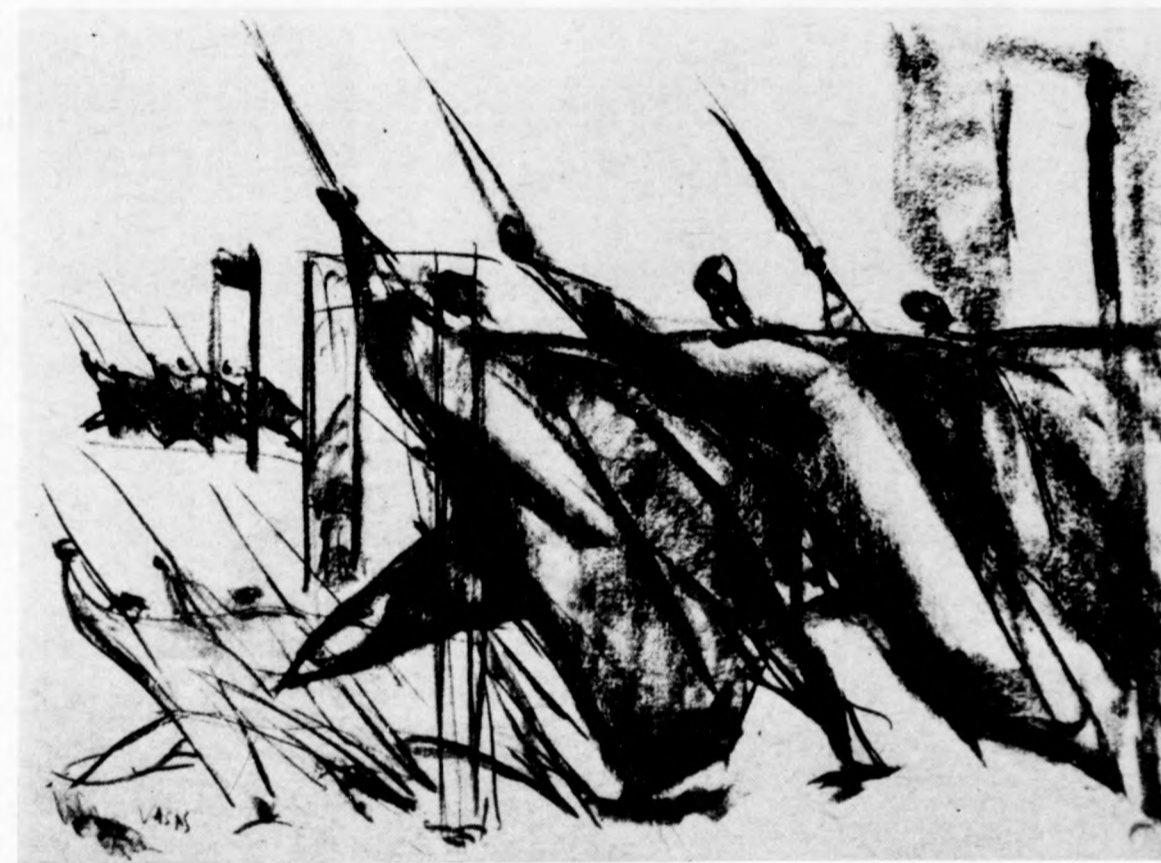
„En megtaláltam az édesapám emlékét és boldog vagyok, hogy hamvai olyan földben nyugszanak, ahol jó emberek élnek” — írta nekem, mielőtt csöndesen, mint ahogy jött, visszatartott Ogesszába. Talán az ünnep, talán a szünet és az országos értekezleten, készítettem arra, hogy még egyszer felidézsem találkozásunkat, hogy írjak. De könnyen lehet, hogy azt szerettem volna elmondani, az ünnepen most én is ott leszek az obeliszk előtt, s míg elhelyezik a koszorúkat, egyre csak öntre fogok gondolni, Valentyina Ivanovna.

Baráti üdvözléssel:
Tatár Éva

Az intézmény kapcsolatrendszere

Részesei voltunk a pedagógusképzés integrálásával foglalkozó kutatócsoport munkájának. A vizsgálat gyakorlatba történő átültetése szerves része az óvónőképzés igazgatói programjának. Az eredmények egyik fő záloga az a kibontakozó kapcsolatrendszer, amely más intézményekhez köti intézetünket. Különösen kamatozóak számunkra a Kossuth Lajos Tudományegyetem pedagógiai tanszékével kialakított kapcsolataink. Figyelemre méltó együttműködés segíti a korai idegnyelv-oktatás területén folyó kutatásainkat az orosz pszichológia tanszékkel. Böszörményi székhellyel és irányítással bekapcsolódtunk a Debreceni Akadémiai Bizottság óvodapedagógiai munkacsoportjához programjába. Kapcsolataink a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolával az első évek szervezeti együvé tartozása helyett ma már mind inkább tartalmi vonatkozásúak.

Célunk, hogy a Hajdúböszörményi Óvónőképző legyen hagyományteremtő néhány más eddigi művelt (az óvoda iskola-előkészítő funkciója, a korai idegen nyelv oktatás) kutatási témában, hozzájárulva ezzel a hazai óvodai nevelés továbbfejlesztéséhez. Közeli évek terveihez tartozik közreműködésünk a felsőoktatás korszerűsítésével összefüggő kérdések kimunkálásában. Különösen az óvónőképzés távlati fejlesztését érintő témában. Azon munkálkodunk a többi óvónőképzővel, hogyan és milyen módon lehet tartalmasabbá tenni a képzést. Milyen új ismeretek, milyen új jártasságok és készségek kialakításával lehet és kell hallgatóinkat felvértezni, hogy alkotó, az új iránt fogékony, valóban szocialista szellemű értelmiséggé váljanak. Ez a legfőbb törekvésünk a következő tanévekben.

November 7. emlékére

VASAS KÁROLY RAJZAI

SZÉLES LAJOS: FINOM A DINNYE

GOMBOS FERENC: HORTOBÁGYI CSIKÓS

ÍGY ÉLÜNK MI

Többször is hírt adtunk róla, hogy a Hajdú-bihari Napló szerkesztősége és a Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat által meghirdetett nyilvános fotópályázat iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg megyénkben, sőt a megyén kívül is. Mint ismeretes, a beküldési határidőig, október 15-ig több mint kétszáz olvasó több mint hétszáz fotót küldött be. Az elmúlt hónapokban már sok beérkezett fotót közöltünk. Ezúttal ünnepi számunkban adunk közre egy válogatást, amely egyúttal keresztmetszetet ad a pályázat tematikai sokszínűségéről, a különböző látásmódokról, technikákról. Az összeállítás egységét az adja, hogy minden kép az élet, a valóság egy-egy pillanatát örökíti meg.

HODOSSY ILONA: VÉGE A TÁBOROZÁSNAK

RÉVÉSZ MIKLÓS: KANYARBAN

BÁLHÁZI JÁNOS: ÜREG GÉPÉSZ

RÁCZ TIBOR: NÁDTETŐK

KARAP KORNÉLIA: AMATŐR SZÍNJÁTSZOK

DR. CSICS ERVIN: ÓVATOSAN

Az újker
letésével es
fel Debrec
közművelő
az Újker
dési Közp
forintos
kulturcentr
rás irányít
ni Tervező
tivája „alm
telező pedi
Állami Ép
volt. A g
kótelep, az
száma és a
érkező gye
tették, hog
iskola ab
megkezdje
kor arra le
az építkezé
egyre jobb
az intézmé
előtt, 1979
megkezdőd
épülő kül
iskolai blo
nappal ké
igazgatási
az óvoda, a
díaköthet
konyha és
az évben.
megnyitott
rő- és ifjú
szal és r
lett a torn
uszoda. M
udvar rend
és működő
megfelelőe
lános Műv

A kö és a egysége

Az újker
lexumban
iskola, diá
velődési k
ifjúsági k
takból nyí
hogy a k
tős funke
tásit és
nyugodtan
a 24 ezres
központja.

Az MSZ
litikai h
születése
között m
lyozta a
közoktatás
dött fel az
lódési inté
letben val
gondolata
gatás alatt
mindennap
munkájuk
hatják a k
művelődés
Biharban
sú közmi
xum jött
cenben, eg
Az újker
dülálló
csett je
amely nap
ceninél.

Ha valak
kül akarn
tet, mindé
vedne a f
ban, de
János, az
tója végig
letben, me
la, hogy v
den logik
en elrendé
cai főbej
gas, hossz
a látogató
Erre a hos
nak felfűz
művelődés
ról pedi
nyak. Az
egységben
törőházban
köri foglal
ható kiset
meket, 130
ra alkalma
tőség őrsi
tására, m
próbáira.
lett külön
a 600 négy
letű köny
tettel, ga
gal, lemez
egymás m
cok görgő
nyen mozg
tár rövid
remmé a
kellemes
certek, e
is. A bel

A lakótelep szellemi központja

KULTURCENTRUM AZ ÚJKERTBEN

Az újkerti lakótelep születésével egy időben épült fel Debrecen első komplex közművelődési intézménye, az Újkerti Általános Művelődési Központ. A 150 millió forintos költséggel épült kulturcentrumot Arató András irányításával a Debreceni Tervező Vállalat kollektívája „álmodta meg”, a kivitelező pedig a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat volt. A gyorsan fejlődő lakótelep, az odaköltözők nagy száma és a velük egy időben érkező gyerekek szükségessé tették, hogy az óvoda és az iskola abban a pillanatban megkezdje működését, amikor arra lehetőség van. Így az építkezés előrehaladásával egyre jobban „élmi” kezdett az intézmény. Két évvel ezelőtt, 1979 szeptemberében megkezdődött a tanítás az épülő kultúrközpont egyik iskolai blokkjában, egy hónappal később készült el az igazgatási szárny, 1980-ban az óvoda, az általános iskolai diákokotthon, a 3000 adagos konyha és a könyvtár. Ebben az évben, januárban már megnyitotta kapuit az úttörő- és ifjúsági ház, tavaszal és nyáron pedig kész lett a tornacsarnok és az uszoda. Most már csak az udvar rendezése van hátra, és működőképes funkcióinak megfelelően az Újkerti Általános Művelődési Központ.

A közművelődés és a közoktatás egységének jegyében

Az újkerti kulturális komplexumban óvoda, általános iskola, diákokotthon, közművelődési könyvtár, úttörő- és ifjúsági ház van. A felsoroltakból nyilvánvalóvá válik, hogy a kulturcentrum kettős funkciót tölt be: oktatási és közművelődési, nyugodtan mondhatjuk, hogy a 24 ezres lakótelep szellemi központja.

Az MSZMP művelődéspolitikai határozatának megszületése után — amely fokozott mértékben hangsúlyozta a közművelődés és közoktatás egységét — vetődött fel az oktatási és művelődési intézmények egy épületben való elhelyezésének gondolata. Így a közös igazgatás alatt működő egységek mindennapos gyakorlati munkájuk során megvalósíthatják a közoktatás és közművelődés egységét. Hajdú-Biharban két ilyen új típusú közművelődési komplexum jött létre, egy Debrecenben, egy pedig Földesen. Az újkerti méreteiben egyedülálló az országban, Pécsen jelenleg épül egy, amely nagyobb lesz a debreceninél.

Ha valaki idegenvezető nélkül akarná bejárni az épületet, minden bizonnyal eltévedne a folyosók labirintusában, de amint dr. Lakatos János, az intézmény igazgatója végigkalkulálta az épületben, meggyőződhettem róla, hogy valójában véve minden logikusan és tervszerűen elrendezett. A Jerikó utcai főbejáraton belépve tágas, hosszú folyosó fogadja a látogatót, az „iskola utca”. Erre a hosszú folyosóra vannak felfűzve jobbról a közművelődési intézmények, balról pedig az iskolai szárnyak. Az első közművelődési egységben, az ifjúsági és úttörőházban láthatunk szakmai foglalkozásokra használható kisebb és nagyobb termeket, 130 néző befogadására alkalmas mozi. Van lehetőség őrsi foglalkozások tartására, művészeti csoportok próbáira. Az úttörőház mellett külön blokkban találjuk a 600 négyzetméter alapterületű könyvtárat húszezer kötettel, gazdag zenei anyaggal, lemezválasztékkal. Az egymás mellett sorakozó polcok görgőkön állnak, könnyen mozgathatók. A könyvtár rövid idő alatt előadatteremmé alakítható át, amely kellemes keretet biztosít koncertek, előadások számára is. A beiratkozott olvasók

száma 2400 (2000 felnőtt és 400 gyermek). Az úttörőház és a könyvtár úgy is megközelíthető, hogy a látogatóknak nem kell bemennie az iskolába. A folyosó végén van a tanyasi kollégium, amely jelenleg 168 gyermek második otthona. Külön blokkként kapcsolódik a főépülethez az óvoda. Ha visszafordulunk a folyosó végén, az iskolai szárnyat vehetjük szemügyre, a hatalmas önkiszolgáló éttermet a 3000 adagos konyhával. Ezt követi a két iskolai blokk 16—16 tanteremmel. A 25 méteres, feszített víztükrű uszoda ideális körülményeket biztosít az általános iskolai úszóoktatás számára. A vízszint (80 centiméter, illetve 120) tetszés szerint szabályozható. A tornaterem impozáns (24×48 méteres), de gombnyomásra működő válaszfalakkal négy részre osztható, és egyszerre négy tanulócsoporthoz lehet testnevelési órája.

Sokrétű kapcsolatok, kezdeti nehézségek

— Az Újkerti Általános Művelődési Központ most már valóban élő, tevékeny intézmény — mondja dr. Lakatos János igazgató. Húszmillió forintot fordítottunk a kulturcentrum felszerelésére. Az iskolabüroók, szemléltető eszközök folyamatosan érkeztek és kerültek végöss helyükre. Az épület lépcsőzetes birtokba vételével egy időben formálódott a tantestület, de ahogyan birtokba vehettük a tantermet, rendkívül nehéz körülmények közé kerültünk. E kettős funkciójú intézmény meghatározó eleme, egysége, mégis csak az iskola. A komplexum három elemből áll igazgatási szempontból (oktatási, közművelődési és ellátási). Az iskolát 1200 gyermek számára tervezték, a demográfiai hullám viszont arra kötelez bennünket, hogy 2200 gyermeket ültessünk le az iskolapadokba! Így a 16 tantermes blokkokban 24—24 osztályt helyeztünk el. Az első- és másodikos iskolai otthonos rendszerben tanulnak, a harmadikosok, negyedikesek pedig tantárgycsoportos oktatásban részesülnek. A tantestület létszáma 158. Az óvodát 200 személyre tervezték, a tizenhét óvónő háromszáz gyermekkel foglalkozik. Ezek az adatok egyértelműen mutatják, hogy nehéz körülmények között láttunk munkához. Nem panaszkodni akarok, hiszen tisztában vagyok azzal, hogy más megoldás nem volt.

— Az osztályok zsúfoltak, jövőre talán még jobban azok lesznek. Hogyan lehet létrehozni a tantestületi egységet, lehet-e tartalmi munkát végezni? — Azt hiszem, a hagyományos módszerekkel nem. Arra törekszünk, hogy minél több kisebb pedagógiai közösség jöjjön létre és ezek egymáshoz kapcsolódva, majd egymásra épülve segítsék elő a tantestületi egység, a nevelői kollektíva kialakítását. A pártalapszervezetünknek 32, a KISZ-nek 50 tagja van. A két politikai szervezet nagyon sok segítséget nyújt ehhez a munkához. Szokatlanul mindnyájunk számára, hogy a tantestületi értekezleteinket az ebédlőben kell megtartanunk (máshova nem férünk be), és kénytelenek vagyunk a mikrofont használni. Ugyanakkor az épület nagyon modern, technikai felszereltsége tökéletes, funkcionálisan jól használható. Már arra gondoltunk, milyen öröm lesz itt tanítani akkor, amikor majd 1200 gyerek jár hozzánk. Az előzetes számítások szerint ez nyolc év múlva következik be.

— Hogyan tölti be közművelődési funkcióját az intézmény, milyen szerepet vállal a lakótelep kulturális életében?

— Kapcsolataink a lakótelep felnőtt lakosságával

sokrétűek. Az épületben kapott helyet az MSZMP és a népfront területi szervezete, és már eddig is számos párt- és tömegszervezeti rendezvényre került sor itt. Megkezdte működését a lakótelepi sportegyesület is. Rendszeresen és folyamatosan rendezünk képzőművészeti kiállításokat. A könyvtár pedig kifejezetten közművelődési funkciót lát el, a könyvek kölcsönzésén túlmenően különféle kulturális rendezvények szervezésével. Mindezek mellett nem szabad elfeledkeznünk az úttörő- és ifjúsági házban rövidesen előadásokat tartó mozirol sem. Ez lesz Debrecen első lakótelepi filmszínháza. Azt hiszem, hogy az Általános Művelődési Központ közművelődési szerepét eredményesen töltse be, ahhoz még nagyon sokat kell dolgoznunk. Igyekezzünk jó szervező munkával vonzóvá tenni intézményünket a lakótelepen élők számára.

— Hogyan lehet irányítani egy ilyen óriási művelődési komplexumot?

— Hát, nem könnyen. A mi modellünk a következő: az igazgató munkáját három igazgatóhelyettes — oktatási, közművelődési és ellátási — segíti. Az igazgatóhelyettesek saját területükön a közösen elfogadott és kidolgozott munkaterv alapján dolgoznak. Időközönként az intézmény vezetősége tanácskozik és megtárgyalja az aktuális oktatási és közművelődési feladatokat.

Új modell — kérdőjelekkel

Új, külsőségeiben impozáns, modern komplex kulturális intézménnyel gazdagított Debrecen. Korábban a Vénkert Általános Iskolát a jövő iskolájának neveztük. Talán az újkerti kulturális központ lehet a jövő komplex kulturális modellje. Jól tervezett, kettős funkciójú ellátási, „sokat tud az épület”, mégis vegyes benyomással távozunk. Számomra kérdéses maradt, hogy irányítható-e, vezethető-e egyáltalán egy ilyen mamut kulturális intézmény? Ideális keret-e a közoktatási és közművelődési feladatok elvégzésére? Azt hiszem, túlméretezett, és jó lenne a tőcskerti építkezések során mérlegelni, milyen nevelési központ épüljön ott. Persze, kétségeinkre a választ tulajdonképpen nyolc év múlva kaphatjuk majd meg, mert akkor fog annyira gyerek járni az újkerti iskolába, amennyire tervezték. Ugyanakkor nagyon lényegesnek tartjuk, hogy mire a lakótelep építése befejeződik, már készen állt a művelődési centrum. Helyet ad a demográfiai csúcs gyermekeknek, működik majd benne Debrecen első lakótelepi filmszínháza, közművelődési és kulturális lehetőséget biztosíthat a lakótelepen élő embereknek.

Filep Tibor

AGRÁRÉRTELMISSÉG '81

Szerep, közérzet, elhivatottság

Felmérés, számvetés, átfogó vizsgálat készült az agrárértelmiség helyzetéről. Mintha ez is jelezné, mennyire nem tisztázott e szakemberek helyzete a társadalmi elvárások tükrében. A bizonytalanság egyetlen kérdésben is sűrűsödik: mennyiben és mitől értelmiségi az agrárszakember? Azt már tudjuk, hogy a mezőgazdasági termelés iparosodása, a munka és az elosztás jellegében bekövetkezett változások a parasztságot a munkásosztályhoz közelebb helyezték. De hova közelebb az agrárértelmiségi, hogyan változik szerepe a fotócellás vetőgépek és az agrár felsőoktatási intézmények némelyikében tantárgyként oktatott mezőgazdasági szociológia korában?

Beszélgetőpartneremet azért Püspökladányból választottam, mert — a nagyközségi párt-végrehajtóbizottság tagjaként — maga is részt vett annak a jelentésnek a megvitatásában, amelyet egy munkabizottság a napokban tárt a testület elé a település szellemi-kulturális életéről, azt vizsgálva, mennyire határozza meg az értelmiségi réteg jelenléte és tevékenysége a falu társadalmának arculatát. Előljáróban egyetlen mondatot a 20 oldalas jelentésből: az értelmiség „jelentős része nem veszi ki olyan mértékben a részét környezetének formálásából, mint amennyire felkészültsége, hivatása erre alkalmasná tenné”.

Hogyan kezdtek?

Szabó Károly, a püspökladányi Zöld Mező Tsz termelési elnökhelyettese nem is tudja, hol kezdje taglalni témánk számtalan összetevőjét. A szocialista agrárértelmiség mint réteg, vélekedik, voltaképpen a mezőgazdaság szocialista átszervezősekor alakult ki az ötvenes évek közepétől. Persze, azelőtt is voltak hasonló szerepkört ellátó gazdasítók, de teljesen más munkastilusú és a mostani agrárszakemberektől eltérő gondolkodásmód jellemezte őket.

— A mezőgazdaságban dolgozó értelmiség két-három évtized alatt bizonyított, kivívta a tekintélyét, és — de hát ez a mezőgazdaság természetéből fakad — mindig sokkal megterhelőbb körülmények között, mint a más pályán levők. A mezőgazdasági nagyüzemek, közös gazdaságok vezető posztjain levő szakemberek tevékenysége meghatározza a termelés színvonalát, eldöntheti a gazdálkodás eredményességét. Vagyis nagy felelősség, állandó készenlét, tudást igénylő és az újabb eredményekkel felújított feltételező döntési helyzetek között telnek hétköznapjaink. Nem tudom, az én életem mennyire tipikus, vagy egyedi-e inkább, mindenesetre jelezheti a változásokot. Az nem érdekes, hogy Kolozsváron születtem és Debrecenben nevelkedtem. Az már inkább, hogy apai ágon mindenki iparos volt a családban — anyai részről is csak a nagyapám volt gazdálkodó —, mindenki csodálkozott hát, amikor az agrártudományi egyetemre jelentkeztem. Városon nőttem fel, nyakkendőben jártam, és az évfolyamtársaim sohasem hitték, hogy egy évnél többet ki fogok bírni a mezőgazdaságban.

Az egy esztendőből tizenhét lett. Jellemző az is, hogy milyen indulással. Szabó Károly 1964-ben végzett, decemberben védte meg a diplomáját, s januárban már üzemegeység-vezető lett egy Borsod megyei állami gazdaságban. Öreg parasztemberek oktatták: „Nekem ne mondd, fiam...” Voltak új elképzelései, szeretne volna több hasznát látni elméleti tudásának — ez is közrejátszott abban, hogy 1969-ben a sárréti nagyközségi termelőszövetkezetbe került. Akkoriban voltak Püspökladányban a tsz-egyeseülések: a nagyobb, de szerényebb eredményű szerepi szövetkezet, a Bocskai egyesület a kicsi, de jobban gazdálkodó ladányi Zöld Mezővel.

Mint üzemegeység-vezető, a szerepi terület gazdája lettem. Azóta eltelt több mint tíz esztendő. En is változtam, a társaság is, a körülmények is. Növénytermesztési főigazgató-vezetőként, bevallom, még többet adtam a „kutyabőrre”, mint az emberi tulajdonságokra. Ma a szerint ítélem meg az embert, hogyan végzi el a rábízott feladatokat. Azt is látom, hogy az agrárértelmiség „alaptökéje”, az egyetem csak vagy elsősorban arra jó — hogy könnyebben eligazodjunk az új dolgok között, hogy hamarabb megtaláljuk a továbblépéshez szükséges szakirodalmat. Megtaláltam-e a helyem? Amikor termelési

főmérnöknek kineveztek, még nem tudtam volna válaszolni. Négy éve azonban, amikor elnökhelyettesessé választottak, a titkos szavazás talán garancia volt arra, hogy elfogadtak az emberek.

„Hajtsuk meg magunkat...”

— Egyetemista koromban a DASE röplabdázója voltam. Akkor az a mondás járta közöttünk egy-egy meccs előtt: „Hajtsuk meg magunkat, köpjük ki a tudónket, majd összevarrjuk aztán.” Munkám során, megszokásból, többször is idéztem ezt — kicsoda visszhangja támadt! De a szakmáját szerető emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettségű emberben, így bennem is, valami örökös belső feszültség munkál: ha nem tudok megoldani egy feladatot, mindaddig nyugtalan vagyok, amíg a végére nem járok. Sokszor elfelejtji az ember, hogy a gazdasági teendőkön kívül, mint diplomásnak más végzettség

Bényi Árpád festőművész 1931-ben született Erdélyben, Dicsőszentmártonban. A Pedagógiai Főiskolát Szegeden végezte. 1974 óta a debreceni művésztelepen él, néhány hónapja a nyíregyházi Tanárképző Főiskolán megbízott tanszékvezető. Első kiállítását 1966-ban rendezték Debrecenben, később Tokajban, Miskolcon, Szolnokon, Budapesten, Lublinban és Nagyváradon voltak egyéni kiállításai. Tagja volt a tokaaji, később a hajdúbozsörmenyi művésztelepeknek.

Az alábbi beszélgetés Debrecenben, a művész műtermében zajlott le.

— Mióta vállalja önmagát? Más szóval mióta vallja magát festőművészeknek?

— Legszívesebben azt mondanám, hogy az Illés szekerén című képem óta. Sikeresebb pillanataim elég sok olyan kép közt ösztönöztek, amelyeket legszívesebben átfestem. Ezt közben már többször is megtettem, átdolgoztam például a Különös nyár éjszaka és a Fényes szellők című képeimet, melyek eredeti és átdolgozott formában is ki voltak állítva. Egyébként ha 50–60 perc alatt nem tudom megoldani a kép lényegét, akkor a további próbálkozást spekulációnak érzem.

— A spekuláció szót használta. Az Ön festésében milyen szerepe van a tudatosságnak és milyen a rögtönzésnek?

— Ebből belemenni, ezt verbálisan kifejezni szinte reménytelen. Évek óta egy képet festek, a muzsikust. Sokan azt hiszik, hogy azóta izgat ez a téma, amióta a fiam gondolkodni tanul. Nem, én már azelőtt is festettem a muzsikust, noha engem legkevésbé maga a muzsikusi érdek. Sokkal inkább szeretnék, mondjuk egy sárga foltban éltetni egy képet. Ahhoz, hogy egy vörös élni tudjon, megfelelő színekre — sárgára, rózsaszínre, narancsra — van szükség a környezetben. Ebben az az érdek, hogy mindenféle festői viselkedésmódnak egyfajta természetes emberi viselkedésmód felel meg. Ha például felteszek a vászonra kéket meg vöröset, felmerül az a kérdés, hogyan találkoznak egymással? Lehet a találkozás sima, kellemes, de lehet kökemény, szikrázó is! Ez tehát nemcsak festői, de emberi probléma is, hiszen az embert is mindig a másikhoz mérjük, mindenki a környezetében válik izgalmas. Ugyanígy vannak az egyes színmezők is. S miközben ezekkel a gondolatokkal vívodom, megfogalmazódik bennem a XX. századi ember és művész legnagyobb gondja is: nem érzem kellőképpen a gyökérszálakat. Hogy tudniillik szükség van korunkban a művészekre.

— Ha jól értem, Ön a festészetet elsősorban színezéstartási problémának tekint?

— Nem! Engem az ember és a világ, azaz az ember és az ember kapcsolata érdek legjobban. De festés közben nemcsak arra kell koncentrálnom, hogy jól érzem-e magam vagy sem, hanem arra, hogy a színekből minden derüljön ki. Azért festem újra és újra a muzsi-

kust, mert el szeretném érni, hogy aminek színértékben tisztának kell maradnia, az maradjon tiszta. Különböző szűrőket egymás mellé tenni nem olyan kataraktikus és felelősségteljes, mint ha kromatikusan tiszta értékeket teszünk egymás mellé, mert ez utóbbiak agresszíven szólnak bele egymás „dolgába”.

— Ezek szerint a színek eleve tartogatnak meghatározott szimbolikus értéket, más szóval az emberi viselkedésmódnak vannak adekvát színei?

— Ezt nem hiszem. Ha egy sárgát a szürke mellé viszek, persze hogy ragyogni fog. De ragyogjon tiszta színek társaságában! Ezzel persze nem azt mondom, hogy aki a szűrőkkel dolgozik, az nem lehet jó festő.

— Végül is ki tudja jelezni az Ön képi világa az Ön közérzetét? Vagy egy adott kor színei adták közérzetének a közérzetét?

— Ezt így nem merném határozottan kijelenteni, de azért valami ilyesmi, úgy vélem, megvalósul a képeim révén. Megpróbálom megfogalmazni a hiányérzeteimet, többek között azt, hogy megszűnt falun a tanház, városban a kávéház, az emberek izolálódnak, egyre távolabb kerül egymástól a közönség és a művész. Húsz decibell erősséggel ordító magnó, vagy hanglemlez: ez fűz még össze embereket, jelesül a fiatalokat. Ezért is érzem úgy, hogy feleltető hangos világunkban, amikor hanyatlának, vesznek a közösségi értékek, a képeknek ez a hangerővel kell versenyezniük. Tudom, ezek a gondolatok félígazságok csupán, de mindenáron ágálni akarok technicista világunkban a megszűnt kispadok, a bezárt kávéházak mellett. Egyszóval minden olyan főrumot fontosnak tartok, amely szerves és természetes formája a közösségi együttlétnek. Ha van esélye az emberiségnek arra, hogy túlélje a leselekedő veszélyeket, a nukleáris világháborút, a világmindenség kihűlését, az energiahordozók elfogyását, akkor csakis ezek a kispadok segíthetik át a veszélyeken, a bajokon. Mostanában szokták korholni a közművelődés munkásait azért, hogy sok a képzőművészeti kiállítás. Pedig ez nem baj, hiszen minden találkozás, minden együttlét elindíthat valamit, létrehozhat valamiféle pezsgést.

— Hogyan foglalná össze eddigi pályafutása egyes korszakait?

— A hatvanas évek közepén olajjal dolgoztam, redukált színvilágú és a szerkezet túlságosan hangsúlyozó képeket festettem. Aztán a hatvanas évek végén a valkiddal próbálkoztam, de ez a találkozás nem sikerült, tévedésnek bizonyult. Ezután a gvaszall festettem. Ezt a korszakot a Vörös homok és a Száraz erdő című képek jelzik. A technika egy bizonyos idő után gátjává vált festői programom vállalásának. Ezért vállaltam újra az olajat. Akkoriban jártam Párizsban, s az ottani élmények végképp világossá tették számomra, hogy az olaj kevesebb improvizatív lehetőséget kínál. Csak-

Önarckép (tus)

ugyan, megtanított arra, hogy a nagyobb felületeken kisebb mikrokozmoszokkal kell hitelesíteni a kép belső logikáját.

— Orzi az egyes korszakok reprezentatív darabjait?

— Nem alig van egy-kettő belőlük, többségüket már megvették.

— Mi a jelentősége és jelentése tehát a muzsikusi motívumnak?

Ez az alak voltaképpen lehetne festő is, de a muzsikusi erősebb jelkép. Azt a fájdalmas felismerést festtem újra és újra, hogy a muzsikusra, vagyis a művészre nincs szüksége a világnak. Ez a világból való kiszorultság azonban nem a saját sorsom, hiszen én személyesen olyan közegben élek, ahol emberileg és művésziileg egyaránt fontosnak látom, amit csinállok. 1974-ben költöztem be Berettyóújfaluból Debrecenbe, minthogy megállítottam és elnyertem a művésztelep egyik műtermes lakását. Újfaluban nagyon szerettem élni, tanítottam, rajztanári stúdiót vezettem, állandóan emberek között, közösségben éltem. Gyakran hívtak előadásot tartani, vitatkozni, beszélgetni, úgyhogy azzal állhattam magam, hogy szükség van rám. Debrecenben „szabadúszó” lettem, ez eleinte hasznos volt nekem, nem is akartam változtatni rajta. Utóbb azonban nyomtatási kezdett a magány. Ekkor jött a nyíregyházi

meghívás. Atjárom Nyíregyházára, heti öt órában tanítok, s a nyugdíjas komplexusom máris megszűnt. Nagyon jól érzem magam Nyíregyházán, s ami érdekesebb, azóta jobban érzem magam Debrecenben is, mert így az itteni dolgokat kellő távolságból tudom szemlélni. Mondom, a muzsikusi nem én vagyok, hanem a művészek általában, akik kitagadva vergődnek a XX. század összezúgóródot szögletes terein. Igen, úgy érzem, hogy napjainkban nincs valós társadalmi igény a művészet iránt. Az embereket oda ragasztotta a székükre a kétférvé televízió, a passzivitás, és az etikai tartás elvesztése helyenként aggasztó méreteket ölt.

— Több író portréját látom itt a műtermemben. Ezeket miért festi?

— Ugyanazért, amiért a muzsikust. Mert ők is úgy látták úgy látják az emberiség gondjait, ahogy én. Ady Endre, Krúdy Gyula, Bartók Béla, Németh László, Illyés Gyula portréját festettem meg eddig, na és a Szabó Lőrincét, akit rendkívül szeretek. A sorozatot folytatni akarom.

— Ezek szerint a portréfestészetnek van jövője?

— Szalmaszál, bele lehet kapaszkodni.

— Valamikor grafikát is készített, miért hagyott fel vele?

— A grafika ma is nagyon érdekelt, de ha az ember valaminek nekifog, csinalja azt.

— Befelezésül megkérem, minősítse a helyi képzőművészeti közéletet.

— Azt hiszem, ez olyan nagy téma, hogy külön beszélgetést érdemelne. Mindössze egy megjegyzést tennék: újabban keveslem a kiállításokat, pedig a képzőművészek közössége csak ezek révén gyakorolhatja közművelődési funkcióját. Nem tartom helyesnek, sőt nagyon ellenzem, hogy az idén elmaradt a tavaszi és az őszi tárlat is!

— Köszönöm a beszélgetést.

Bakó Endre

MIHAIL SOLOHOV:

HÁROM GOMB

Először ketten voltak. Az egyik csontból készült, nagy volt, enyhe kölniillat lengte körül, arisztokratikusan ingerült, megvető kifejezésű ült az arcán. A másik aprócska volt, fából készült, vörös posztóval vonták be. Az utolsót, a harmadikat, amelynek acélkéz volt a színe, és acélból is készült, csak a napokban szedték fel valahol. Aztán a reggeli sóprés, takarítás után a házmeister sodort magának egy cigarettát, akkor, a kapadohányval együtt markolta ki a zsebéből. Durva, dohánytól barnára festett ujjai közt forgatta egy darabig, aztán minden különösebb teketóriázás nélkül odadobta az ablakpárkányra.

— Anna, leszakadt a nadrágomról a gomb, helyette varrd föl ezt!

A kékes gomb nagyot toppantott az ablakpárkányon:

— Aggyisten, elvtársak!

A vörös enerváltan mosolygott, a csontgomb képen megvető grimasz futott át.

A házmeisterlakásban, a nyirkos, hűvös ablakpárkányon heverészve, kelletlenül, igaz, de azért csak szóba elegyedtek egymással a gombok.

— Ah, uraim, csoda, hogy élek azok után, ami velem történt — kezdte úriasszonyos affektálással a csontgomb. — Veritékszag, kapcabűz, valami sajátos paraszti légkör, ah, ez már több a soknál... Még két hónapnak előtte is fenn éltam a harmadikon, egy káprázatos felöltőn. Tulajdonosunk dűsgazdag gyáros volt a múlt rendszerben, most valami trösztelné sikerült elhelyezkednie. Egyszerűen nem lehet elhinni, hogy még mostanában is mennyi pénze volt. Gyakran megeshet, hogy aktatáskájából zizgő, finom papírra írt számlákat vett elő, s közben ezt sutogta: „Előbb-utóbb a GPU kezére kerülök...” És ilyenkor reme-

gett a keze. Esténként bérkocsin egy színésznőhöz hajtottunk. Hatalmas összegeket költött erre a nőre a mi gazdánk. Egyszer a szokottnál is tovább kocskáztunk; végül a kaszinónál szálltunk ki. „Gyerünk!” — sziszegte a nő; megragadt engem, és én általam az ajtó felé rángatta a gazdánkat. „Bűnbe akarsz vinni!”... kiáltott a gazdánk, és kitépte magát a nő kezéből. Én viszont a kezében maradtam. A nő gazdám után köpött, engem meg a földhöz vágott. Hosszas hanyórád után kötöttem itt ki. És nekem bizony, bárki bármit mondjon, nem jelent perspektívát, hogy valami bugrisnak a nadrágján díszlegyek; bizony, gyakran megfordul fejében az öngyilkosság gondolata.

Mondókája végeztével egy hatalmas könnyesepp gördült ki a csontgomb szeméből.

— E-eegen, komoly dolog a szerelem. En hajdanában egy vörös parancsnok, Bugyonnij-sapkáján pompáztam. Ott voltam a Vrangel elleni hadjáratban, harcoltam Mahno ellen. Golyók süvítették el melletttem. Perreknál majdnem kettészelt egy kőzák szabalya. Mindez tovaszállt, mint valami kellemes álom... Beköszöntött a békeidő... Az én parancsnok gazdám matematikát és egyéb bölcs dolgot tanult; alattam főtt a feje. Aztán megismerkedett valami kis gépíró nagyságával, és odadobott mindent... Egyre lazábbá vált a fonal, amelyik engem tartott, én meg kifakultam, a gazdám látva, hogy milyen szánalmasan fityegek a sapkáján, legyintett és Trockijról motyogott valamit.

— Burzsoá zaggyvaság a trockizmus! — mosolygott el ironikusan a harmadik. — Annak, hogy én idekerültem, sokkal prózaibb okai vannak. Én egy

szakértésig komzomolistának a nadrágján voltam.

A csontgomb megvetően elhúzta a száját, a vörös zavarában még jobban elvörösödött.

— Az én gazdám — folytatta a fémgomb — fűrtös hajú, makacs homlokú, köpés tekintetű fiú volt. Megszállottan tanult. Amikor a tanulás engedte, vagont raktok ki a pályaudvaron. Közben az Ifjú Gardát énekelte. A legszükségesebb beszerzendő közt vásárolt egy nadrágot is, s ezen a nadrágon töltöttem be hivatásomat. Azt nem mondhatnám, hogy kizárólag az ő személyét szolgáltuk volna. Őt, hozzá hasonló derék parasztfiú is igényt tartott a szolgáltatnokra. Kinek mikor szüksége volt rá, az vette fel a nadrágot. A fűrtös fejű sokat olvasott. Mind többször bízták rá, hogy beszéljedt mondjon az alapszervnél. Ha nem jutott eszébe a megfelelő kifejezés, akkor egy jó nagyon rántott a nadrágján. Gyakran persze húzigálta is; ezt azért csinálta, mert üres volt a hasa. Egyszer aztán egészen elszontyolodva, nekibúsulva jöttek haza a fiúk. Meg kellett venniük a Történelmi materializmus című tankönyvet, és elő kellett fizetniük a Fialatok Pravdájára, de nem volt egy fillérjük sem. Akkor a fűrtös fejű belém csimpaszkodott, és határozottan azt mondta: „Fiúk, vagy befejezzük a tanfolyamot, vagy megtartjuk a nadrágot. Nyomás a zsebvárára!” A fiúk nagy kacagás, viháncolás közepette lerángatták róla a nadrágot. Ekkor szakítottak le engem is... Félóra múlva a padlón halva az én gazdám fölolvasta a Történelmi materializmust; én meg azt gondoltam a priccés alatt: „Ha majd egyszer nagyszerű harcos kommunista válik ebből a fiúból, abban bizony nekem is lesz némi részem...”

— Na, persze, persze... dűnyögte a csontgomb, nem minden rosszindulat nélkül.

A fémgomb köpött egy nagyot, s mint akinek nincs több mondanivalója, hátat fordított a másik kettőnek.

Bratka László fordítása

Az Illés szekerén (olaj)

É R
ma
A Kossuth
Nyelvtudomá
zottság, a T
városi tanács
romnapi és
nyelvészprof
Bárczi Géza
12—13—14-é
A tudomá
ben megkos
István sírját
az elhunytak
az Egyetemi
November
ülésszak elő
Iván, Kovács
István és Ká
November
kassága áll a
Benkő Lorán
József, Nagy
László és Bé
November
Antal, Gund
Géza és Gás
deklodók, m
vel foglalkoz
kab László,
Kiss Antal s
A rendezé
egyben az i
lenne volt t
minden érde
lebonyolítan
RAB ZS
Mindig m
személyesen
vasmánya, v
hővelé talá
Jevgenij V
jával, Mihail
Moszkvában
Vasárnap
felesége. A
jel önként
sodik világh
apját, a hiv
gárháború h
Szikár, es
talhoz. Keve
és egyszerű
kezet, de fő
külsőjét me
szemét. Ah
tördelte hoz
ján átdere
megjárt kat
fia versét r
keztem, his
tam le.
V
Úgy rémlik
csak egy
és a vonat
rángó kocsi
ezer darabr
A lódló ko
morgó kalap
tántorog át
mint vizinó
Dühös szító
— Csőr
Nehéz álm
horkolja sz
s visszavár
Üzerek tolv
a felső polc
Zsák sz
s az alsó s
csorog a fe
Orrcsüptő
idősebb fér
látszik, hog
Köré mahor
sörény-haja
ideges álma

ent befolyásol-
apos életvé-
kapcsolataikat.
rú hierarchiá-
függ valakitől
eginkább az át-
központosí-
struktúráról,
ól következően
nelegánya a vi-
mészetellenessé
az értékrend
a cselekvési
deformálódása-
an, szolgálalkú,
otmondóan ospe-
pesítik be Ca-
lát: nincs köz-
rokonszenves,
teremtés sem.
nyien, kiknek
zgását a kívül-
ségével figyeli

általában a
zt a fajtaját
elyben a leg-
ellenlétes
fonódása kelt
ást. Alexandru
zének van ér-
esztéikai mi-
ambivalencia
el stílust tud
snak. Ezt min-
indószázzással
ondolását nem
következtet-
esíteni: a já-
ösen a vége
csőbb, az egy-
mikumra épí-
úszik, amelyek
el stílus ellen
ezzel együtt is
akoztató és el-
színházat lát-
elvezett levél

ot tudunk el-
Fréfás-maszkos
z az előadás
a nézőt, mert
népszínművet,
lát: nyilván-
nára, hogy itt
folyik, csak
hogy mi közé-
színművészet-
ka Pacala hat
indenki eszén
zedelmeskedik:
ndárt, a földes-
azdát, az adó-
gazdaasszonyt,
meg a közön-
y úgy hitte,
ogatja a pla-

Túri Gábor

listának a

en elhúzza a

még job-

folytatta a

makacs hom-

or volt. Meg-

ki a pálya-

Gárdát éne-

beszerzendő

drágot is, s

be hivatalá-

tnám, hogy

szolgáltuk

derék pa-

a szolgálá-

züksége volt

ot. A fűrtös

ind többször

mondjon az

ott eszébe a

kor egy jó

ján. Gyak-

zt azért csi-

asa hasa. Egy-

zontyolodva,

ÉRTSÜNK SZÓT!

Debreceni magyar nyelvészeti napok

A Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Tanszéke — a Debreceni Akadémiai Bizottság, a TIT illetékes szerveinek közreműködésével és a városi tanács művelődési osztályának támogatásával — háromnapos előadói konferenciát rendez az egyetem néhai nyelvészprofesszorainak: Pápay Józsefnek, Csúry Bálintnak, Bárczi Gézának és Papp Istvánnak az emlékére november 12—13—14-én.

A tudományos ülések előtt, november 12-én a Köztemetőben megkoszorúzzák Pápay József, Csúry Bálint és Papp István sírját, majd 14 órakor könyvkiállítást nyitnak meg az elhunytak és az intézet más munkatársainak műveiből az Egyetemi Könyvtár hallgatóiban.

November 12-én délután Csúry Bálintra emlékeznek az ülésszak előadói: Sebestyén Árpád, Penavin Olga, Balassa Iván, Kovács István, Nyirkos István, Végh József, Szabó István és Kálnási Árpád.

November 13-án délelőtt Bárczi Géza személye és munkássága áll a középpontban. Az előadók: Szathmári István, Benkő Loránd, D. Bartha Katalin, E. Abaffy Erzsébet, Végh József, Nagy János, Szende Aladár, Hajdú Mihály, Bachát László és Bánréti Zoltán.

November 13-án délután Kálmán Béla, Vértes Edit, Nyíri Antal, Gunda Béla, Lőrincze Lajos, Dienes Erzsébet, Szabó Géza és Gáspári László előadásait hallgathatják meg az érdeklődők, majd 14-én, szombaton a Papp István életművével foglalkozó előadások következnek. Itt Rácz Endre, Jakab László, Békési Imre, Fülöp Lajos, Szoboszlai Ágnes és Kiss Antal szólnak fel.

A rendezők azt szeretnék, ha a tudományos eszmecsere egyben az intézet régi hallgatóinak találkozási alkalmát is lenne volna tanáraikkal és egymással. Ezért is hív és vár minden érdeklődőt a Kossuth Egyetem XII. tantermében lebonyolítandó előadásokra.

Sebestyén Árpád

A MÚLT TANÚI

Bemutatjuk a debreceni Irodalmi Múzeumot

Csak semmi csüggedés! Kritikus percek következnek, szükség van az erőre, az időre, a jó szerencsére — az észre most kevésbé. Aki valamiféle isteni sugallat, némi bennfentestől eredő tanács alapján már eljutott a 31-es, esetleg a 15-ös autóbusszal a Domus Aruházig, meg ne torpanjon, el ne bizonytalanodjon!

Körben négyemeletes, tízszintes panelházak, egy kékre festett trafoállomás: meleg! Be kell törni a házak közé, a játszótérre: s ott a cél. Ne menjen senki a Domokos Lajos utcába, ne botorkáljon a lépcsőházakban: az a téren álló szép, régi villa, az egykori Borsos-ház akadályversenyünk utolsó állomása: az Irodalmi Múzeum. Ám, ha nem így teszünk, ha táblákat, útmutatókat, térképeket, nyilatkozatokat, úgy járunk, mint az a hölgy, kinek drámáját a múzeum vezetője meséli el:

— Addig bolyongott szegény, hogy mire megtalálta a házat, a fáradtságtól már lépni sem tudott. Leült a lépcsőre, kicsit pihent, aztán ment az állomásra, mert indult visszafelé a vonat.

A vendégkönyv a felfedező szívosabb fajtájának megjegyzéseit is őrzi. „Miért titkolják?” — summazza valamennyit ez a meghökkenő látogatott sejtető kérdés.

Ki tudja? Debrecen oly régen várt, s télen végre megnyitott irodalmi múzeumát, ezt a gaz-

dag anyagú, izléssel, eleganciával kiállított gyűjteményt sem a városközpontban, sem a vénkert házregében nem jelzi egyetlen tájékoztató eszköz sem. Matán bennfentestől eredő tanács alapján már eljutott a 31-es, esetleg a 15-ös autóbusszal a Domus Aruházig, meg ne torpanjon, el ne bizonytalanodjon!

A halhatatlanság útja-módja

A múzeum jelenleg két emeleten, két szobácska, a pincében három raktárhelyiség, s fent a tető alatt egy kutatószoba. Van még itt egy vendégfogadásra, kisebb rendezvények megtartására alkalmas, egyébként igazgatói szobaként funkcionáló helyiség, no meg a folyosó, ahol olykor, minimális anyagot kívánó tárlat, időszaki kiállítás is készíthető. Hogy némiképp érzékeltessük, mennyire kevés ez a hely máris, figyeljünk néhány adatra: a Déri Múzeum irodalmi gyűjteményének nevezett, több tízezer egységet (kéziratot, használati tárgyat, relikviákat) tartalmazó anyagából csupán elenyésző mennyiség kerülhetett a 10—15 évig fenálló állandó kiállítás tárlóiba.

— Mindenesetre még ez is sokszorosan több annál, mint ami volt, merthogy eddig semmi sem volt — mondja Keresztes Lászlóné Várhelyi Heléna, a múzeum vezetője. — A raktáron levő gyűjtemény csak a kutatók számára volt létező anyag, a nagyközönség nem ismerte.

— Szervezetileg nem önálló a múzeum: milyen, mekkora tehát a gyűjtőkör, mi a feladata? — Épp emiatt a gyűjtőkörünk sem önálló. A Debreceni irodalmi múltjával kapcsolatos kéziratokat, hagyatékokat, használati és képzőművészeti tárgyakat, fotókat, egyáltalán: irodalmi emlékeket gyűjtjük. Persze vannak itt megyei illetőségű anyagok is, de nem lehet célnak a vidéki múzeumok „kifosztása”. Veres Péter például mégiscsak Balmazújvárosé elsősorban.

— A Református Kollégium is gyűjti e vidéki irodalmi emlékeit. Nincs vita, akármilyen hagyományos táblát, még a köztéri illemhelynek is kijáró nyilat, vagy épp a Domus melletti ház csúf tűzfalát is díszítő „formatervezett” információs jelzést irodalmunk értékeinek kincseinek őrzője, tárháza, s a szellem szép produktumaira kíváncsi ember is megérdemelne.

— Nagyon jó a kapcsolataink. Mindketten gyűjtünk s találunk. A kollégium erőssége természetesen a régi magyar irodalom; a mi kiállításunk számos reprodukciós darabja a kollégiumban őrzött eredetiről készült.

A halhatatlanság útja-módja

rivalizálás a két intézmény között?

— Ez kényes kérdés. De határozottan állíthatom, hogy velük is problémátlan a munkakapcsolatunk. Annak ellenére, hogy például a Gulyás Pál-hagyatékot — igen jelentős összegért, 140 000 forintért — ők vették meg, s a Petőfibe került más, nagyon is ide kíváncskozó hagyaték, levelezés stb. Mi az évi harmincezer forintos gyűjteményfejlesztési keretünkkel, anyagilag nem vagyunk velük versenyképesek. De nem minden a pénzügyon múlik. Sokan vélik úgy, az írók-költők özvegyei, élő hozzátartozói, hogy a Petőfi Irodalmi Múzeum — a főváros! — jobban biztosítja szeretteik számára a halhatatlanságot, mint a vidéki kis múzeum, a „provincia”. Pedig épp fordítva igaz: ami itt, Debrecenben kiemelkedő érték, az a Petőfiben — az országos gyűjtőkör múzeum kincsei között — esetleg huszadrangú, ezért dobozokba tett, félreállított anyag.

(Bármily felhőtlen azonban e kapcsolat, talán mégsem volna haszontalan, hivatalosan is elővásárlási jogot adni a debreceni múzeumnak!)

— A Református Kollégium is gyűjti e vidéki irodalmi emlékeit. Nincs vita, akármilyen hagyományos táblát, még a köztéri illemhelynek is kijáró nyilat, vagy épp a Domus melletti ház csúf tűzfalát is díszítő „formatervezett” információs jelzést irodalmunk értékeinek kincseinek őrzője, tárháza, s a szellem szép produktumaira kíváncsi ember is megérdemelne.

— Ez kényes kérdés. De határozottan állíthatom, hogy velük is problémátlan a munkakapcsolatunk. Annak ellenére, hogy például a Gulyás Pál-hagyatékot — igen jelentős összegért, 140 000 forintért — ők vették meg, s a Petőfibe került más, nagyon is ide kíváncskozó hagyaték, levelezés stb. Mi az évi harmincezer forintos gyűjteményfejlesztési keretünkkel, anyagilag nem vagyunk velük versenyképesek. De nem minden a pénzügyon múlik. Sokan vélik úgy, az írók-költők özvegyei, élő hozzátartozói, hogy a Petőfi Irodalmi Múzeum — a főváros! — jobban biztosítja szeretteik számára a halhatatlanságot, mint a vidéki kis múzeum, a „provincia”. Pedig épp fordítva igaz: ami itt, Debrecenben kiemelkedő érték, az a Petőfiben — az országos gyűjtőkör múzeum kincsei között — esetleg huszadrangú, ezért dobozokba tett, félreállított anyag.

— A Református Kollégium is gyűjti e vidéki irodalmi emlékeit. Nincs vita, akármilyen hagyományos táblát, még a köztéri illemhelynek is kijáró nyilat, vagy épp a Domus melletti ház csúf tűzfalát is díszítő „formatervezett” információs jelzést irodalmunk értékeinek kincseinek őrzője, tárháza, s a szellem szép produktumaira kíváncsi ember is megérdemelne.

— A Református Kollégium is gyűjti e vidéki irodalmi emlékeit. Nincs vita, akármilyen hagyományos táblát, még a köztéri illemhelynek is kijáró nyilat, vagy épp a Domus melletti ház csúf tűzfalát is díszítő „formatervezett” információs jelzést irodalmunk értékeinek kincseinek őrzője, tárháza, s a szellem szép produktumaira kíváncsi ember is megérdemelne.

Lilla emlékkönyve, Kölcsey végrendelete

Járjuk a termeket — már ezt a kettőt.

A kiállítás az 1550-es évek dokumentálásával indul, a reformáció, a felvilágosodás korszakain át, a századfordulótól a világháborúig tart: Méliusz Juhász Péter prédikátortól Gulyás Pál, az Ady Társaságig ível a kronológiája.

— Vannak nagyon jelentős muzeális értékeink, mint amilyen például Csokonai szerelmének, Lillának kis emlékkönyve, s igen sok irodalomtörténeti jelentőségű tárgyunk. Csokonai, Petőfi, Fazekas Mihály kéziratok, Komáromi Csipkés György eredeti bibliafordítása, vagy a nyelvújító mozgalom híres könyve, az 1813-as kiadású Mondolat. Szakszerű, muzeológusi „nyelvjavítás” pedig az alábbi módon tagolható a kiállított raktáron levő gyűjtemény. A kéziratár a megvásárolt írói hagyatékok, kéziratredések menthona. A tárgyi és dokumentációs nyilvántartás foglalkozik a másolatok, bútorok, használati tárgyak, fotók, első kiadások, az íróról szóló könyvek, cikkek, magnószalagok feldolgozásával, rendezésével. A képző-

művészeti tárban található az írókról készült portrék: szobrok, festmények, grafikák, érmék, domborművek stb. A gyűjtés és a rendezés egyként dolgoz a múzeumnak, s munkatársainak — mint ahogy volt például Julow Viktor professzornak, vagy Kilián Istvánnak is, a korábbi muzeológusoknak: sok-sok értéket, kincset köszönhet munkájuknak a múzeum.

A múzeumok elsődleges feladata a megőrzés: ez nyilvánvaló. Ugyanakkor közművelődési feladatuk is jelentős: a tárlatvezetések, időszaki kiállítások, zenés gyermekfoglalkozások, irodalmi előadások dokumentálják ezt a tevékenységet. Ám, a helyhiány ebben is meghatározó realitás!

A pincébe megyünk, raktárnézőbe. Itt rejtőznek azok a tárgyak, melyek egy része a majdani, évtized múlva felállítandó, új kiállítás gyűjteményébe talán már bekerülhet: ha bízunk benne, hogy akkorra nagyobb épület is akad számunkra. Ceruzák, szemüvegek, kicsi kávéskészítők, még feldolgozatlan kéziratalkalmok, rekonstrukcióra váró íróasztal; így vagy úgy hozzátartoztak valamelyik művész életéhez. Szép kőtűs mindenek gyűjtemény akad a kezünkbe: Csokonai apjává volt. Rézben latin, részben magyar nyelven írta: mintegy cáfolataként ama téveszmének, mely a „borbély és seborvos” apát, amolyan műveletlen mesterembernek vélte. A hiteles debreceni diákvisélet e könyvbéli rajzok alapján lett ismerős és itt van, ragyogó, színes ábrán a város hajdani címere is: a libaféjű főnixmadár! Ósz van, hideg és viharok is járnak: e könyvből kimásolt néhány sor, egy 1774-es debreceni éghajborúróról regél nekünk: „Ötödfél órakor reggel rettenetes felhő, tűzláng formán jött Debrecenre, napnyugatról, kimondhatatlan vilámlással és égi csattogással. És ugyanekkor meg is ütött az Istennyila hét embereket. Mester utcán kettőt, oda ki a Macson, a boglya alatt ötöt. Négy mingyárt megholt. Kinek is hármát külön temették... Annak utána Mense September csak ugyan megholtak az elmondott hármának ketteji is... Es e két mennykő ütött emberek közül csak egy gyógyult meg, Ujvári nevű csizmadia, az is szüntelen való szívfejtésbe és sebbe vagyon...” Csokonai József Barbély.

Tucatnyi társával együtt ez a könyvecske is pótolhatatlan emléke múltunknak. A muzeológus azt mondja, erre, de más kéziratokra, tárgyakra is gondolva: az a lényeg, hogy megvannak. Hogy Pesten vagy Debrecenben, raktáron vagy a kiállításon, fontos, hogy nem kalódlak el, hogy tanúskodhassanak — bár ahány századig még — irodalmunk nagyjainak életéről, szelleméről, művészetéről.

Cs. Nagy Ibolya

RAB ZSUZSA:

„Az a katona...”

Mindig maradandó élmény, ha az ember személyesen találkozik egy-egy kedves olvasmányával, verse hősével. Én egy fordításom hősével találkoztam jónéhány évvel ezelőtt. Jevgenyij Vinokurov szovjet költő édesapjával, Mihail Vinokurovval, Misa bácsival, Moszkvában.

Vasárnapi ebédre várta szüleit a költő és felesége. A költő, aki, tizennyolc éves fejjel önként jelentkezve, végigharcolta a második világháborút, várta „első világháborús” apját, a hivatásos katonát, 1917, majd a polgárháború harcosát.

Szikár, csontos öregember ült le az asztalhoz. Kevésszédű volt, de súlyos szavú, és egyszerű, mint maga a föld, Néztem a kezét, de főleg a szemét néztem, kemény külsejét meghajdoló lágy tekintetű orosz szemét, Ahogy a borscsot kanalazta, ahogy tördelte hozzá a fekete kenyeret, öreg alakján átderengett az a régi, fiatal, a hadakat megjáró katona, s már idéztem is magamban fia versét róla, szinte minden sorára emlékeztem, hiszen nem sokkal előbb fordítottam le.

Vasúti kocsi 1918-ban

Úgy rémlik, csak egy kis lőkés kell, és a vonat végén vadul rángó kocsi egy recsenéssel ezer darabra szertehull.

A lóduló kocsin keresztül morgó kalauz s lámpafény tántorog át. Haj-sűrű rezdül, mint vízínövény-szövevény.

Dühös szitok: — Csönd, az anyádat! — Nehéz álmát egy katona horkolja szét. Beteg és fáradt, s visszavárja a csapata.

Úzerek tolvaj pusmogása a felső polcon. Zsák szakad, s az alsó szürke katonára csorog a fehér lisztpatak.

Orrcsipetű, kalap, felöltő — idősebb férfi szundikál, látszik, hogy fővárosi költő. Kőré mahorka füstje száll, sörény-haja arcába lebben, ideges álma rezzenő,

mint hideg pillangó, ijedten rezdül szemén a csipetű...

Horkol a katona kinyúlva, sárga, sovány, félig alélt, billenti szenvedés-gyalulta, tífuszban borotvált fejét.

Az a katona — az apám volt! Fiatál volt. Es álmodott égszínkék várost, üveg-álmot, jövőbe táruló napot.

Szilaj erők vitték-sodorták látni sosem-volt fényözönt... S az ablakon túl Oroszország rohant könny, vér, tűzvész között.

Hadd folytassam „annak a katonának” költőfiával, s hadd mondjam el, miért vonzott elejétől fogva a költészet. S ha már itt tartok, elmondom azt is, hogy valamikor az ötvenes évek végén, a szovjet „új hullám” friss áradásában, amely rengeteg új nevet csapott ki a mi partjainkra is, egyetlen verse alapján öt választottam ki elsősorban „a magam” költőjének, amit azóta két magyar Vinokurov-kötettel hitelesítettem. Visszatérve: költészetében azt szerettem és csodálom, hogy a legegyszerűbb eszközökkel egész korszakról tud tablót rajzolni, mint a fent idézett vers is tanúsítja. Másik — divatoknak alá nem vetett — erénye: láttatni tudja a vízceppben az egész tengert, számára nem létezik „közönséges” téma. A fennköltség, az emelt beszéd nem kenyerre. Számomra a legnemesebb, az igazi realizmus megtestesítője.

„Tapintva igaz a világ — írja egyik versében. — Elég már a libegés! Baktass völgyön-hegyen. A költő, az meztlábás legyen. Lábujjai közt üssön át kővér sár.”

Felidézem Misa bácsit, aki azóta már a moszkvai Vaganykovo-temetőben nyugszik. Látom szemét, amely annyi mindent látott a hosszú útban, amíg a vadul rángó vasúti kocsin majnem napjainkig ért. S hogy megint költő-fiát idézzem:

„... ők rázták meg keményen a világot tíz kurta nap alatt, vezetve lovon, gépkocsin — az élen divíziókat és brigádokat...”

Ezzel a rövid emlékezéssel próbáltam életre idézni egyik legkedvesebb versem hősét, egyik legkedvesebb költőm apját, aki álmodott „jövőbe táruló napot”.

„Más-más módszerekkel, de egy cél felé”

A SZOCIALISTA NEMZETI EGYSÉG HÉTKÖZNAPJAI

A fogalom, amelyet megpróbáltunk a gyakorlatban tetten érni, nem is riporterigazán. Emellett a nép, a nemzet egységéről sokszor és sokat szavaltak már kerek e házában, s mindig akkor, amikor ilyesmire éppen szó se volt. A „tízmillió magyar szíve együtt dobog” s más efféle frázisokkal épp az ellenkezőjét akarták sokan eltkarni.

Ma keveset beszélünk ilyesmire. Jószerint alig szoktuk említeni is. Nem volt hát könnyű dolga az újságíróknak, aki fejébe vette, hogy a nemzet egységéről faggatja jelenünket s különféle foglalkozású, korú, világnézeti emberek vallomásaiból rakja össze (ha töredékesen is) a képet, amely talán jellemzi a nagy egészet.

A gond, hogy hogyan is kezdünk neki a magunk választotta feladatnak, foglalkoztatott, amikor gépkocsink sárguló, morzsolts tengeri hegyek és gözölgő száritótornyok, megrakott járművek között a nagyhegyesi Vörös Október Termelőszövetkezet központi irodájához kanyarodott. Tar István növénytermesztő balmazújvárosi parasztember után tudakozdunk.

Az a véleményem, hogy aki nálunk szegény ember, az a maga szegénye, bármely osztályhoz vagy réteghez tartozzon is.

Kölcsönös bizalom

Riportunk következő színhelye nem az őszi mezőgazdaság, még csak nem is sistergő, kattogó ipari üzem. A debreceni Református Kollégium ódon egyszerűségű falai között, hűvös folyosókon vezet az út dr. János Imre professzorhoz, aki húsz esztendőig volt különböző református gyülekezetek lelkipásztora, 1959 óta pedig a debreceni Teológiai Akadémia tanszékvezetője, 12 esztendőig volt tanácsos, majd népfőnöki zottsági tag. Nem csupán tanúja, de a maga eszközeivel részese is az elmúlt három és fél évtizedes társadalmi fejlődésnek. O maga így vélekedik erről:

— Mély meggyőződésem, hogy ezeket az eredményeket csak a legszélesebb népi-nemzeti összefogással, ahogy mondani szoktuk: az egész nép erkölcsi-politikai egységének kialakításával lehetett elérni. Annak, hogy a keresztény ember a magának tudhatja a szocialista társadalom építésének az ügyét, nemcsak az a bizonyítéka, hogy az egyház presbiterei, lelkészei, egyházi vezetői a HNP-bizottságokban, a különböző állami szervezetben jelen vannak egészen az országgyűlésig, sőt az Elnöki Tanácsig, hanem az, hogy sok hűségese keresztény hívő a munkahelyen együtt dolgozik nem keresztény munkatársaival, és munkáját, feladatát pontosan olyan becsülettel és felelősséggel végzi el, mint a másiek. Ez az együttműködés viszont annak a bizalomnak a kialakulásához vezetett, amelyben lehetséges a marxisták és keresztények párbeszéde. Ez év szeptemberében éppen itt Debrecenben, a DAB székházában lehettünk részesei az első magas szintű dialógusnak marxista protestantizmuskutatók és protestáns teológusok között.

— Azt hiszem eddig is, de a jelenlegi nemzetközi helyzetben különösen nagy jelentősége van annak a kiegyensúlyozott belső politikai egységnek, amely magyar népünk, szocialista társadalmunk helyzetét jellemzi. Ebben az egységben pedig úgy vélem, más világnézet alapján ugyan, más módszerekkel, de ugyanazt a célt követjük mindannyian.

A mindennapi együttműködésben

Ismét zajosabb a színhely. Dr. Zolnai Vilmos debreceni gyermekgyógyász csoportvezető az apró állampolgárok egészsége fölött őrökdi. Hivatása mellett, másfelől már diákkora óta közéleti ember. Volt évfolyam KISZ-alapszervezeti titkár, szb-titkár, most szakszervezeti bizottsági elnök, propagandista, és tagja a városi egészségügyi pártbizottságnak is:

— Azt hiszem, abban, hogy ma elmondhatjuk: a szocialista nemzeti egység erősebb, mint valaha, számtalan dolog közrejátszott. Kezdve attól, amit Kádár elvtárs a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány megalakulásakor hangsúlyozott, hogy aki nincs ellenünk, az velünk van, folytatva egy sor azóta hozott pártirányítással, amely a nemzeti együttműködést volt hivatva elősegíteni. Ez értelmiség társadalmi megítélésétől kezdve a nőkkel, a fiatalokkal foglalkozó határozatokig. Ezek mellett a kibontakozó fejlődés is közrejátszott, ami szintén szorososan összefügg a párt — valóság, a realitásokat szem előtt tartó — politikájával, de mint objektív tendencia hatott az osztályok és rétegek egymással kialakult kapcsolatára. Ilyen például az urbanizáció, amely a vegyes munkás-paraszt házaságok sokaságát eredményezte. Az értelmiség kötődése is más ma már ezekhez az osztályokhoz, hisz ma már nincs régi és új értelmiség, majdnem teljesen a szocialista társadalom viszonyai között váltak értelmiségivé és nagy részben, munkás- vagy parasztszülők gyermekeként. Az osztályok közeledése, lemerhet az emberek és az orvos korábbiál jobb kapcsolatában, a közvetlenebb viszonyban. Előfordul még persze egyeseknél valamiféle szakmai bezárkózottság. Ez ellen küzdenek is az értelmiségi pártiszervek.

— Az értelmiség társadalmi felkészültsége most már adott, azt hiszem a szocialista nemzeti egység fejlődése érdekében is törekednünk kell arra, hogy nagyobb mértékben vegyen részt a közéletben. A közéletben aktívan részt vevők más, közvetlenebb kapcsolatban állnak a munkásokkal, paraszttal, mint az attól elzárkózó szűk, szakmájuknak élő értelmiségiek. Ezért érzem fontosnak a közéleti aktivitást. A szocialista nemzeti egység nem elvont teória, olyan jelenség, amely a mindennapi együttműködésben valósulhat meg igazán.

Négy vallomás, és már e négyben is mennyi azonosság. Talán abból fakad mind ez, hogy felismertük: életünk, jövőnk olyan lesz, amilyenné alakítjuk. Mi, tizenegymillióan, sokfélék és egyformák, Magyarországon élő emberek.

Hornyák András

MESTER ÉS TANÍTVÁNY

„Jó fa árnyékában...”

Dr. Bognár Rezső kétszeres Kossuth-díjas akadémikusnak, „tanítómesterünknek” hatvanadik születésnapjára tisztelettel és szeretettel írták tanítványai azt a könyvet, amelyet 1950-től 73-ig a KLTE szerves kémiai tanszékének (a professzor vezette) alatt végzett kutatási

eredményeit tartalmazza. A kötet első három oldalán életrajzi adatok, tudományos közlemény, 17 szabadalom, közéleti tevékenységének eredményeit regisztrálják, sikeres életutat bizonyíthatóan.

het, visszamegy az egyetemre, gyógyszerkutató akar lenni. Aztán mégis marad. Egy évre Budapestre a REANAL finom vegyszergyárba küldik azzal, hogy tanulmányozza a finom vegyszergyártást, s visszatérése után közvetlen feladata az oldószer és az organikus termékek előállításának üzemszerű vezetése volt. Ezután a kémiai kutatóba került, ahol új szintetikus gyógyszerek előállításával, valamint antibiotikumok feldolgozási problémáinak megoldásával foglalkozik. 1971-től osztályvezető lett. Ugyanabban az évben doktorált summa cum laude, 1979-ben kandidátusi minősítést szerez.

A professzor meggyőződése

A professzorral az intézetben találkoztam, barátságosan fogad, kicsit zavarban vagyok mégis, a nimbusz, ami körülveszi, bizonyára rám is hatott. Aztán oldódik ez is, beszélgetünk.

Bognár Rezső 1936-ban végzett Budapesten, a Műszaki Egyetem vegyész mérnöki karán. Harmincheten indultak, tizenketten végeztek. Az első év közepén kijelentette az akkori professzor: uraim, a másodéven csak húsz hely van a laboratóriumban. — Így volt ez akkor — mondja derűt keltő szigorral a hangjában, hogy aztán szóba kerülhessenek a mai hallgatók, a leendő vegyészek is. Még azt is elmondja, hogy sikertelen vizsga után néha megszánja a hallgatókat, és olyankor meg nem történté teszi a találkozót.

— Ma is vannak kiemelkedően jó képességű tanítványok — mondja —, azonban lényegesen lassabban érlelődik bennük a hivatás, mint például egy orvos- vagy mérnökjelöltnél. Ez természetesen a felelősség felismerésének mértékétől is függ. A kutatási eredmények jelentőségének felelőssége pedig csak a gyakorlatba átültetve jelentkezik erőteljesebben. Így aztán az előadónak, s gondolom, az ifjúkért szervezetenek is konkrét feladatává válik a hivatástudat felébresztése.

Ha Bognár Rezső életútját szakaszokra kellene osztani, magam két nagy periódusra tagolnám: Debrecen előtt és Debrecenben. Tudományos

Dialógus helyett

— Nemcsak én, sokunk tekintjük tanítómesterünknek Bognár professzort. Tanítványai között négy tudományok doktora, s tizenné is több kandidátus van. Embersége, egyszerűsége, szakmai, baráti segítségére számomra mindig példaadó volt.

— Bálint Jánosra már az egyetemem felfigyeltem. Ertelmes volt, tájékozott, szorgalmas, rámenős, makacs. Egyszóval: céltudatos.

— Azt a tudományos profilt, amelyet a professzor Debrecenben, a szerves kémiai tanszéken kialakított — a természetes szerves anyagok kutatása — ma már szakmai körökben itthon és külföldön is „Bognár-iskolának” nevezik. Az intézetben vezetése alatt a szénhidrátok, alkaloidok, flavonoidok, antibiotikumok kutatásával foglalkoznak.

— A szerves kémiai tanszék a BIOGAL Gyógyszergyár felkérésére is végez kutatásokat. Ezt a munkát Bálint János segítségével konkrétan koordináljuk. De mint meghívott előadó, speciális kollégiumot is vezet itt az egyetemen. A hallgatók tisztelik, szeretik, hiszen az eddig elvont elmélet mellé új gyakorlati tapasztalatokat is tanulnak tőle.

— Bognár professzor tanácsai, segítsége nagyon sokat jelentett számomra eddigi pályámon. Tudományos munkámban javaslatára a kén-tartalómú flavonoidokkal foglalkozom. Arról van szó, hogy a növényvilág festékanyagait, a virágok színeit bizonyos oxigéntartalmú heterociklikus vegyületek képezik. Arra kerestem a választ, milyen élettani hatása van e vegyületeknek, ha molekulájában oxigén helyett kénatom van.

— Bálint János eddigi tudományos tevékenysége eredményes, szép munka volt. Nem volt lerágott csont, így meglepetésekkel is szolgált.

— Engem mindig szeretettel irányítottak a pályán. A professzor segítsége különösen jelentős volt. Szerencsém volt, jó fa árnyékában nőttem fel.

— Nem vagyok barátokozós, kevés emberrel tartok közvetlen kapcsolatot, de Bálint Jánost és családját a barátaim közé sorolom.

A gyógyszerkutató vallomása

— A kutatómunka nehéz, fárasztó, gyötrelmes. Már a témakiválasztást is hosszú vívódás előzi meg. Mikor végre a kutató elkezd a munkát, naponta tizenhat órát is dolgozik, aztán rájön, hogy tovább már nincs értelme, ezen a területen teljes a kudarc. És akkor mindent újra kell kezdenie. Egyszer, kétszer, százszor. Közben reménykedik, hogy egyszer sikerül. Egyszer majd felfedez, talál valamit. Mert a gyógyszerkutatótól azt várják — joggal —, hogy gyógyszert csináljon. Csinált. Jól van.

Dr. Bálint Jánost, a kémiai tudományok kandidátusát, a BIOGAL Gyógyszergyár kémiai kutatóosztályának vezetőjét sikeres kutatóknak tartják. Több forgalomban levő gyógyszer technológiáját dolgozta ki. A Maripenét, amelyből évente hétmillió levéllel gyártanak. A Laktopen szarvasmarhák tőgybetegségének gyógyítására szolgáló készítmény, a Biosuprin rákellenes gyógyszer, melyet a fehérvérűség bizonyos stádiumaiban alkalmaznak eredményesen, valamint kollégáival közösen a Brulamint, melyet sebészeti műtéteknél másodlagos fertőzések megakadályozására használnak. Eddig 27 találmánya és szabadalma van, s tegyük hozzá: mindössze 41 éves.

— Eredmény? Siker? Öröm? A kutatókémikus asztalán a molekula csak megszületik. Olyan, mint az

anya, aki megszüli a gyermeket. Azt még nagyon sok múlik, hogy mi lesz belőle. Elkezdődnek a hatásvizsgálatok, az izgalom, vajon beigazolódik-e mindaz, amit elképzelt a kutató. Teljes öröm tehát nincsen. Már a siker csúcán belenyillal az emberbe a kétség, a bizonytalanság: mi lesz ezután. Képes lesz-e dolgozni, megújítani önmagát? Most már az elért eredményei is kötelezik, tudja, többet várnak tőle. S kezdődik minden újra előlről. Kétségek, remények, lehetőségek és korlátok között vergődve igyekszik megvalósítani tudományos elképzeléseit. Mikor boldog az ember? Ha céljait, elképzeléseit a lehetőségeihez igazítja, akkor pedig már feladta, mert egy lépést hátra lépett.

Bálint János 1963-ban kitüntetéssel végzte el a Kossuth Lajos Tudományegyetem vegyész szakát. Akkor már egy év óta a BIOGAL Gyógyszergyár társadalmi osztályvezetője, a gyárban. Úgy gondolja, amint lehet...

Korunk valósága

Ha kedd, akkor fórum — mondta egy szakszervezeti funkcionárius a közelmúltban, amikor véletlenül már második héten ültünk éppen kedden délután a hosszú asztal mellett készen arra, hogy feltett kérdésekre válaszoljunk. Ha vasárnap, akkor vételkedő — válaszolhattam volna az igazsághoz híven. A hét többi napjára pedig szép számmal került testületi ülés és politikai tájékoztató előadás. Ilyenkor őszi időben általában mindig megpezdül a politikai-mozgalmi élet, s az idén talán még a szokottnál is több a rendezvény. Mind az viszont bőséges alkalmat ad arra, hogy az ember tapasztalatokat szerezzen, majd pedig eltűnjön az az, milyen is a mi politikai tájékozottságunk és érdeklődésünk.

Mondhatom azt is: rendkívül magas szintű. Állíthatja ezt bárki, aki hallotta azokat a válaszokat, amelyek a Korunk Valóságá vetelkedő emelt szintű tagozata döntőjének résztvevői adták a legrefináltabban feltett kérdésekre. A zsűriben ülve, néha egy kicsit lejjebb húzódtam a székek, érezve, hogy én bizony nem tudnék ilyen szakszerűen beszélni a szudáni politikáról vagy a spanyol király amerikai tárgyalásairól. S nem kisebb felkészültségről tettek bizottságot a belpolitikai feladatok megoldása során sem. Kongresszusi emelvényen is helytálló lett volna, ahogyan egy brigádtag a szakszervezeti bizalmi testület feladatáról, annak jelentőségéről előadást tartott.

Másnap viszont egy sírásal küszködő asszony kérését a szerkesztőségben. Képtelen rájónni, mondta szeméttőlülve, mi kifogás lehet ellene a munkahelyén. Senki sem mondja meg, de évek óta nem kap olyan arányú béremelést, mint a kollégái, a jutalmazáskor is a sor végére szorul. És mit mondott erre a szakszervezet illetékes? — kérdeztem. Kiderült, eszébe sem jutott, hogy hozzá forduljon, nem is tudta, hogy ilyen problémával oda lehetne fordulni. (Tanácsomat megfogadta, s hamarosan örömmel jelzett vissza, a szakszervezetben foglalkoznak a panaszával.)

Ez is, az is az érdeklődésünk, tájékozottságunk körébe tartozik, a kép így teljes, ha mindkét esetet belefoglaljuk.

Nagyon sok mindentől hal-

lunk, s nagyon sok mindentől hisszük azt, hogy most már tudjuk is, tulajdonképpen mit jelent. Sablon panaszaink közé tartozik annak emlegetése, hogy minket nem informálnak lényeges kérdésekben. Számos alkalommal be lehet bizonyítani, hogy a hiányolt információ megjelent az újságokban. Legfeljebb nem az volt a feltűnő címben, hanem el kellett olvasni az egész cikket ahhoz, hogy megtudjuk, amit akarunk. Más esetekben nem a napilapok, hanem folyóirat közölte a tényeket, kommentárokat, de azokhoz is bárki hozzájuthat, elolvashatja.

A tájékozottság nem olyan dolog, amit készen lehetne kapni. Hiába zúdítják ránk az információkat iszonyatos mennyiségben, ha megelégszünk azzal, hogy hallottunk valamit. Rendszerezni, az összefüggéseket önmagunk számára felfedezni, a lényegest a lényegtől elválasztani csak mi magunk tudjuk. Ez természetesen intenzív szellemi munkát igényel, s kétségtelenül sokkal kényelmesebb dolog csak átadni az újságokat, meghallgatni, megnézni a rádió és a televízió adásait. S így történhet meg, hogy egy rákérdezőnél azonnal kiderül, sok dologban csak ismereteink vannak, tudni nem tudjuk a legfontosabbakat.

Ismét csak a Korunk Valóságá vetelkedő során szerelem arról is bőséges tapasztalatokat. Munkahelyi versengéshez készítettem kérdéseket, amelyekre írásban — bőségesen rendelkezésre álló idő alatt, bármilyen segéd-eszköz igénybevételével — kellett válaszolni. Közel száz kitöltött kérdőívet olvastam át hol fellelkesedve, hol elgondolkodva.

Örömmre szolgált tapasztalni, hogy például minden brigád tudja, mit jelent életünkben az alkotmány. A gazdasági egyensúly mibenléte sem jelentett nehéz feladatot a választadóknak, sőt a legtöbben azt is jól tudják, mit kell tennünk ahhoz, hogy a megbillent egyensúly helyreálljon. Eppen eleget beszélünk, írunk ezekről a kérdésekről ahhoz, hogy mindenkij tudja. Annál jobban meg kellett viszont, hogy szinte alig volt brigád, amely az „agglomeráció” szó jelentését ismerté volna (vagy lexikonból, szótárból helyesen kikereste volna), pedig napjaink-

ban ez is bekerült már a gyakran használt kifejezések közé. S az talán még meglepőbb, hogy a nagy többségnek sejtelmé sincs róla, mi a különbség a kereskedelemben a gebines (szabad kaszás) és a mostanában bevezetésre kerülő bérleti rendszer között. Igen sokan vélték úgy, a gebines üzletvezető az, aki tulajdonképpen tetszése szerint gazdálkodik a rábízott üzlettel.

Hogyan ismerjük saját helyzetünket? Erre is a kérdőívek olvasgatása közben kaptam némi feleletet. Az egyik kérdésben arra voltunk kíváncsiak, vajon a körzeti orvosi ellátás jobb vagy rosszabb Hajdú-Bihar megyében az országos átlagnál. Egy-két — főleg egészségügyben dolgozó — brigád kivételével mind azt vélték, nálunk jobb a helyzet. Pedig valójában egy kicsivel rosszabb. A logika diktálhatta, ha itt orvosgyógyászat van, akkor biztosan több a körzeti orvos, mint másutt.

Adódott példa az előző ellenkezőjére is. Alig volt brigád, amelyik le merete írni, hogy Hajdú-Biharban az óvodai ellátottság lényegében kielégítő, s a többség úgy vélte, hogy a települések kisebb százalékában van itt vezetékcsatlakozás, mint az országos átlag. Holott egyik bűszkeségünk, hogy elsők között sikerült valamennyi községben megépíteni a víz-művet. De nehéz elhinnünk, hogy bizonyos dolgokban valóban jók állunk.

Nem tudom megállni, hogy a kérdőívekben talált érdekes válaszok egyikét megemlítsem. A kérdés az volt, mit értünk *demográfiai* hullámhegyen és hullámvölgyön. Az egyik brigád azonban, isten se tudja, hogyan, félrehallhatta a kérdést és a választ részletesen kifejtette, mi a *demográfiai* hullámhegy és hullámvölgy. A válasza sajnos nem lehetett pontos, de érdemes tünődni azon, vajon most melyik stádiumban élünk.

Az elmúlt hetekben fórumokon és vetelkedőkön szerzett tapasztalataim alapján azt mondhatom, ami a politikai érdeklődést és az információszerezés lehetőségeit illeti, hegynek, de legalább is tekintélyes dombnak nevezhetjük. A cselekvő aktivitás csak növelheti a magasságot.

Nagy Zsuzsa

A cári flotta egykori büszkeségének, amikor 1900-ban eldurant oldalán a pezsögöpalack, latin nevet adtak: Aurora vagyis oroszosan Avrorra. Az ilyenkor szokásos ünnepi szónoklatok bizonyára fényes haditetteket kívántak neki, de azt senki se sejtette, hogy ennek a hadihajónak a nevét — Hajnal — örökre megjegyzi az emberiség. Egyetlen sortűz miatt.

Pedig a sorsa könnyen másképp is alakulhatott volna. Alig négy év nyugalmas járőrszolgálat után az egész Balti Flottával az Aurora cirkálót is útnak indították, hogy az orosz-japán háborúban sikerüljön kicsikarni a tengeren a döntő győzelmet. Ez a hajóhad valóban impozáns erőket vonultatott fel. Az Aurora nem tartozott a legnehezebb, legnagyobb tüzerejű hadihajók kategóriájába; 6731 tonna vízkiszorítású, 123 méter hosszú, 17 méter széles, 6,4 méter a merülési mélysége, 35,6 kilométer az óránkénti csússsebessége, 8 darab 152 milliméteres nehéz löveggel, 24 darab 75 milliméteres könnyű löveggel, 2 deszantágyúval és 3 torpedóvetővel van felszerelve. Személyzete 570 fő.

A fél világot megkerülő cári flotta 1905 májusában találkozott a japán erőkkel, és döntő vereséget szenvedett Csuzimánál.

Az Aurort is több találat érte. Személyzetéből minden ötödik ember meghalt, illetve megsebesült, az Oleg cirkáló elsüllyedése után a svéd származású Enkviszt ellentengernagy az Aurórán vezette tovább a harcot, és sikerült a megsemmisítés, illetve a japán fogság elől Manilába menekíteni a hajót. A sérült cirkáló 1906-ban került vissza Pétervárra ahol a javítások után újból besorolták a Balti Flottába. Így vett részt az első világháború tengeri csatáiban, 1916-ban megsejtült, és Pétervárra vitték javítani. Ezzel indult el a különös történelmi pályafutása.

A javítás elhúzódtott. A hadiüzemek termelése akadózott, a matrózok pedig egyáltalán nem igyekeztek visszamenni a háború poklába. A parancsnokság igyekezett megőrizni a katonai fegyelmet, de ez az adott történelmi helyzetben egyre kevésbé sikerült. Pétervár ebben az időben a forradalom iskolája volt. A cári Oroszország mint az imperialista világhatalmak leggyöngébb láncszeme, összeroppant a háború terhe alatt. 1917 elején világháború vált, hogy a cárizmus menthetetlen. Ezt épp úgy tudták a háború folytatása mellett elkélezett nagyburzsoázia és nagybirtokos arisztokrácia képviselői, mint a háború ellen egyre eredményesebben érvelő bolszevik agitátorok. 1917 februárjában a kapitány parancsa ellenére a városban tartózkodó matrózok együtt tüntettek a pétérvári munkásokkal. Február 27-én már munkásküldöttek jártak a hajón, gyűlést szerveztek, ezt azonban

még sikerült a kapitánynak egy sortűzzel szétoszlatni.

Másnap azonban megindult a munkásság vörös zászlókkal, forradalmi dalokat énekelve. Most már nem volt kinek tűzparancsot adni. A tömeg előzőlötötte a hajót, a tisztet letartóztatták, megalakították a hajó katonai tanácsát. Így lett az Aurora a forradalom első hajója. Mivel a kifutás továbbra is váratott magára, a frissen megalakult Forradalmi Parancsnokság — szemben az eddigi tilalmakkal — felszólította a hajó személyzetét, mindenki vegyen részt a forradalmi munkában. A matrózok ezt egyöntetűen vállalták.

A félezer matróz természetesen nem jelentett különös erőt a Péterváron keresztül hullámozó, nagyszámú katonasághoz viszonyítva. Az ideiglenes kormány mégis egyre nyugtalanabban figyelte a javítás végén tartó cirkálót. Az őz folyamán főlerősödő forradalmi helyzetben ugyanis óriási veszélyt jelentett egy ilyen tüzerejű hajó, ha a bolsevikoknak sikerül megajítani a katonai tanácsot. Eppen ezért a Téli Palotából egyre másra érkeztek a sürgető felszólítások, amelyek követelték, hogy az Aurora azonnal hagyja el a javítódokkot, és menjen Helsinkibe. A hajó komiszárja, Belimev jelentette hogy a gépeket 25-én kipróbálják.

Az Aurora hatalmas gépei működni kezdtek. A hajó elvált a parttól, ám nem Helsink felé vette az irányt, hanem fölfelé a Néván. Veszélyes vállalkozás volt. Az alacsony vízállásban az óriási hajótest bármelyik pillanatban zátonyra szaladhatott volna. Hajnali három óra harminc perckor kikötöttek a Miklós-híd mellett. A hajó lövegei az ideiglenes kormány rezidenciája felé, vagyis a Téli Palotára irányultak. A fenyegető helyzet egész nap megmaradt. Este huszonegy óra negyven perckor azután Paulovics Ogynev elűtötte a hajó orrán levő hathüvelykes agyút. Ez volt a jeladás, ezzel indult a roham a Téli Palota ellen.

A polgárháború alatt a hajó a Balti Flotta kötelékében harcolt. 1923-tól kezdve iskolahajó. A forradalom 10. évfordulóján ki-tüntették a Vörös Zászló Érdemrenddel. A második világháború alatt fegyverzetét leg-elhárító ágyúkkal egészítették ki. 1948-ban búcsúzott a szolgálatból, visszament arra a helyre, ahol annak idején játszotta történelmi szerepét.

Ma múzeum. Nyolcvan matróz teljesít rajta szolgálatot. A látogató megtekintheti a szikratűrvitót, amelyet az Lenin parancsa érkezett, az orrlöveg, melyből egykor eldördült a történelmi sorsfordulót jelző lövevény. A hajó neve ma is jól olvasható az oldalán, a mentőöveken, a szolgálatot teljesítő matrózok sapkáján: Aurora — Hajnal. Gondolatban hozzátesszük: az emberiség hajnala.

Matthaeidesz Konrád

Elmondom

Hová tűntek a ventilátorok

Annak ellenére, hogy lassan a tél-kabátok szezonja köszönt ránk, engem manapság is egy tipikus nyárinak tekinthető berendezés, a ventilátor sor-sa foglalkoztat. Pontosabban azoké a készülékek, melyeket úgy két-három esztendővel ezelőtt szedtek össze a legkülönbözőbb munkahelyeken, az energiatakarékosság egyre izmosodó eszméjét követve.

Nincs kétségem afelől, hogy a használatból kivont ventilátorok révén sikerült komoly mennyiségű energiát megspórolnia a vállalatoknak, hisz ezek a továbbiakban az egyéni fogyasztók számláját terhelték. Korántsem akarom ezzel azt mondani, hogy semmi sem változott, csak a fogyasztás helye tevődött át a lakásokba. Akik hozzájutottak ezekhez az olcsón leselejtezett vagy értékesített szerkezetekhez azért azt hiszem kétszer is meggondolják, hogy bekapcsolják otthon a készüléket, míg a munkahelyen esetleg nyaklő nélkül használták. Már ezzel is sokat sikerült megspórolni.

Szó sincs persze arról, hogy a kedvező tapasztalatok nyomán minden-fajta energiafalu berendezést házi használatba lehetne adni az üzemből, hát-ha ott kevesebbet fogyaszt. Igaz, egy-nemely legutóbbi gazdasági intézkedést hallván egyesek ilyesmítől tartanak, de nem hiszem, hogy félünk kellene a gyarak kiürítésétől.

A ventilátorokat viszont valóban eladták, s ennek nyomán az is eszünkbe juthat, vajon nem lenne-e érdemes legalább egyszer jó alaposan elgondolkodni mielőtt belevágnánk valamibe. Több helyütt ugyanis olyan alapos takarítást végeztek, hogy egyszer — de nem mindenkorra — kisöpörték minden ventilátort, hősugárzót amit felleltek. Igen

ám, de kiderült, hogy ezeket az eszközöket nemcsak vállalati státuszszimbólumnak használták — már akiknek volt ilyesmire lehetőségük —, hanem éppen-séggel munka-, sőt munkásvédelmi szerepük is volt. Nem mondom, hogy könnyen ment a felismerés — beletelt néhány esztendőbe —, de manapság talán már több helyen tekintik egyenrangúnak a takarékoság jelszavával az előtte álló ésszerű jelzőt is.

A szükséges ventilátorokat ugyanis újra be kell szerezni — ha kaphatók egyáltalán —, s legalább tízszereséért annak az árnak, mint amiért annak idején eladták őket. A legésszerűbb takarékoság persze az lenne, ha nem lenne szükség ilyesmikre, de ehhez mindenekelőtt jól el kellene választani a távlatokra is tekintő takarékoságot a szűklátókörű kuporgatástól. Mondjuk olyan munkahelyeket, meg lakásokat létrehozni ahol egyenletesen kellemes a légkör, megfelelő a hőmérséklet. Nemcsak átvitt értelemben, hanem a hőmérő tanúsága szerint is.

Talán ha annak idején a ténylegesen megspórolt csövek és csavarok helyett is fontosabbnak tekintik olyan fűtési rendszert építeni több ezer lakásba, amelyet szabályozni is lehet, akkor nekem sem kellene egész fűtési szezonban tárva tartani a lakás ablakait. Legalább öt fokot mindennap szívesen átengednék az arra rászorulóknak, ahelyett, hogy az utcát fűtöm.

Persze ez még mindig jobb, mintha egy irodából leselejtezett ventilátort is működtetnek. Az ablaknyitogatás ugyanis nem kerül pénzbe (?) és csak a saját energiámat pazarlom.

Legalábbis látszólag.

T. Szűcs József

VASAS KÁROLY RAJZA

MIÉRT VÁLLALJÁK?

Munkásörvállomások

Mielőtt a munkásörseg Hajdú-Bihar megyei parancsnokságának épületéhez érnek — beszélgetésre vagyok hivatalos, amely véleményeket szeretnék hallani a szolgálatról, a munkásörök közösségi életéről, a nehézségekről, örömeiről —, elgondolodom a munkásör szó összetételén: munkás és ör. Ki-ki a maga munkaterületén igyekszik helytállni, hogy aztán megmaradó energiájának egy részét, szabad idejének zömét, a fegyveres testületnek adozza. Semmiképpen nem lehet a két tevékenységi formát immel-ámmal végezni. Ezzel nyilvánvalóan tisztában vannak a testületbe belépni szándékozók, hiszen szilárd elkötelezettség nélkül hamar bebizonyosodhat: nem érdemes, nem szabad tovább csinálni.

Az alapítók között

Kérdésemre — miért vállalták? — többen is válaszoltak ezen az október végi, őszi délutánon. Az egykori alapító, Kertész Gyula; az úgynevezett előképzős, Kőkényesi Sándor; a hajdúböszörményi Juhász Judit; a hajdúdorogi Új Élet Termelőszövetkezet elnöke, Hankovszky László munkásör századparancsnok és Bogdány László, a MEDICOR meoza, aki 1971-től munkásör.

Nemcsak azért, mert kicsiny társaságunk rangidőse, hanem mert mondandója is neki van több — Kertész Gyula kezdi a beszélgetést:

— Előrebocsátom, hogy csakis saját helyzetemből, tapasztalataimból indulhatok ki, de mégis többszámú szeretnék beszélni. Valóban alapító tagja vagyok a munkásörsegnek és hogy az elmúlt huszonöt esztendő számomra leglényegesebb mozzanatait felidézem, talán napokra lenne szükség. Hogyan is kerültem a munkásörseg-

Az elmúlt hetekben a megszokottól valamivel többször esett szó a munkásörök tevékenységéről, önként vállalt szolgálatokról. Az irántuk megnyilvánuló fokozott figyelem nem véletlen, hiszen a testület rövidesen ünnepe: 1982 februárjában szerte az országban megemlékeznek a munkásörseg megalakulásának negyedszázados évfordulójáról.

be? 1945 előtt partizán voltam a szovjet hadsereg kötelékében. Ezt csak azért említem, hogy rámutassak arra: 1956, illetve 1957 előtt már tagja voltam egy olyan fegyveres csoportnak, amely fontos történelmi változásokért harcolt. Ez meghatározó volt számomra 1956 őszén. Akkoriban a debreceni MÁV-igazgatóság tervosztályának vezetője voltam és a nehéz napok idején folyamatosan tájékozódunk a budapesti eseményekről. Tudunk arról, hogy milyen fűtetések, ifjúsági megmozdulások vannak a fővárosban. A dolgok, események aztán egymás után, gyorsan követték egymást. Az egyik közvetlen munkatársamtól értesültem, hogy kommunista, partizán múltam miatt engem is „el akarnak tenni láb alól”. Menekülni kényszerültem, de Debrecenben maradtam, és rövidesen jelentkeztem a városi pártbizottság épületének védelmére. 1956. november 4-én szovjet katonák mellé kerültem és velük is maradtam az elkövetkezendő hetekben. Azt hiszem, nem kell megindokolnom, miért volt természetes lépés számomra 1957 februárjában végén, hogy belépjek a munkásörseghöz. A debreceni városi zászlóalj első századának parancsnoki teendőivel bíztak meg. A szolgálat vállalásának okát talán így fogalmazhatnám meg röviden: arról volt szó, hogy a szocialista rend, párt megmaradjon. Ezt diktálta a szükségesség, ami a tetteimet is befolyásolta.

A társak búzditására

A több évtizedes munkásör mozgalmi múlttal rendelkező alapító munkásör szavaj után — a történelemben is huszonöt esztendőt átúgorva — eszébe sző a jelenről, vagyis arról, 1981-ben miért vállalt önkéntes munkásör előképzést Kőkényesi Sándor, a MÁV Járműjavító Üzemének dolgozója.

— Önként jelentkeztem a munkásörseg közlékébe, de ez az elhatározásom bizonyos befolyásra történt. A közvetlen munkatársaim, brigádtagjaim között három vállaltak nekem szolgálatot a munkásörsegnél. Miért is tagadjam — öök búzditottak: érdemes vállalni ezt a nem egy esetben szabad időmet is igénybe vehető plusz tevékenységet. Elmondták társaim, hogy milyen hangulat uralkodik a munkásörsegységekben és mindenképp a jó közösségi szellemet hangsúlyozták, mint pozitívumot. Nekem nincsenek, nem is lehetnek olyan jellegű érzelmi alapjaim a munkásörsegre vonatkozóan, mint az előttem szóló Kertész Gyulának, belépési szándékaim viszont egyértelműek: párttagként, ha szükséges, akár fegyverrel is megvédeni szocialista országunk belső rendjét. Előképzős vagyok, tehát most ismerkedem a munkásöri szolgálat nehézségeivel, örömeivel. Katonaként megtanultam a fegyverrel bánni, de nem haszontalanok az itteni lövőgyakorlatok sem, a majdan rám háruló harcászati gyakorlatokon pedig igyekszem tudásom legjavát nyújtani.

Megváltozott felelősség

Bogdány László a felelőséget megváltozott formájára mutat rá:

— Más volt a munkásörök felelőssége 1956-ban és 1957-ben, más a felelősség most.

Az ellenforradalom zavaros heteiben, hónapjaiban kimondhatatlanul nagy tét forgott kockán: megmarad-e szocialista rendszerünk, vagy pedig elbukik mindaz, amire a magyar nép vágyott. Fegyvert kellett fogni, a felelősséget érzők tudták, hogy ez elkerülhetetlenül szükséges tette. Gondolkodásra nem volt idő, akárcsak az események részletes kiértékelésére. Mindezekre a későbbiekben került sor.

1971-ben választottam ezt a felelősségteljes szolgálatot és belépőkör is, jelenleg is úgy gondoljuk, mi, a MEDICOR-ban tevékenykedő munkásörök, hogy felelősségünk továbbra is rendkívül nagy. Nem elegendő csak a munkában helytállni, vagy a szolgálatban kiemelkedőt nyújtani. A mostani munkásörök felelőssége abban rejlik, hogy a szolgálatban, munkahelyen egyaránt teljes emberként kell helytállni. Persze sok mindentől függ az, hogyan becsüljük meg a különböző munkahelyeken a munkásöröket. Nálunk például igen jól összeszokott munkásör szakasz működik, a gyár is megbecsül bennünket. Az természetes, hogy nem várunk külön jutalmazást, vagy könnyítéseket, ha a munkahelyi kötelezettségek teljesítéséről van szó, de elvárjuk, hogy hátrányunk semmiképpen ne származzék abból, ha híven eleget teszünk önként vállalt kötelezettségeinknek. Figyelnek bennünket munkatársaink, ezért is fokozottabb felelősségünk.

Hankovszky Géza egy termelőszövetkezet vezetője, ugyanakkor munkásör századparancsnok is. Egyszerre két felelős beosztás. Számára nem lenne elegendő az egyik terhe, nyúga, baja?

— Nem ezen gondolkodtam el, amikor vállaltam a munkásöri szolgálatot. Inkább azon, hogyan tudom vezetői adottságaimat a testületben is hasznosítani. Hajdúdorogon gyakorlatilag 1973-ban alakult önálló munkásör alegység, tehát ennek a szolgálati formának nem volt múltja a községünkben. Elmondhatom, hogy a szolgálat példamutató ellátásán kívül, a gyakorlatokon való jó eredményeken túl arra törekszünk, hogy a munkásörök anyagi és erkölcsi megbecsülése — nyilván a megfelelő kereteken belül — a kívánalmak szerinti legyen. Nem is inkább pénzügyi elismerésre gondolok, hanem erkölcsire. Volt olyan időszak, amikor azonos munkáért nem mindig azonos volt a megbecsülés. Erre vonatkozóan egységes javaslatot készítettünk és nálunk ilyen jellegű gondok nincsenek. Csak hasznát vevő, 350-400 darab facsemetét.)

Óhatatlanul felvillan előttem az egyik legújabb politikai jelszavunk: fokozni kell a községek megtartó erejét. S ehhez nem elegendő saját erejük. Az ott élő, dolgozó emberek hitét, mellyel gondjaikon újból s újból úrrá lesznek, egész társadalmunknak táplálnia kell.

Sz. G.

A KÉPVISELŐ HÉTKÖZNAPJAI

Nagy Sándorné Komádiból

Valahogy úgy alakult, hogy a 18. számú megyei választókerület — Komádi, Magyarhomorog, Körösszegapáti, Körösszakál, Berekböszörmény, Kőröspuszta, Zsáka, Furta, Darvas, Vekeréd, Csökmön, Újírás, Mezösas tartozik ide — országgyűlési képviselőjével, Nagy Sándornéval többször is találkoztam: jelölőgyűlésen, a Parlament folyosóján, az ülésteremben. De ezekben a fontos, ünnepi pillanatokban hosszabb beszélgetésre nem volt lehetőség. A választások után, két országgyűlés között viszont nincs akadály annak, hogy szót válthassunk a képviselői munka hétköznapjáról.

Nagy Sándorné immár a harmadik ciklust kezdte meg, jól ismeri, azonnal tudja sorolni a választókerület minden gondját, baját:

— A termelőszövetkezetek kedvezőtlen adottságúak, Komádiban a belvíz jelent problémát. Más területre térve: sok a készítés nélküli nevelés is. Összehasonlításként: Magyarhomorogon három, Komádiban tíz, zsenhármán tanítanak képzést nélkül. Nincs szolgálati lakás, ezért nem jönnek a fiatal diplomások. Hogy mi a megoldás? Talán ebben az ötéves tervben célszerűtlen lakások is épülnek már Komádiban! Egy új orvosi rendelőre is nagy szükség lesz... A hatodik ötéves terv végére vannak betervezve a beruházások. Közélednek a falugyűlések, biztos szóba kerül majd a fűdős. A termékek már megvan, társadalmi munkafelajánlásokban sem lesz hiány — persze ez még nem minden. Körösszegapáti és Körösszakálon új igény merült fel: öregek napközi otthonát szeretnének. Újiráson mindig a ravatalozó ügye kerül szóba — a hatodik ötéves terv utolsó évére van

betervezve — az állapot valóban tarthatatlan. Zsáka is hamarosan felépül a nyolc tantermes iskola. A Furta-Komádi útszakasz szélesítéséhez az ígéretek szerint 1982-ben kezdenek hozzá, s 1983-ban fejezik be a munkát... A múlt adósságát kell ezen a tájon sürgősen pótolni.

— Mi változott az utóbbi években, mit sikerült elérni?

— Komádiban áruház, ABC-áruház, iskola, takarékszövetkezet épült. Szinte mindenütt változott a község arculata. Az emberek türelmetlenebbek, szeretnek jobb körülmények között élni. Csökmön tavaly készült el a tornaterem, most meg az a gond, hogy nincs még bevezetve a víz. Ha már a víznél tartunk: minden községben vezeték ivóvíz van. A sok társadalmi munka segít a hátrány ledolgozásában. Komádiban ötvenszemélyes — a létszám húsz százalékkal növelhető — óvodává alakították át idén a Nagyaljöldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat től bérbe vett épületét. Újíráson november elsejével indult a napközi csoport.

— Sokan megkeresik személyes problémákkal?

— Igen. Levelet írnak, eljönnek a fogadóóra, telefonálnak, de keresnek a lakelőre is nagy szükség lesz... A hatodik ötéves terv végére vannak betervezve a beruházások. Közélednek a falugyűlések, biztos szóba kerül majd a fűdős. A termékek már megvan, társadalmi munkafelajánlásokban sem lesz hiány — persze ez még nem minden. Körösszegapáti és Körösszakálon új igény merült fel: öregek napközi otthonát szeretnének. Újiráson mindig a ravatalozó ügye kerül szóba — a hatodik ötéves terv utolsó évére van

Beszélgetésünk színhelye a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat komádi gyáregysége (a központ Szegeden van), vagy ahogy itt mondják: a Komádi Kenderfonó. Óhatatlan, hogy ne essen szó az itteni munkáról:

— 1962 óta dolgozom itt. Termelési osztályvezető vagyok. A kézitöltés 1976-ig tartotta magát. Aztán turbinagép sor került ide — a nehéz fizikai munka megszünt. 1978-ban kezdték meg a fonoda és a qerebengek kitélepitését Szegedről ide. A bútorlap üzemünk gépeit most cserélik ki. Tavaly elnyertük a kiváló gyáregység címet. Ötszázötven százéves ember talál itt munkát.

— A környezetvédelem az országgyűlés is foglalkozott. A Komádi Kenderfonó a Köröst nem szennyezi?

— Az áztatómedencéből a víz a tározómedencébe jut, itt ülepítik. Minimális környezetvédelmi díjat fizetünk. Régen közvetlenül a Körösbe ment a víz.

***

Az országgyűlési képviselőnek nemcsak a Parlamentben, a munkahelyén, de otthon is helyt kell állnia: fia is, lánya is kisiskolás...

S. F.

TÁPLÁLNI A HITET

A GONDOKKAL IS: ELŐRE BIHARBAN

A megye bihari részein egyaránt lenne oka a szemlélőnek a pesszimizmusra és az optimizmusra. Erveket sorakoztathatna ide is, oda is. S ha végül mégiscsak biztató gondolatok fogannak bennünk, annak alapját az ezen a tájon élő, szorgalmas, nehéz körülményeket legyőző emberek munkája nyújtja.

Körösszakál, Körösszegapáti, Berekböszörmény — a három község egy egységbe tartozik, a tanács székhelye Apáti. A kanyargó utcák virágoktól, szép háztól színes képe az, ami első látásra megkülönbözteti ezt a vidéket a megye többi, hajdúsági vagy nyírségi részétől. A másik, immár alapvetőbb különbséget a mezőgazdaság, a rosszabb minőségű talaj, a melioráció hiánya, a nehezebb feltételek adják.

Demográfiai, népességvázlát: az óvodák kihasználása százszázalékos, viszont enyhén csökken a létszám. Kevés az olyan asszony, aki nem veszi igénybe a gyes-t. Kevés a munkalehetőség maga — sok asszony eljár dolgozni a berettyóújfalui ELZETT-be, a biharkeresztési Fa-, Fém Ktsz-be, a TÖVÁLL-hoz. Az általános iskolák osztálylétszáma (átlagosan): egy osztályra jut 15 gyerek. Emiatt a napközibe minden gyereket fel tudnak venni. Nem nagymértékben, de állandóan csökken a lakosság e tájon. A fiatalok között kevés akad, aki itthon maradna, itt helyezkedne el. Ehelyett mennek Debrecenbe, Békéscsabára, Pest környéki községekbe. Iskoláik (szakmunkásképzők és felsőszintű oktatás) befejezése után nem szívesen kezdik életüket olyan lemondásokkal, amiket nem kell vállalniuk, ha az említett nagyobb városok közelében maradnak. Szolgálati lakások hiánya, kulturális igényeik itteni tel-

jesíthetlensége a legfőbb okok.

Mindannyian tudjuk, hogy az utóbbi évek dinamikus (azaz látványos) fejlődése a városokban, leginkább a nagyvárosokban játszódott le; természetszerűleg gazdag lehetőséggel csillogtatott, s így vonzerőt gyakorolt olyanokra is, akik a falvak egyenletes fejlesztése esetén bizonyára itthon maradtak volna. Bár politikai döntéseink — az elmúlt időszakban felülvizsgálva és bírálva a némileg egyoldalú településfejlesztési koncepciót — most már több figyelemmel fordulnak a községek felé, ezek eredménye, vagyis a kibontakozás nem lesz gyors. Közben ugyanis szűkültek az anyagi erőforrások.

A munkaerő-elvándorlás arra kényszerítette a helybeli mezőgazdaságot e három faluban is, hogy nagymértékben gépesítsenek, amennyire erejükből telik. De a kender vagy a cukorrépa betakarításához idegen munkaerőt is foglalkoztatni kell, hogy időben és gyorsan menjen. A belvíz és az árvizek miatt nehézzé 1980-as esztendő nem okozott mérleghiányt a termelőszövetkezetekben. Lassan kialakulnak a közös öszzefogás keretei is (rá is kényszerülnek): például a betakarításhoz szükséges gépeket átírányítják egymáshoz a térszék, ahogy a munka dandárja diktálja. Epp ez a tény, az összefogás, az összetartó, kohéziós erő léte az, ami biztatót ad, hogy a fejlődés nem áll meg, ha sokkal nagyobb erőfeszítéssel is, mint esetleg másutt, de ezen a vidéken is mozgásban van.

Már utaltunk egyik összetevőjére, a kultúrára — nos, az infrastruktúra (azaz az ivóvízhálózat, a belvízrendezés, az oktatás-, egészségügy, a kereskedelem, a kulturális és egyéb szolgáltatások) je-

lentősen elmaradt az országos nagy egésztől. S a jogos igényektől is. A saját házak, háztájik felszereltsége, külső és belső képe Apátiában, Körösszakálon és Berekböszörményben dinamikusan fejlődött. Az ivóvízhálózat kiépítése (elemi feltétel) százszázalékos mindenütt. Ne hallgassuk el e tény másik oldalát sem: 1987-ig emiatt a hitteleket kell törleszteni, s ez a pénz felemészti a községek fejlesztési alapjait. Az oktatásügyi nem áll rosszul: az iskolák erősek, az innen kiképzült fiatalok a közép- és felsőszintű tanintézményekben jól megállják helyüket, ami azt jelenti, hogy biztos alapot kaptak itthon. A román nyelvoktatás Szakálban alsó-felső tagozaton, Apátiában csak alsótagozaton folyik (itt nincs elég felsőtagozatos egy osztály beindításához).

A falvakban végzett társadalmi munka — az igen súlyos gondok eddigi felvillanása érthetővé teszi — sokkal fontosabb, jelentősebb nagyob, mint a városokban. Berekböszörményben 4,5 kilométernyi burkolt utat, Körösszakálon 2 kilométernyi építettek, s a szakáli ravatalozó is társadalmi munkában készül. Ezeket alapellátáshoz sorolhatjuk, de jut erő a községek szépítésére is. A Hazafias Népfrent megyei akcióba mindig bekapcsolódva, kedvezményes áru facsemetékkel, cserjékkel telepítik be a főbb utcákat. (Eppen napjainkban várták a szállítást, hogy gazdasági vezető vagyok. Közvetlenebb kapcsolat tudok kialakítani munkásör társaimmal, akikre a legnehezebb körülmények között is számíthatok.

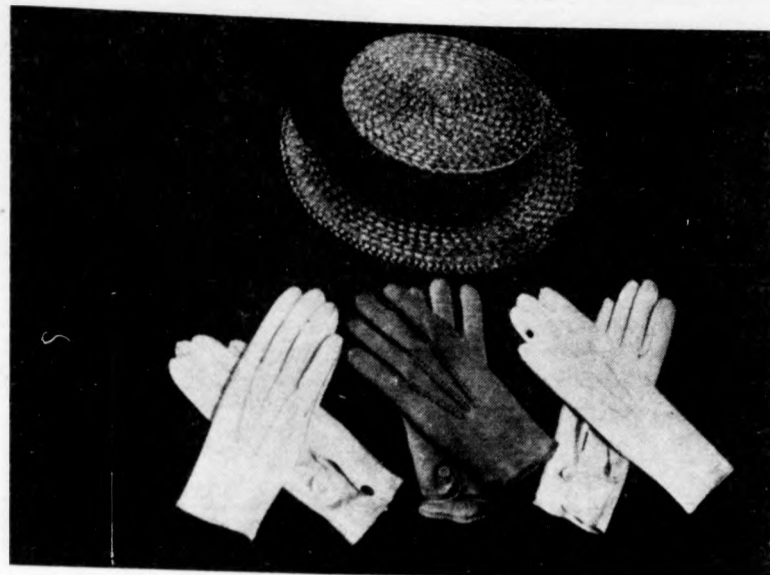
***

Eddig az öt munkásör válassza. Véleményük bizonyos, a testület jóval több tagjának álláspontját tükrözi.

Kiss Dezső Péter

Pécsi kesztyű

A kesztyű ha nem is a mai formájában, végigkísérte az emberiséget történelme során. Az ősember állati bőrkéssel csavarta be testét és kezét is. A fejlődés során a különböző népek részben kultikus célból, részben az időjárás viszontagságai ellen védekezve viseltek valamilyen kesztyűt. Ezeknek a kesztyűnek formája, anyaga rendkívül sok változáson ment át az évezredek során. A XIII., XIV. században kezdett a kesztyű szélesebb körben elterjedni az európai népeknél. Addig elsősorban az egyház vezetői és az uralkodó osztály képviselői hordták kesztyűt. Ezeknek a kesztyűnek mérete, kivételével nagyon eltérő volt, hiszen a tömeges kesztyűgyártás lehetőségét csak 1834-ben teremtettem meg Xavier Jouvin, grenoble-i kesztyűmester.

Férfi glasszé- és szarvasbőrkesztyű girardi kalappal

A divat változásával, a hőbortól óltózkodási szokásokkal a kesztyű is lépést tartott. A múlt században egyik évben még a vállig érő csipkekesztyű volt a módi, a következő évben már finom mosóbőrrel készült kesztyűket hordtak a dámák. Az új nélkül, lehetőleg rövid csipkekesztyűket bárosnyosan puha glasszékesztyűk váltották fel. A XX. század első felében is merőben más volt a divat, és mások voltak az igények, mint ma.

A kesztyűgyártás hazai bázisa Pécs. E városban vált nagyipari

meletűvé a kesztyűkészítés. Pécs városában az első malmok, bőrkészítő és feldolgozó műhelyek a Tettey-patak völgyében épültek. A XVI. században már egy sor malom kerekét hajtotta a bővíző patak. A török uralom idején a malmok közé építették műhelyeiket a török tabakosok, tímárok. A puha, jó fogású bőrt gyártó mesterek híre sorra jötték ide és telepedtek le a bőrfeldolgozó iparosok, a bocskorosok, eszmiadiák, szíjgyártók.

Az első kesztyűmester, Ranolder Péter 1762-ben Klattauerből érkezett a városba. Letelepése után egy évszázad múlva, 1861-ben kért iparengedélyt a város tanácsától a következő kesztyűs, Hamerli János.

Hamerli iskolái elvégzése után kitanulta a tímár és kesztyűkészítő szakmát is. Kis műhelyében a bárány- és kecskebőröket a jó minőségű bőrből pedig gondos munkával kiváló kesztyűket készített. Kesztyűi vetekedtek a francia és német mesterek termékeivel. 1895-ben százezer páras kapacitású gyárat hagyott örökül fiainak. Ők az 1900-as évek elején a régi üzem helyén korszerű, nagy bőr- és kesztyűgyárat építettek. Kesztyűik szilte az egész világon ismertek és keresettek voltak. Elismerést szereztek a cégnek és Pécs városának is.

Az évek múltával bővült a gyár, nőtt a foglalkoztatottak száma. Változott a divat, és en-

nek megfelelően a kesztyűk alapanyaga és a modellek is. 1861 és 1948 között, vagyis az alapítástól az államosításig a Hamerli Kesztyűgyárban 15 millió pár bőrkésztyű készült.

Az államosítás után teljesen megváltozott a kesztyűgyár élete. A fejlődés rendkívül méreteket öltött. Megváltoztak a gyártás körülményei, új gyárak épültek, és a néhány száz főt foglalkoztató üzemből három évtized alatt ötezer fős nagyvállalat lett. Az 1950-es években 10-12 modellből állt a gyártmány, ma pedig 16 ezer modell áll választékul rendelkezésre. 1948-1980 között a 32 év alatt 51 millió pár kesztyűt gyártott a vállalat, ebből 26 millió pár exportra került.

A nagy hagyományokkal rendelkező gyárban gyűjteni kezdtek az 1940 előtt készült műzeális eredetű kesztyűket, a hajdani gépeket, szerszámokat. A rendkívül érdekes és értékes anyagból a pécsi kesztyűmesterműzeum alapítanak. Több mint 500 különböző kesztyű és a hozzá tartozó divatcikk — legyező, napernyő, női divattáska — és korabeli divatlapok alkotják majd a látványt. A gyár történetére vonatkozó iratok, az egykori szerszámok, fényképek, rajzok a kesztyűmesterség múltját idézik fel.

A napokban Budapesten mutatták be a leendő múzeum anyagát, amelyből előreláthatólag 1983-ban nyílik Pécsen önálló kiállítás.

Női glasszékesztyű strucc-toll legyezőkkel az 1900-as évekből

KERESZTREJTVEÉNY

SZOVJET FILMHÉT

1958-ban kezdődik a (vízszintes 1.) című (függőleges 12.) története, majd bemutatja, hogyan változik a főszereplők élete húsz év múltán. Egy AEROFLOT-gép legényességének próbatétele a Kalasztrafa földön-égen című film története.

Egy kirgiz faluban élő fiú tragikus sorsáról szól a (függőleges 19.) című film.

A Stúdióhálózatban mutatják be az Oblomov néhány napja és az (függőleges 64.) című filmet.

A sarokkockák betűi: M, A, S, S.

VÍZSZINTES: 1. (Beküldendő) 12. Arra a helyre. 13. Szín. 14. Ingovány. 15. Vissza: rövid utca. 16. Tejtér. 17. Munka. 18. Otthon. 20. Gyömrő. 21. Vízi növény. 23. Folyó a Szovjetunióban. 24. Hely. 25. Szervál. 28. Melyik helyről. 30. Hézag. 31. Szomorú. 34. Foghús. 35. Római őrszázötvenes. 36. Gyakorító ige képzője. 37. EII. 38. Kábitőz. 40. Vége vége! 41. Rézszer. 43. Római ezeröttszázötvenes. 44. Csupok. 46. Alán eredetű alföldi néptörzs. 47. Vályú (-) 49. NSZK-beli nagyváros. 50. Zaj betűi. 51.

Kirohan. 53. Nagy amerikai költő volt. 54. Szent idegen röv. 55. Vetíthető állókép. 56. Hangszer. 58. Közép-európai Kupa. 59. Élelmészeti cikk. 60. Kocsis ülése. 62. Razzia fele. 64. Ö. 65. Férfinév. 67. Helyzene. 69. Keletkezett. 71. Rag, -ről párja. 72. Nemesgáz. 74. Nem kell több. 76. Sohasesem németül.

FÜGGŐLEGES: 2. Mint a vízszintes 12. számú sor. 3. Udvartias visszautasítás bevezető szava. 4. Azonos betűk. 5. Gondol. 6. Nem megy simán. 7. Lendület. 8. Nem ő. 9. HP. 10. Titokban távozni. 11. Túlnyomó többség. 12. (Beküldendő). 17. Bő. 19. (Beküldendő). 20. Tudományos tétel. 22. Pest megyei község. 24. Használhatatlan. 26. Körülbelül délben. 27. Komárom megyei község. 28. Melyik helyen. 29. Európai szigetország lakói. 32. Védőszellem. 33. Nem engedélyező (-). 36. Gyom. 39. Ókori erdélyi nép. 42. Termelőszövetkezet. 45. Ilyen pályája van a lövedéknek. 47. Becézett Ilona. 48. A hét vezér egyike. 51. Jég, fagyalt németül. 52. Lakoma. 55. Meleg ágynemű. 57. Dőre. 59. Égített. 60. Római fillér. 61. Gyomai nyomdászcsalád. 63. Muzsika. 64. (Beküldendő). 66. Óra betűi, keverve. 67. Omladék. 68. Nála lejjebb. 70. Tudományos ismeretterjesztő Társulat. 73. Tova. 76. Építésügyi Minisztérium.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108
109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120

Beküldendő: XI. 18-ig, a vízszintes 1., függőleges 12., 19. és 64. számú sorok megfejtése.

A bátor kecskegida

DAGESZTÁNI NÉPMESE

Elt valahol három kecskegida. Egyszer a legöregebb kiment a rétre. Találkozott vele a farkas, és megkérdezte:

- Hé, te gida, hová mész?
- Fűvet enni, vizet inni.
- Mi van neked ott alul?
- kérdezte a farkas.
- A lábaim.
- És mi van a fejedem?
- A szarvam.
- Hát a szived mit mond?
- A szívem a félelemtől remeg.

A farkas lenyelte a gyáva kisgidát. A középső gida is kiment a rétre, de a farkas lenyelte az is.

„Hová lett a két bátyám?” — tűnődött a legkisebb, és utánuk ment a mezőre.

A farkas megállította őt is, és megkérdezte:

- Mi van neked ott alul?
- Az acélos lábaim.
- És mi van a fejedem?
- Az aranyos szarvam.
- Hát a szived mit mond?
- Azt mondja a szívem, hogy az aranyos szarvam döfjem a farkas bendőjébe.

Megjött a farkas, és futásnak eredt, de a gida utolérte és átfojtta a szarvával. A farkas gomrából kiszökönt a két idősebb, és mind a hármann hazatértek. Legelől büszkén lépdelt a bátor kis kecskegida.

Migray Emőd fordítása

PRAKTIKUS CSINOS, DIVATOS

A mellényről van szó, amely a fenti tulajdonságok mellett jól öltöztet, felfrissíthető vele egy-egy régebbi ruha, szoknya-blúz, nadrág-pulóver együttes, és hűvösebb napokon még melegít is.

- Hosszú újjú mintás blúzhöz puha düftinből, vékony bordázattal kordbársonyból készült a lekerekített aljjal szabott mellény. A zsebeket, a karkivágásokat és körben a mellény széléit kétszeresen tűzzük le.
- A kissé ejtett vállú mellénynek a nagyon fázások vehetik hasznát igazán, de mivel nagy divat mostanában a tűzött mellény fiatalok is szívesen viselik. A külső kelme az első béliés között vékony habszivacs „tömítés” rejtőzik, s az egész mellény függőleges csikozással van letűzve. A széléin elütő színű paszpallal díszítve, s két tágas zsebbel ellátva.
- Kétféle anyagból varrott, állógalléros mellény, cipzárral csukódik. A vállrészt alatti vízszintes és a zseben levő szegélydísz szépen mutat vékony műbőrrel, hasított bőrral.
- Egyenes szabású, érdekes sálgalléros megoldású ez a modell. A gallért négy gomb csatolja az elejéhez. Jerseyből, puha meleg szövettől, lehetőleg bélelve érdemes megvarrni.

B. K.

Évezredes italunk: a tea

A teát már évezredek óta ismeri az emberiség. Csen-Nung császár (i. e. 2700-ban) mondta alattvalóinak, hogy ha kedvetlenek, fáradtak, igyanak teát, az majd elmulasztja a levertséget és új erőt ad. A császár korának egyik legis-tertebb botanikusa volt, aki kertjében mindenféle növényt, főleg gyógynövényeket termesztett, és ezek tulajdonságait kutatta. Így jutott el a teáig is.

A hagyomány szerint Boddi Dharmaa indiai misszionárius letelepedett Kínában, és ott megalapította a Szaloonkolostort. Ott történt, mint a legenda állítja, hogy Dharmaa ajtatatoskodás közben elálmosodott, és ez egyszer annyira felingerelte, hogy kitépte szemhéjait és a földre vetette. Ekkor történt a csoda: ahol ezek földet értek, ott szép teaszer-je nőtt.

Nem csoda, hogy az ilyen mélyre nyúló, sok ezer éves történetet sokféle mesét terem. Így történt a kávéval, a csokoládéval is...

nában azt, aki citrommal vagy cukorral issza teáját. A Szovjetunióban a szamovár a teázás elmaradhatatlan kelléke.

A mi teavívi szokásaink is kezdenek kialakulni, illetve újra feléledni. Nálunk is tudják, hogy legjobb két edényben elkészíteni a teát. Az egyikben csak vizet forralnak, ezt más cérra nem használják. A másik edény, melyben a tea leforrása történik, kerrámia vagy jénai üveg, esetleg porcelánkanna. Ezt előmelegítik kevés forró vízzel, majd beletéve a kimért teát, azt forró vízzel leöntik, és a lezárt kannában a zöld teát 3 percig, a fekete teát 5 percig hagyják állni, ezután szűrjük a csészébe, vagy az elosztásra szolgáló kimerő (porcelán) kannába. A szűrőt nem végezzük fémszűrővel, mert ettől fémitz kap az ital, éppúgy, mint ahogyan nem használunk fémtájt sem a tea leforrásához. Legjobb a porcelán vagy műanyag szűrő.

Azt se felejtjük el, hogy a nem elég forró víz nem lúgozza ki kellő mértékben a teát, míg a sokáig törtető állás a tealevelekből nem kivánatos anyagokat is kiold, ami rontja a tea ízét. Filteres teát 3 percig tartunk a csészében, ez alatt kellő illatú és ízű ital képződik. A már felhasznált tealeveleket dobjuk el, ezek értéktelenek, nem éri meg, hogy ízetlen, gyenge minőségű teát készítsünk, hiszen a tea a viszonylag olcsó italok közé tartozik.

A nagy teavivő népeknél kényelmesen ülnek, sohasem állva fogyasztanak, beszélgetnek, megnyugszanak (angolok, hollandok, japánok, indiaiak stb.). Megéri, mert a tea egyike az emberiség legegészségesebb italainak: vitamint, ásványi sókat, koffeint tartalmaz, és a benne levő cserav lassítja a koffein felszívódását, tehát a tea kedvező frissítő hatását elnyújtja, tovább tartja fenn, mint pl. a kávé.

Végül egy különleges vendéglátó tea receptje. Brazil tea készítése: egy csészébe kimérünk egy kávéskanál porucukrot és ugyanannyi rumot, majd a rumot meggyújtjuk. Ha kiégett a rum, ráöntjük a közben elkészített (forrázott, erős) teát, és együtt fogyasztjuk el. Izesíthetjük még kevés tejjel is, és adhatunk hozzá kekszét, száraz sós vagy édes teasüteményt.

Rudnay János

CENTRUMHÉTFŐ

Gyékényárak

20%

A HAJDÚ-BIHAR MEGYEI TANÁCSI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT KEMENCEÉPÍTŐ ÉPÍTÉSZVETŐSÉGÉHEZ

kiemelt bérezéssel

KÖMÜVEST, SEGÉDMUNKÁST

alkalmaz

JELENTKEZÉS:

a munkaügyi osztályon, Debrecen, Simonffy u. 34-36.

és az összes dísznövények, díszfák, cserjék ismertető, legújabb, színes nagy árjegyzéke megjelent. Kérje! Díjmentesen megküldjük! Vidéki növény-megrendeléseket, postán, pontosan teljesítjük.

Szalkai Rózsakertészet, Díszfaiskola 1061 Budapest, Népköztársaság u. 8.

„SALGÓ” CIPŐIPARI HÉT

Az UNIÓ Áruházban

november 10-től 14-ig. Ismerje meg a szövetség termékeit!

A Hajdú-Bihar megyei Tanács Építőipari Vállalat felvételre keres

közműves, ács, asztalos, festő, autószerelő, villanyszerelő, hegesztő szak- és betanított munkásokat, valamint faipari gépmunkást, szerkezetöntéshez betonozót, rakodót, segédmunkást.

Főtűzés, napi munkásszállítás, munkásszálló biztosított.

JELENTKEZÉS A MUNKAÜGYI OSZTÁLYON, Debrecen, Simonffy u. 34-36. sz.

Magyarnóta- és népdalest

Értesítjük látogatóinkat, hogy az „Akkor szüret” című magyarnóta- és népdalest technikai okokból

nem a Bartók Tereben, hanem

a Kölcsey Művelődési Központ színháztermében november 10-én, 18.30 és 20.30 órai kezdettel kerül megrendezésre.

KÖLCSEY MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

HÁZ

Hajdúszoboszló, Madách u. 7. sz. I. emeleti 2 szoba, összkomfortos üdülőegység sűrűn elad. Érdeklődni a szomszédban, Bródy u. 35. sz. alatt.

Házrés kisméretű lakással eladó. Gvadányi u. 31. sz.

Elcserelem egyszoba, konyha, kamrás házamat tanács bérletre, lehet hajdúszoboszlói is. „Szabadságtelep” jellegre a kiadóba.

Szeghalom, Petőfi utca 6. számú sarokház két lakásból álló része eladó. Endrődin.

ÁLLÁS
Pszichológiai felvételt előkészítést vállalunk. „Egyetemisták” jellegre a kiadóba.

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS

Kisiparosnál vagy kis-kereskedőnél félnapos munkát vállalnék. Ajánlatokat „Univerzális” jellegre a kiadóba kérem.

Elcserelem 1 + 2 fős OTP-lakást átfelelt tanácsra. Kurta u. 6. sz. II. emelet. Finommechanika előtt.

Skoda mikrobusz eladó. Érdeklődni: Debrecen, Labancz tér 7. V. 43. 350-es kaliforniai Jáva eladó. Debrecen, Posta-keret u. 4. Némethékénél.

Nyíregyházi 1 + 3 szobás, szövetnyelű, összkomfortos, II. emeleti lakást hasonló debreceni cseréltek. „Erdő mellett” jellegre a kiadóba.

JÁRMŰ

Skoda mikrobusz eladó. Érdeklődni: Debrecen, Labancz tér 7. V. 43. 350-es kaliforniai Jáva eladó. Debrecen, Posta-keret u. 4. Némethékénél.

6 éves Zaporozsec 3 éves muszákkal jó állapotban eladó (eleje sérült), olcsón. Érdeklődni: Pásti u. 34.

INGATLAN

Eladó Kondoroson zártkertben, pöszmétével, hétévi házzal 400 négyzetméter. Megosztva is. Érdeklődni Csikgert u. 85. Balmazújvárosi út mentén.

BÚTOR
Kétszemélyes Bubu gyermekbútor eladó. Debrecen, Poroszlai út 75. II. 6.

Mindentelje szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Szobafestést, mázólat, tapétázást, parkettacsiszolgát, lakozást, bútormozgatással, garanciával vállalok. Losonczy Ernő, Jerikó u. 32. fszt. 5.

BÚTOR

Bútor vétele és eladása, Arpad tér 31., a Nagyállomástól 19-es buszszáll. Telefon: 21-432.

Székrenyörök, rekamniék, egyéb bútorok vétele, eladása. Pásti u. 8.

ÁLLAT
Eladó 2 db 3 éves anyakoca, karácsonyra fiatal. Dánlapály fajta. Orbán István, Debrecen, Halap 240.

150 db fiatal hasas anyajuh eladó. Szeghalom, Kínizsi u. 87/2. Vönsy Mária.

EGYÉB
Figyelem! Kés, olló, borotva, kocsolya, darálókések kőszűrűse. Mester u. 39.

Vámkezelt nagyméretű női és férfi rövid ruhák, kiegészítők. 43-as férficipő eladó. Vigkedvő Mihály u. 13.

Szobafestést, mázólat, tapétázást, parkettacsiszolgát, lakozást, bútormozgatással, garanciával vállalok. Losonczy Ernő, Jerikó u. 32. fszt. 5.

Cserépkályha-átalakítás garanciával, azonnalra is. Törmeléket elszállítom. Losonczy, Bethlen u. 27. I. 1. Telefon: 25-138.

Nagyeméretű garázs szerelőknél, villanyvillagítással sűrűn eladó. Erzsébet u. 1. III. em. 3. Telefon: 23-469.

Vörösróka-bundát venni, javításra is. „Csak róka” jellegre a kiadóba.

Szolgálatot kapható. Sasza, Pannónia kincse, Zalagyöngye. Albert. Kardos u. 8. III. em. Telefon: 24-828.

Robur tehérgépkocsi, futómű, motor javítását, vizsgáztatását, felújítását, rövid áttutással vállalom. Miskolc, Csaba vezér u. 27. Telefon: 11-495.

Hegesztő, fényező, esztergályos, (férfi-női) lakatos szak- és betanított munkásokat, marós, villanyszerelő és szerszámkészítő szakmunkásokat, valamint sajtoló-daraboló üzemi gépmunkásokat, segédmunkást

MEZŐGÉP

Vállalat 1. sz. gyára, DEBRECEN, HÍD U. 4-6. SZÁM.

JELENTKEZNI LEHET A GYÁR MUNKAÜGYI CSOPORTJÁNÁL.

Iparvállalat
perfekt gyors-, gépirással és idegen nyelvtudással rendelkező, tárgyalóképes
titkárnőt alkalmaz
azonnali belépéssel.
A pályázatokat részletes önéletrajzzal „Perfekt 205 187” jellegre a Magyar Hirdetőbe kérjük leadni

Már most jegyeztesse elő
1982. évi
naposbaromfi-szükségletét,
a HUNNIACOOP kisvárdai Baromfi-feldolgozó és Értékesítő Közös Vállalat megbízottjainál, Debrecen, Nap utca 25. szám alatt.

AJÁNLUK:
New Hampshire naposcsibét
Plymouth naposcsibét
F1-es fajtajú naposcsibét
Pekingi naposcsibét
Rajnai naposcsibét
garantáltan kitűnő minőségben.
Előjegyzést felvesszünk
1981. november 9-től mindennap 8-tól 12 óráig.

Dolgozókat alkalmaznak

Csőszerelő, hűtőgépkészítő, gép-lakatos, villanyszerelő és elektromos szakmunkásokat, daraboló gépbizálító szakmunkást, betanított munkást, udvari segédmunkást, takarítót azonnali belépéssel alkalmazunk. BIOGAL Gyógyszergyár, Pallagi út 13. szám.

A DEBRECENI DOHÁNYGYÁR gyakorlattal rendelkező marós, lakatos szakmunkásokat keres felvételre
Minden héten szabad szombatunk van és az itt dolgozók gyermekei részére óvodai férőhelyet biztosítunk.
Jelentkezni lehet a munkaügyi és szociálpolitikai osztályon Debrecen, Vágóhíd u. 2.

Sertést tartók, figyelem!
1981. november 5-től december 31-ig a FÉLINTENZÍV süldő II. és hizósertés-tápkra 10,— Ft/100 kg.
SZEZONÁLIS KEDVEZMÉNYT NYÚJT
a Hajdú-Bihar megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat
Gazdaságos lesz a hizlalása, ha a megye területén működő 62 takarmányboltunk bármelyikében vásárol
KITŰNŐ MINŐSÉGŰ, TELJES ÉRTÉKŰ, OLCSÓ keveréktakarmányt.
Eredményes hizlálást kíván a Gabonaforgalmi Vállalat vevőszolgálat

A HAJDÚSZOBOSZLÓ ÉS VIDÉKE AFESZ pályázatot hirdet vezető és vezetőhelyettesi beosztásokra, az 1982 tavaszán megnyíló 1100 négyzetméteres ABC-áruházba, szakképzett, gyakorlattal rendelkező személyek részére.
JELENTKEZÉS: Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 16-18. szám alatt, a személyzeti osztályon.

Tekintse meg Ön is
A TISZA BÚTORIPARI VÁLLALAT
KONYHABÚTORAINAK BEMUTATÓJÁT
A DEBRECENI DOMUS ÁRUHÁZBAN
Figyelmükbe ajánljuk többek között:
Anett garnitúra, ára: 17 391 Ft
Magnólia I. garnitúra, ára: 12 628 Ft
Magnólia II. garnitúra, ára: 11 580 Ft
A bemutatott konyhabútorok megvásárolhatóak Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky u. 5. sz. alatt

A Debreceni Konzervgyár felvételre keres lakatosokat, villanyszerelőket, elektroműszerészeket, konyhaműszerészeket, férfi és női segédmunkásokat.
Jelentkezés a gyár munkaügyi osztályán

A Debreceni Cipőgyár azonnali belépéssel felvételre keres marós, elektromos vizsgával rendelkező villanyszerelő, asztalos, lakatos szakmunkásokat, gázvezető, kazánkezelő, fűtő és kazánházi segédmunkást. Egy és két műszakos foglalkoztatás mellett cipőgyártáshoz szak-, betanított és segédmunkásokat. Szükség esetén óvodai elhelyezést biztosítunk. Jelentkezés: Debrecen, Het vezér u. 16.
Iparvállalat perfekt gyors- és gépirással és idegen nyelvtudással rendelkező tárgyalóképes titkárnőt alkalmaz azonnali belépéssel. A pályázatokat részletes önéletrajzzal „Perfekt 205 361” jellegre kerjük a Hirdetőbe leadni.

GYÁSZHÍREK
Fájó szívvel tudatjuk, hogy nagynénünk, ÖZV. PINTYE LÁSZLÓNE Juhász Julianna 90. évében elhunyt. Temetése 1981. november 10-én, kedden délelőtt fél 12 órakor lesz a debreceni Köztemető I. o. 3. számú ravatalozó terméből. A gyászoló család.
Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy drága jó feleségem, édesanyánk, testvérünk, menyem, keresztanyánk, sógoronk, nagynénünk és szeretett rokonunk, KOVÁCS GEZÁNE Varga Mária, volt Vendéglátó Vállalat, majd a Szék- és Kárpitosipari Üzem nyugdíjasa, 1981. november 2-án, 46 éves korában hosszú, súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunkat 1981. november 10-én, kedden dé. 10 órakor helyezük örök nyugalomra a Köztemető I. o. 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. A gyászoló család.
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága jó férjem és jó rokonunk, DR. OROSZ ETELKA Dr. György Györgyné, a Hajdú-Bihar megyei Idegrendelő Intézet vezető főorvosa rövid szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat november 10-én délután 3 órakor lesz a Köztemető I. o. 2. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. A gyászoló család.
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága jó férjem és jó rokonunk, SZEKERKA BÉLA, a Közúti Építő Vállalat dolgozója, hosszas szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunkat november 10-én, déli 12 órakor lesz a Köztemető I. o. 2. sz. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Tanácsköztársaság útja 28.
Köszönetet mondunk mindazoknak, valamint a házkölnöknek, akik felejtetetlen halottunkat, NOVÁKOVITS MORTONÉ temetésén megjelentek, ravatalozóra koszorút, virágot helyeztek és bánatunkban részvétellel osztottak. A gyászoló család.

Vi
Az atl aki ezt n nak a leg szak — nem soh Debrecen
Mi iga DMVSC szakoszt tettük fe ták veze
— Ha gárda telje akkor elis tapasztalha egész szak mindenkin nem állunk
— De hi nyerték az versenyt!
— Való bor és Csap eredménye sők lettú ranglistán. kiöregedel tából. Né állunk az ki pontve
— Tavál K. Szabó e
— Nyol volna. Ide több jó ut senyönk jük sem e lemreméltó mint az e kivételes t
— Tehát számíthatu ugrására?
— A jel korosztály. Ha csak országos állnak. S évjárat — niségek né
— Kik a mégis az rosszul a I szakosztály
— A 15- szágos szin első helyen 14 évesek vőre nézve nagyon biz
— Hadd nevet a jö közül!
— Tíz ve be különfé gatott ke az 1500-on raszti, a tá tas Takác ter Fekete futó Dankó
Novem
A Etelmiszere la tornaterm seny női, f számokban.
Nagyerdei ceni DMVSC- na, Kársz, bajnoki m Oláh Gábor DMVSC-U. 1-es ifjúsági
Vidéken. I nokság (14 Balmazújvá Hajdúszomsor dúbagos, Sa nyádi-D. K Görbéháza, Nyírábrány, Fülöp—Kokad mospércs, B
Egyetem te Unnepi villá vők sakkkör kal).
DMVSC na DMVSC—Köb NB II).
To
Ybl Miklós 9: Unnepi eg lékverseny.
To
Ebes, 9: A sportnapja.

Visszaesés? Vagy mégsem?

MÉRLEGEN A DMVSC-ATLÉTÁK IDEI ÉVE

Az atlétákról pusztagásokat lehet hallani. Van aki ezt mondja, van aki azt. Hogy visszavonulnak a legjobbak. Hogy lezárul az átigazolási időszak — és senkivel sem sikerült erősíteni. Hogy nem sokáig lesz „A” kategóriás szakosztálya Debrecennek.

Mi igaz a mendemondából? Mit várhatunk a DMVSC-atlétáktól? Valóban visszaesett-e a szakosztály a korábbi évekhez viszonyítva? — tettük fel e kérdéseket Vojta Lászlónak, az atléták vezető edzőjének.

— Ha kizárólag a felnőtt gárda teljesítményét nézzük, akkor elismerem: visszaesés tapasztalható. Ha viszont az egész szakosztályt, akkor mindenkinek be kell látni: nem állunk rosszul!

— De hiszen tavaly megnyerték az utánpótlás pontversenyt!

— Valóban. K. Szabó Gábor és Csapó Lajos nagyszerű eredményei révén tavaly elsők lettünk az utánpótlás ranglistán. Most mindketten kiértek ebből a korosztályból. Nélkülük a 3. helyen állunk az utánpótlás bajnoki pontversenyben.

— Tavaly mi lett volna K. Szabó és Csapó nélkül?

— Nyolcadikok lettünk volna. Idén viszont sokkal több jó utánpótlás korú versenyzőnk van, igaz, egyikük sem ért el olyan figyelemreméltó eredményeket, mint az előbb említett két kivételes tehetség.

— Tehát: jövőre akkor számíthatunk tehetségek kiugrására?

— A jelenlegi 17–18 éves korosztály nem túl erős. Ha csak őket tekintem, az országos listán a 20. helyen állunk. Sajnos, ez van. Egy évjárat — különösebb egyenlőség nélkül.

— Kik azok, akik miatt mégis azt mondta: nem áll rosszul a DMVSC atlétikai szakosztálya?

— A 15–16 évesek az országos szintű értékelésben az első helyen állnak. És a 13–14 évesek úgyszintén! A jövőre nézve ez mindenképpen nagyon biztató.

— Hadd halljunk néhány nevet a jövő reménységei közül!

— Tíz versenyzőnk került be különféle utánpótlás válogatott keretekbe (ifj. IBV): az 1500-on és 3000-on jó Haraszti, a távolugró és 110 gátas Takács Andrea, a sprinter Fekete Edit, a középtávú futó Dankó Zsolt, a magas-

ugró Vajda Katalin és Szendrei Zsolt. Fekete Ildikó távolban és 110 gátán, Balogh Zsuzsa hétpróbában és magasugrásban, Balogh Tibor diszkoszvetésben és Tömör István gerelyhajításban.

— Ennyi ugró és dobó?!
— Az ügyességi számokban törekedtünk arra, hogy előbbre lépünk. Hiszen eddig csak a futóknak fémjelzetek bennünket.

— Kik azok a felnőtt futók közül, akikkel az idén is elégedett a vezető edző?

— K. Szabó Gábor és Babály László. Előbbi junior Európa-bajnokságot nyert 5000 méteren, megfutotta a felnőtt 1. osztályú színtet, utóbbi pedig az Univeriadén 2000-on 4. lett. És tagja volt az országos csúcscsapat 4x100-as és 4x200-as váltónak. Mindketten tagjai az olimpiai keretnek. Nagy Miklósnak is van egy szép eredménye: a 4x400-as váltóban futott országos csúcscsapat. (Az országos csúcscsapat pontversenyében a DMVSC a 6. helyen áll.)

— Mi van a többiekkel?
— Nagy Tibor és Lovas visszavonult.

— Csapó?
— Kora tavasztól sérült volt. Egy jól sikerült fedett pályás évad után többször is megsérült.

— Bodó Béla?
— A bajnoki 2. helyezéssel elégedettek voltunk. Sajnos, ennyi, amit el tudok róla mondani.

— Lázár, Lipcsei?
— Lázár is háromszor sérült meg. Lipcsei beteg volt. Jövőre biztos, hogy jobb évük lesz!

— Annyi versenyzőről hallom már, hogy sérülés, betegség miatt szerepelt gyengén. Hadd kérdezzem meg: van-e orvos a szakosztálynál?
— Igen, van. De az orvosok nem tudják megmondani, hogy mikor térhetnek vissza a pályára.

— Nincs. Ez egyébként országos gond.

— Volna rá szükség?
— Hogyne! Manapság az edzőmunka terjedelmében és intenzitásában gyakran alkalmaznak az edzők határterhelést. Ez pedig orvosi felügyelet nélkül bizony veszélyes lehet.

— Más gondok?
— Hát pályánk az már van. Egyébként amióta Lázár a műanyag pályán edz, egyszer sem sérült meg... De most úgy érzem, kicsit „fizetünk” kell a pályáért.

— Hogy értsem?
— Hallottam már azt megfogalmazni, hogy mivel mi megkaptuk ezt a nemzetközi szintű műanyag pályát, most már ne akarjunk mást is kérni. Pedig a pálya azért nem minden!

— Mi hiányzik?
— A felszerelésellátottságunk egyenlőtlen. A kereskedelmi ellátottság rossz, és az egyesület pénzügyileg nem tud rugalmasan alkalmazkodni ehhez a kereskedelemhez.

— De talán ez nem ok a visszaeséshez?
— A bizonyos visszaesésben benne van, hogy év elején a pályaviszonyok nagyon rosszak voltak. Az az igazság, hogy engem mint vezető edzőt, az IBV szervezése, a pályatartozékok megszerzése nagyon lekötött. Egyes edzők még önállóan voltak, nem tudták megkapni ambícióit.

— És jövőre?
— Jobban tudok koncentrálni a szakmai-módszertani munkára. Oriási eredmény, hogy ez a műanyag pálya is itt van. Sokkal jobb lesznek a lehetőségeink.

— És reméljük, akkor majd nem kell senkinek sem megmagyarázni, hogy nem is esett vissza a szakosztály.

Dombrovsky Ádám

A szorító bűvöletében

A ringben más a helyzet. A megfelelő védekezés mellett ott a támadásra, az ütésekre kell koncentrálni. Barta Ferenc, a megyei szövetség elnöke viszont a beszélgetés szinte valamennyi mondatában védekezni kényszerül. No, nem azért, mintha az újságíró szorította volna sarkba, hanem — megszokásból. Az általános megítélés, a közvélemény nem dédelgeti a bűvölet, Embere válogatja, hogy ki mennyire sarkítja védekezését. Ritka a jó szó, legtöbbször leki-csinyol, becsmöröl legyintés intézi el azokat, akik a bokszesztű szolgálatába szegődtek.

Barta Ferenc ezek közé tartozik. Tizenhárom esztendősen tette első kirándulását a szorító birodalmába. Nem volt más választása: akarta, nem akarta, mennie kellett. Három bátyja is öklözött már, vitték magukkal, akárcsak később az ötidik fiút. A családi hagyomány csak az újabb testvére érkezésekor szakadt meg, akkor is azért, mert a legfiatalabb Barta-gyereket — leány volt. Nagyszerű évek teltek a DTE szakosztályában, majd egy esztendő kitérő következett a BTK-ban, Adler mesterrel, akit talán már akkor is Zsiga bácsinak hívott minden magyar öklöző. Aztán 1941-ig ismét debreceni sportolónként lépett a kötelek közé. A következő évben már Szilágyisomlyon szervezett szakosztályt — s megindult a sportvezetői pályán.

Hajdú-Bihar megyéből 1981-ben Barta Ferenc kapta a legmagasabb sportkitüntetését: Buda István államtitkár a hét közepén a fővárosban adta át számára a Magyar Népköztársasági Sportérdemérem ezüst fokozatát. Jó kezébe került a díszes kitüntetés. Majd fél évszázada az öklölvívás jelent minden napjait. Az 1943-ban szerzett edzőiskolai vizsga sportmesteri minősítést adott, melyet 1956-ban

szakadói oklevél is követett. Számos bírói és edzői tanfolyamot vezetett, több debreceni szakosztály trénerként dolgozott, talán ezre is tehető azoknak a srácoknak a száma, akik tőle tanulták az alapelveket.

— Papp Laci is kérdezte, a múlt kedden, a debreceni magyar-lengyel meccsen, hogy mi van Márton Lacival? A debreceni Kossuth Tsz jelenlegi elnökhelyettese 1954-ben országos bajnokságot nyert, s annak idején ő volt az egyetlen magyar versenyző, aki háromnemes nagy csatát tudott vívni az akkor már kétszeres olimpiai bajnokkal. De nemcsak Márton volt az, aki a magánéletben is sokra vitte. Sorolhatnám a többi is a szép karriert elvált debreceni öklözők névsorát — kanyarodik vissza ismét a védekező alapálláshoz —, egyikük sem volt „tuskó”, ahogyan mostanában gyakran megbélyegzik a bűvöletet. Szigeti Jenő, Nagy Imre, Sári Gyula orvos lett, Kelemen Imre és Pali testvérem mérnökként dolgozott, Ferenczi Imre a jogi egyetem doktorált.

S manapság? Vajon miért került a szakadék szélére a város öklölvívása? Hiszen azóta, hogy a húszas évek elején egy Gutfrein nevű osztrák edző meghonosította itt a sportot, szinte mindig mozgalmas bűvölet volt Debrecenben. Eperjesi József, Barta Károly, Márki Jenő, Darai Béla országos hírnévre tett szert, s a fiatalabbak között is akadnak olimpikonok, hiszen Rácsai és Rózsa is Debrecenben húzott először bokszesztűt.

— Az évek során sokan próbálkoztak az öklölvívással, rengetegen megfordultak az edzéseken, de el is párologtak akkor, amikor tapasztalták, hogy a boksz nemcsak adok, de kapok is. Állva kell maradni akkor is, amikor visszautatnak! Mindig vannak kiug-

ró tehetségek. Ott volt például a kis Kincses, a DUSE labdarúgója — kitűnő öklöző lett volna belőle, de az az igazság, hogy jelenlegi helyén is sok örömet szerez a szurkolóknak. Azokkal a fiatalokkal kell megfelelően törődni, akik nálunk maradnak. Gazdálkodni kell a tehetségekkel! Az a véleményem, hogy csak keményebb edzésekkel, nagyobb követelményekkel lehet siettetni az előrelépést.

A szerkesztésig beszélgetés végén búcsúztunk, s ahogy végigsétált az épület folyosóján, ismerősként vonul a megújított falak között. Nem véletlenül, hiszen állandó vendég a sportrovatnál — mindig hoz valami hírt, friss információt. Jó néhány évtizede még a Debrecen című lapnál, a Bajcsy-Zsilinszky utcán kezdődött az együttműködés az öklölvívó sportvezető és a sajtó között. „Hanem egy valamiben tévedtek a múltkor, a magyar-lengyel meccs kapcsán — jegyzi meg —, hiszen nem ez volt az első válogatott öklölvívó-mérkőzés a városban. Nem sokkal a felszabadulás után, 1949 februárjában a csehek ellen mérkőztek itt Papp Laciék.”

Valóban így van. O az tán igazán csak tudja! Két esztendő híján fél évszázadot töltött a szorító bűvöletében, aktív részese a debreceni öklölvívás mindennapjainak.

Arvay Sándor

LABDARÚGÁS

Nagy közönség várható a DMVSC-Újpest mérkőzésén

Vasárnap: DUSE-STC

Negyvenhetedik alkalommal mérte össze erejét a labdarúgó NB I küzdelmei során az Újpesti Dózsa és debreceni ellenfele. A Bocskai, a DVSC és a DMVSC eddig nem sok sikert ért el a fővárosi lila-fehérek ellen, hiszen mindössze kilenc hajdúsági győzelem született, s a gólkülönbség is 69–147 a most pályaválasztó Debrecen szempontjából.

A labdarúgó NB I ma délutáni, 12. fordulójában a táblázat 2. helyen álló újpestiek ellen feltétlenül győznie kell a DMVSC csapatának, ha meg akarja kezdeni felzárkózását a középmezőhöz. Az előjeltek nem a legjobbak: Timár két sárgalapos figyelmeztetése miatt nem játszhat, s az utolsó pillanatig kérdéses volt Szűcs I. és Kerekes szereplése is, hiszen a Vasas elleni mérkőzést követően mindketten hosszú ideig sérültek voltak. A nagyerdei stadionban 13 órakor kezdődő találkozón a tervek szerint az alábbi összeállításban lépnek pályára a csapatok (játékvezető Jaczina):

DMVSC: Szűcs I. — Garamvolgyi, Szigeti, Szűcs J., Fodor — Sallai, Menyhart, Feledi — Varga, Kerekes, Jankovics (csere: Szabó, Tóth, Czikora, Szigyártó).

Újpesti Dózsa: Kolár — Herédi, Kovács J., Sarlós, Tóth J. — Kisznyér (Nagy L.), Steidl, Kardos — Kiss, Töröcsik, Birkás.

Nincs még végleges csapat egyik NB II-es együttesünkönél sem. A DUSE vasárnap 13 órakor fogadja a nem is olyan régen még NB I-ben szerepelt Salgótarján együttesét. Tekintettel a táblázat elfoglalt helyére — az Uni-

versitas számára egyetlen elméri össze erejét a labdarúgó NB I küzdelmei során az Újpesti Dózsa és debreceni ellenfele. A Bocskai, a DVSC és a DMVSC eddig nem sok sikert ért el a fővárosi lila-fehérek ellen, hiszen mindössze kilenc hajdúsági győzelem született, s a gólkülönbség is 69–147 a most pályaválasztó Debrecen szempontjából.

A végleges összeállítás a következő keretből kerül ki: Mező, Gulyás, Szabolcs, Király, Mohácsi, Pistár, Makszin, Lutherán, Lakatos, Somogyi, Kiss, Balla, Kerekes, Kincses, Novák.

A Kinizsitől is kellemetlen hírt kaptunk: Bodonyi után Szabó A. is a maradiák listájára került. Nem valószínű, hogy játszhat Mezőtúron, a Szabó Lajos SE elleni találkozó. Nagy György edző egyébként egy pont megszerzésében feltétlenül bízik.

A rendelkezőre álló játékosok: Varga, Komáromi — Kelemen, Takács, Halla, Puszkás, Vajda, Tózsér, Tóth I., Magyar, Tóth F., Orenstein, Maczkó, Kacsur, Fehér és esetleg Szabó A.

Sorokban

Hegedűs Csaba, a birkózóválogatott vezető edzője Debrecenbe látogat. Az érdeklődők hetén délután 5 órakor találkozhatnak vele a Magyar Gördőlovaspályán Művek Hajnal utcai klubjában.

Az asztalitenisz NB III megyei vonatkozású eredményei: BÓGAL—Hajdúánás 12:4, Hajdúszoboszló—Miskolc 9:7, D. Vörös Meteor—DUSE 11:5.

Elkészült az atléták idei országos ranglistája. K. Szabó Gábor, a DMVSC futója 5000 és 10 000 méteren is az első helyen áll a felnőtték mezonyében.

Ünnepi sportműsor

November 7., szombat

Asztalitenisz
Élelmiszer-ipari Szakközépiskola tornaterme, 8: Ünnepi verseny női, férfi egyéni és páros számokban.

Labdarúgás

Nagyerdei stadion, 13: Debreceni MVSZ—Újpesti Dózsa (Jaczina). Kérés, Bocskai. — DMVSC Oláh Gábor utcai pályája, 11: DMVSC—U. Dózsa (Kurmaj). NB I-es ifjúsági bajnoki találkozó.

Vidéken, Debreceni járási bajnokság (14 órától): Hajdúhadház—Balmazújváros II., Mikepércs—Hajdúszoboszló, Tiszacsege—Hajdúbabos, Sáránd—Józsa, D. Hunyadi—D. Kinizsi II., Egyek—Görbeháza, Monostorapályi—Nyirabrány, Nyiracsád—Ujléta, Fülöp—Kokád, Bagamer—Vámospércs, Hosszúapályi—Almosd.

Sakk

Egyetem téri kémiai épület, 9: Ünnepi villámv verseny (a résztvevők sakkórát vigyének magukkal).

Teke

DMVSC nagyerdei pályája, 11: DMVSC—Kobányai Sörgyár (női NB II).

Tollaslabda

Ybl Miklós Műszaki Főiskola, 9: Ünnepi egyéni és páros emelkedvény.

Tömegsport

Ebes, 9: A. H. Fáklya tömegsportnapja.

November 8., vasárnap

Asztalitenisz
Élelmiszer-ipari Szakközépiskola (Czirba). NB II-es bajnoki ötszecsapás. — DMVSC nagyerdei pályája, 9: DMVSC—Salgótarjáni TC (NB-s serdülő, Szabó I., Nyáki, Domokos). — 10:30: DMVSC—STVC (NB-s ifjúsági, Nyéki, Szabó I., Domokos).

Labdarúgás

Egyetemi sporttelep, 13: D. Universitas—Salgótarjáni TC (Czirba). NB II-es bajnoki ötszecsapás. — DMVSC nagyerdei pályája, 9: DMVSC—Salgótarjáni TC (NB-s serdülő, Szabó I., Nyáki, Domokos). — 10:30: DMVSC—STVC (NB-s ifjúsági, Nyéki, Szabó I., Domokos).

Vidéken, Területi bajnokság (13 órától): Balmazújváros—Jász-kiser (Maróthy, Juhasz Gy., Szabó J.), Hajdúszoboszló Bocskai Vasas—Tiszavasvári (Ingus, Veress Gy., Vezendi), Hajdu Vasas—Mándok (Tajthy, Nagy J., Szarka), Hajdúböszörmény—Karcag (Koi, Zsupos, Németh V.), — Megyei bajnokság (13 V.): Puspókladány—Derecske (Tóth S., Könyv Gy., Szilvási), Komádi—Berettyóújfalú (Benke, Oláh, Németh L.), Polgár—Baránd (Vincze, Mészáros, Németh J.), Nagyrábé—Köröszegapáti (Dalányi, Tóth A., Kiss F.), Nádudvar—Hajdúnánás (Daróczy, Cseh, Csécsódi), Nyíradony—Cskókmő (Bak), Sárredőny—Hajdúdorog (Sári, Hegedűs J., Tóth J.), Új-szentmargita—Létavértes (Tur. Nagy L., Erdel). — Berettyóújfalú járási bajnokság (14): Kismarja—Mezőpéterd, Pocsaj—Biharkeresztes, Esztár—Berekbőszörmény, Konyár—Mezősas, Szentpéterszeg—Zsáka, Tepe—Köröszkál, Hencida—Váncsod (13.30).

Teke

DMVSC nagyerdei automata pályája, 6: Ünnepi verseny.

Rajt után az általános iskolás fiúk versenye

Közel ezer induló az ünnepi váltón

November 7-e tiszteletére péntek délelőtti ünnepi váltófutó-versenyre került sor a nagyerdei Ady Endre sugárúton. Népes mezőnyök álltak rajthoz. A középszintű lányoknál 14, a középszintű fiúknál 18, az általános iskolás lányoknál 29, a fiúknál 28, az egyesületek női versenyeiben 4, a férfiaknál pedig 5 csapat indult el. Eredmények.

Túrára utazik a D. Dózsa

Csaknem kéthetes külföldi vendégzereplésre készül a D. Dózsa NB I-es férfi kézilabda-együttese. A debreceni belügyiek november 12-én, csütörtökön Csehszlovákiába utaznak, s a hét végén Pozsonyban nemzetközi tornán vesznek részt. A férfiak és a nők mezonyében is egy-egy magyar csapat lesz a legjobb szlovák együttesek ellenfele, színeiket a D. Dózsa (férfi) és a Bakony Vegyész (női) csapata képviseli. A debreceniek autóbusza innen az NSZK-ba

tart, ahol a TuS Spenge vendégként egy hét alatt négy mérkőzést játszik az együttes.

A küldöttséget Sárkány Gábor, a D. Dózsa ügyvezető elnökhelyettese irányítja. Benyáts Balázs vezető edző társaságában tizenkét játékos kel útra: Bíró valamint a Kondorosról igazolt Paulik (kapusok), Molnár, Menyhart, dr. Süvöltős, Kordás, Péter, Kasku, Horváth, Lakatos, Nagy M. és Eszenyi.

Kitüntetések társadalmi munkáért

A Hazafias Népfőnt Debrecen városi Bizottsága november 5-én, csütörtökön a városi tanács vb-termében tartotta november 7-i ünnepségét. Balogh Tibor, a HNF városi bizottságának politikai munkatársa köszöntötte a meghívott vendégeket, köztük Körtvélyesi Gyulát, az MSZMP Debrecen városi Bizottságának osztályvezetőjét, valamint a HNF körzeti bizottságait képviselő aktivistákat.

Gömöri János, a HNF városi elnökségének tagja ünnepi megemlékezésében november 7. történelmi jelentőségét méltatta, majd Kecskés László, a HNF városi bizottságának titkára kitüntető jelvényeket és jutalmakat adott át a népfőntmozgalomban aktívan részt vevő társadalmi munkásoknak. Kiváló Társadalmi Munkás kitüntetést kapott Barta Béláné, s az Erdemesi Társadalmi Munkás jelvényt kapta Varga Sándorné, Erdei Ferenc, dr. Horváth Sándor, Baróczy Antal, dr. Vertse Tamásné és Szilágyi Gábor, többeket pedig tárgyjutalomban részesített a HNF városi bizottsága.

Évadnyitó nagyzenekari hangverseny

Az Országos Filharmónia „A” sorozatú nagyzenekari évadnyitó hangversenyt november 10-én, kedden este fél 8-tól a Bartók Teremben tartják. Fellép a Budapesti Filharmóniai Társaság zene-

kara, közreműködik Liana Iszakadza, vezényel Eri Klaas (Szovjetunió). A műsoron Brahms D-dúr hegedűversenye és Sosztakovics V. szimfóniája hangzik el.

Hagyományörzés, népi értékek

Állandó kiállítás nyílt Hajdúszoboszlón

Hajdúszoboszlón, a Bocskai utca 12. szám alatt található Bocskai István Múzeum újabb értékekkel gazdagodott az elmúlt hónapok során. Az értékes dokumentumokból Hajdúszoboszló története és népelete címmel november 6-án, pénteken délelőtt kiállítást nyitottak meg.

Az esemény szerves része annak a rendezvénysorozatnak, amely augusztus óta zajlik a fürdővárosban a hajdúk letelepítésének 375. évfordulója alkalmából.

A kiállítást Szűcs Gábor, az MSZMP Hajdúszoboszló városi Bizottságának első titkára, országgyűlési képviselő nyitotta meg, köszönetet mondva a dokumentumokat összegyűjtő vállalatoknak, egyéneknek.

A kiállítás bemutatja Hajdúszoboszló történetének és népeletének alakulását a város első írásos említésétől (1075-től) a 900. évfordulójáig (1975-ig). A kiállításban szerepet kap a hajdúvárosi sajátosság érzékeltetése, szerepelnek a Bocskai-relikviák, tükröződik a gyógyító hőforrás vizének hasznosítása.

Erdékesség, hogy a múzeum udvarán korábban épült színpad helyett el a hajdán volt helyi kisparkoszi gazdaságok századunk első felére jellemző technikai felkészülését. Ez a néprajzi kiállítás meggyőzően egyedül álló.

Részlet a vasárnap színpadon kerülő Tom Sawyer kalandjai című produkcióból

Vasárnapi suliszínház

Novembertől kezdődően a fenti címmel tízenéves gyermekek részére indít új sorozatot a Kölcsey Művelődési Központ: a bábszínházban minden hónap első vasárnapján (először tehát november 8-án) gyermekszínházi előadással jelentkezik az Alföld gyermekszínház. A társulat öt egymást követő hónapban tizenegy produkciót mutat be, köztük klasszikus művek feldolgozásait. Színpadon például a Tom Sawyer kalandjai, a Toldi, a Lúdas Matyi, a Hány János, a Pál utcai fiúk. A kis társulat Béke útja 18. szám alatti próbateremben már lázas munka folyik. Itt lehet játékra jelentkezni, változtatlanul kedden és csütörtökön 16-19 óráig, a színházszást kedvvel 10-16 éves gyerekeknek, fiataloknak. A gyermekszínház rendezője Várhidi Attila.

A NAPLÓ TÁRLATA

A következő időszakban a Napló körülbelül havonta képzőművészeti kiállítást rendez klubjában a megyében élő képzőművészek népszerűsítése érdekében. Minden kiállítást a vasárnapi számokban egy-egy interjú előz meg. A tárlatnak nem lesz hivatalos megnyitója, hanem az interjú készítője nyilvános beszélgetést folytat a kiállító művészrel.

A Napló tárlata elnevezésű sorozat első vendége Bényi Árpád festőművész lesz hétfőn, november 9-én. A beszélgetést Bakó Endre vezeti délután 5 órai kezdettel. A szerkesztőség minden érdeklődőt szeretettel vár földszinti klubtermébe.

Kitüntetés

A megye termelősövetkezeti mozgalomának, mezőgazdaságának elkötelezett híveként végzett több mint három évtizedes újságírói tevékenységéért a TOT elnöksége által adományozott Kiváló Termelősövetkezeti Munkáért elismeréssel tüntették ki Rácz Bélát, a Hajdú-bihari Napló nyugalmazott főmunkatársát. Rácz Béla az újságírás eszközeivel mindvégig kommunista tudatossággal és következetességgel szolgálta a mozgalmat, a kezdetektől a felvirágzásig. A kitüntetést november 6-án délelőtt Fazekas Károly, a megyei tszövetség titkára adta át Rácz Bélának a szövetesség székében. A bensőséges ünnepségen jelen volt dr. Postás Sándor, a Debrecen városi pártbizottság első titkára és Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese.

HÍREK

1981. november 7., szombat
Októberi Szocialista Forradalom
A Nap kél 6,37, nyugszik 16,18 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:
Kiseb felhőfelvonulások, valószínűleg száraz, csapadék nélkül. Gyakran erős, helyenként továbbá is viharos lökésekkel kísért északnyugati, északi szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 5-10 fok között.

KIÁLLÍTÁS. A csapokerti Horváth Árpád Művelődési Házban november 8-án 11 órakor nyitják meg a Népi himzések a lakásban című kiállítást. A csapokerti népi himző szakkörök anyagából rendezett kiállítás megtekinthető november 16-ig, naponta 14-18 óra között.

ALLATORVOSI ÜGYELET. November 7-én, szombaton reggel 6 órától vasárnap reggel 6 óráig az ügyeletet állatorvos dr. Szilágyi László (Debrecen, Széchenyi utca 92. telefon: 23-190). November 8-án, vasárnap reggel 6 órától hétfőn reggel 6 óráig dr. Márkus István (Debrecen, Nagyerdei körút 24. II. emelet, telefon: 22-194) tart ügyeletet.

IFJÚ NYELVBARÁTOK. A TIT Ifjú Nyelvbárátok Körének hétfőn, november 9-én délután 3 órakor kezdődő foglalkozásán dr. Sebestyén Árpád egyetemi tanár tart előadást Móricz Zsigmond stílusának tájnyelvi vonatkozásairól a TIT Csokonai klubjában (Vörös Hadsereg útja 45-47.).

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló 1981. október 18-án megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Márkó Károly - Turgenev - Hemingway - Cesar Franck - Mozart - Artemisz - Faulkner. 50-50 forintos könyvtulajny nyertek: Bedő Józsefné, Debrecen, K. Tóth u. 3.; Mezei Csilla, Debrecen, Holló János u. 7.; Németh Ferencné, Debrecen, Békereki S. u. 11.; Reszeg Lajosné, Debrecen, Salgó u. 30.; Tóth János, Debrecen, Dózsa Gy. u. 18.; K. Tóth Sándorné, Debrecen, István út 64.; Kovács László, Erd. Orchidea u. 3.; Nagy Andrásné, Hajdúszoboszló, pf. 73.; Nagy Péter, Püspökudvar, Hunyadi János 16.1.; Zsoldos Lászlóné, Hajdúnánás, Sillye Gábor u. 3.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Kilencven évvel ezelőtt, 1891. november 7-én született, és 35 éves korában, 1926-ban hunyt el Dmitrij Furmanov, szovjet-orosz regényíró.

Szegényparaszti szülők gyermeke volt, aki az első világháború kitérőkor önként jelentkezett katonának. Az Októberi Forradalomban jelentős politikai feladatokat vállalt, Frunze közvetlen munkatársaként. 1918-ban belépett a bolsevik pártba; a polgárháború idején a híres Csapajev-hadosztály politikai biztosa volt. Fontos katonai-politikai szerepet játszott Kolcsak, illetve Vranfel fegyverárnyas csapatának felállításában, Irodalmi művelődése a fegyveres harc évi feldolgozó karcolataival kezdődött; kiemelkedő munkája az 1923-ban írt Csapajev című regénye, amely - a közvetlen életrajzi hatását túlközös dokumentumjellegével - mindmáig egyik legjelentősebb krónikája a polgárháborúnak, s reális portréját adja a legendás hírű vörös parancsnoknak is.

A mű, melynek eszméleti célkitűzése a polgárháború tüzeiben kialakuló újfajta ember bemutatása volt, rendkívül népszerűsítést értett szerzőjében és szerte Európában. Ebben a regényben készült film is közrejátszott.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Hajdú István
Telefon: 12-144

A lottó nyerőszámai:

12, 17, 29, 60, 88

VEVŐSZOLGÁLATI NAPOK. November 11-13. között a debreceni Unió Áruházban vevőszolgálati napot rendez a Videoton Rt. és a VASVILL Kereskedelmi Vállalat.

BEMUTATÓ. A Minolta cég mutat be különböző típusú irodai másolóberendezéseket november 12-én 9-16 óra között Debrecenben az Aranybika Szálló tanácskozótermében.

KÖZLEMÉNY

Pécsi Ildikó Bizalom című estjével 1981. november 11-én, szerdán 18 óráig szerepel a Zeneművészeti Főiskola nagyszínházában. A főiskola és a DOTE köznevelődési bizottságai által szervezett este jegyek válthatók a DOTE köznevelődési titkárságán és az Unió Áruház hanglezárási osztályán. (x)

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

Film-múzeum hétfő 1/5, 1/7, 1/9 DEKAMERON (olasz, 19).
MOSZKVA NEM HÍSZ A KÖNNYEKNEK I-II. (szovjet). Apolló ma, vas., hétfő 1/10, 4. Meteor ma, vas., 1/6, Vig ma, vas., hétfő 1/2, 6.
ADJ PÁCSIT, PAJTI! (szovjet). Meteor ma, vas., 3, 1/6.
AZONOSÍTÁS (magyar). Művész hétfő 5.
ÁGY ÉS DIVANY (szovjet). Művész vas., 1/8.
BRILIÁNSKIRÁLYNŐ BUKÁSA (szovjet). Meteor hétfő 1/8.
EGY KIS HELY A NAP ALATT (magyar). Művész ma 5.
AZ ELSŐ NAGY VONAT-RABLÁS (angol). Vig hétfő 1/4.
EMBEREK ÉS FARKASOK (olasz). Híradó hétfő 1/2, 3/4, 1/6.
EMBER A FELVEGŐPÉL (szovjet). Művész hétfő 1/8.
HÁBORÚ ÉS BEKE III. (szovjet). Apolló ma 1/2, Meteor ma 3.
HÁBORÚ ÉS BEKE IV. (szovjet). Apolló vas., 1/2, Meteor vas., 3.
JUTALOMTÁZÁS (magyar). Művész vas., 5.
KERESZTÚL A NAGY VIZVÁLASZTÓN (amerikai). Klinika vas., 5.
MESE SZALTÁN CARROL (szovjet). Vig mese ma 1/2, 3/4.
ŐRÜLT NŐK KETRECE (olasz, 16). Vig hétfő 1/10, 1/12.
AZ ÖTÖS SZÁMÚ VÁGÓHID (amerikai, 16). Apolló ma, vas., 8.
ÖZVEGY ÉS A SZÁZADOS (magyar). Híradó ma, vas., 1/10, 1/12, 1/4, 1/6, 1/8.
A PAPA MOZIJA (amerikai). Horváth A. vas., 1/4, 1/6.
PIEDONE AFRIKÁBAN (olasz). Meteor hétfő 3, 1/6.
SERRIF AZ ÉGBŐL (olasz). Klinika hétfő 5.
SOLO SUNNY (NDK, 16). Apolló hétfő 1/2, Híradó hétfő 1/10, 1/12, 1/8.
START KÉT KERÉKEN (amerikai). Horváth A. hétfő 1/7.
SZIVÁRVÁNY (szovjet). Művész ma 1/8.

SZÁLL A KAKUKK FÉSZKÉRE (amerikai, 16). Apolló hétfő 8, Vig ma, vas., 1/10, 1/12.
VASÁLARCOS FERFI (angol). Vig mese ma, vas., 6. Meteor mese hétfő 3, 1/6.
TITOKZATOS SZAKÁCS (szovjet). Vig vas., 1/4.
TÓTÁGÁS (magyar). Vig mese hétfő 1/4, 6.
UTOLSÓ VERBŐSSZÜ (szovjet). Vig ma 1/4.
SZÍNHÁZ
Művelődési központ
November 7-én 7 órakor Háztűznéző - BIOGÁL-bérlét, november 8-án 7 órakor Háztűznéző - Megyeri-bérlét, november 9-én nincs előadás.
Hungária
Ma, november 7-én 7 órakor Lumpácus Vagabundusz - bérlétszűnet, november 8-án 7 órakor Lumpácus Vagabundusz - bérlétszűnet.
A Csokonai Színház műsora
1981. november 10-től 16-ig:
Művelődési központ
1981. november 10., kedd: nincs előadás.
1981. november 11., szerda 19 óra: **Ördögök** - bérlétszűnet.
1981. november 12., csütörtök 19 óra: **Ördögök** - KISZ-bérlét.
1981. november 13., péntek 19 óra: **Ördögök** - Udvarhelyi-bérlét.
1981. november 14., szombat 19 óra: **Maya** - bérlétszűnet.
1981. november 15., vasárnap 18 óra: **Ördögök** - Hevesi-bérlét.
1981. november 16., hétfő: nincs előadás.
Hungária Kamaraszínház
1981. november 10., kedd 19 óra: **Lumpácus Vagabundusz** - Gózon-bérlét.
1981. november 11., szerda: nincs előadás.
1981. november 12., csütörtök 19 óra: **A medikus** - Somlay-bérlét.
1981. november 13., péntek fél 8 óra: **A medikus** - Déryné-bérlét.

1981. november 14., szombat: nincs előadás.
1981. november 15., vasárnap 19 óra: János vitéz, - Szerdahelyi-bérlét.
TV
1981. november 7., SZOMBAT
BUDAPEST, 1. MŰSOR
7.48 Műsorismertetés, 8.50 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna, 7.55 Kapcsoljuk Moszkvát! Közvetítés a Vörösi téri, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulója alkalmából rendezett dísz-ünnepségről, 9.00 Zsebtevé, 9.30 Kuckó, 10.00 A csodálatos jávorfók, Mesejáték három részben, 11.35 Magyar népmese, Rajzfilm-sorozat (ism.), 11.45 Az Onedin család, Angol tévéfilm-sorozat, XII/5, rész: A merülési vonal (ism.), 12.39-13.00 A fele sem igaz! Vételkedőmúsor (ism.), 13.57 Műsorismertetés, 14.00 Csata fekete-fehérben, Sakkműsor gyerekeknek, 14.20 Móricz Zsigmond! Légy jó mindhalálig, Színmű két részben, 16.05 MAFILM-magazin, 16.20 Szomszédolás a Szovjetunióban, Filmösszeállítás, 16.45 Hírek, 16.50 Bohócok, bohócok, NSZK-film, 17.50 Tánca, lábam... 18.25 Lehet egy kérdéssel több? Vételkedőmúsor, 18.55 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna, 19.00 Esti mese, 19.15 A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulója, Ünnepi beszédet mond: V. J. Pavlov, a Szovjetunió rendkívüli és meghatalmazott budapesti nagykövete, 19.30 Tv-hír, 20.00 Vers - mindenkinél, Louis Aragon: Ballada arról, aki dalolva állta a kín-szenvedést, 20.05 Esti maraton, Szovjet film, 21.40 A főszerepben: Németh Sándor, 22.20 Történet - szöveg nélkül, Olasz bűnügyi film, 23.15 Tv-hír, 3.
BUDAPEST, 2. MŰSOR
16.28 Műsorismertetés, 16.30 Vasas-BVSC Magyar Népköz-

társasági Kupa vízföldmérőkész, 17.40 Épül a Bajkál-Amur vasútvonal, Szovjet dokumentumfilm, 18.00 Üzenet a jövőből, A Mézga család különös kalandjai, Magyar rajzfilm-sorozat, XIII/10, rész: Időkbövítvő (ism.), 18.25 Magyar tudósok, Bay Zoltán, 19.30 Tv-hír, 20.00 Vers - mindenkinél, 20.05-22.35 Goldoni: Két úr szolgálja, Vigjáték két részben, Közben: 21.10 Tv-hír, 2.
POZSONY, 1. MŰSOR
7.40 Hírek, 7.45 Helyszíni közvetítés Moszkvából, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ünnepségéről, 9.30 Pionirok magazinja, 12.15 Szovjet film (ism.), 13.25 Hírek, 13.45 Női kosárlabda-mérkőzés, 15.15 Szórakoztató műsor, 15.55 VSZ Kosice-Tesla Pardubice jégkorong-mérkőzés, 18.20 Egy kis muzsika, 18.35 Válaszoknál nézőknek leveleire, 18.45 Holnapután történet, Tévésorozat, 19.10 Esti mese, 19.30 Tv-hír, 20.15 Zenés szórakoztató műsor, 21.40 Sport hírek, 21.50 Te, én és a te férjed, Olasz filmvígjáték, 23.30 Fiataliságom mozija, 0.10 Hírek.
BUKAREST
7.30 Emberekkel, emberekért, 7.50 Román irodalom, 8.20 Részletek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulójának tiszteletére rendezett ünnepségről, 9.30 Középpályás (ism.), 12.00 Hétfő, 17.35 A hét politikai eseményei, 17.50 A legkisebbeknek, 18.00 Tv-enciklopédia, 19.30 A hegylakók útja, Román film, 20.35 Régi dallamok, 21.45 Tv-hír, 6.
A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
8.30 Hírek, Időjárás, Lap-szemle, Évfordulónaptár, 8.45 Népzenéi szovjet melóidák, 8.50 Az ungvári rádió ajándék-műsora, 9.16 Könyvtárs, 9.20 Barangolás, Észak-Tiszántúli irodalmi emlékhelyein, Szer-

kesztő: Antal István, 9.57-10.00 Műsorelőzetes.
1981. november 8., VASÁRNAP
BUDAPEST, 1. MŰSOR
7.48 Műsorismertetés, 7.50 Tévétorna, 7.55 Mindenki iskolája, 8.20 Aki mer, az nyer! (ism.), 8.45 Övadások, Filmújsó, Kisfilm-összeállítás, 9.05 Aprók tánca, 9.25 Égésűgőnkért, 9.30 Állatszeliidők, Szovjet játékfilm-sorozat, IV/3, rész: A visszatérés, 9.55 Hírek, 10.00 Az ember zenéje, VIII/5, rész: Az egyéniség kora (ism.), 10.55 Honvéd Kupa nemzetközi ökölvívóverseny, 13.52 Műsorismertetés, 13.55 Magyar rövidfilmek, 14.40 Magyarainkat ajánljuk, 15.05 A kamazsok körüli III. rész: Szemtelen? 15.50 Reklám, 15.55 A tavasz 17 pillanata, XII/8, rész, 17.00 A magyar nemzetközi tollaslabda-bajnokság döntője, 17.30 Reklám, 18.00 Delta, Tudományos híradó, 18.25 Reklám, 18.35 A közönségszolgálat tájékoztatója, 18.40 Tévétorna, 18.45 Esti mese, 19.00 A Hét, 20.00 Hírek, 20.05 A farkas, Molnár Ferenc vígjátékának televíziója, 21.40 Sport hírek, 21.55 Szivárványhíd, Sanzonet, 22.25 Hírek.
BUDAPEST, 2. MŰSOR
19.58 Műsorismertetés, 20.00 Hírek, 20.05 Az ember felemelkedése, Angol film-sorozat XIII/2, rész: Évszázok aratása, 20.55 Puccini: Tosca, Opera-film.
POZSONY, 1. MŰSOR
8.15 Hírek, 8.20 Gyerekek műsora, 10.45 Margaret barátai, Francia filmvígjáték, 12.15 A héten történt, 12.45 Folklorizmú, 13.20 Hírek, 13.35 Szórakoztató műsor, 14.20 Látogatás a klubban, 15.00 Csók a stadionban, Cseh film, 16.20 Zenés szórakoztató műsor, 17.00 Nemzetközi műkorcsolyaverseny, 18.20 Szórakoztató vetélkedő, 19.10 Esti mese, 19.30 Tv-hír, 20.00 Vers, 20.10 Szovjet film, 2. rész, 21.35 Tizenkettő (ism.), 22.05

Sport hírek, 22.20 Labdarúgó-összeállítás, 23.20 Hírek.
1981. november 9., HÉTFŐ
POZSONY, 1. MŰSOR
15.15 Iskolatévő, 15.55 Hírek, 16.00 Zenés műsor, 16.40 Magazin, 17.10 Katonák műsora, 18.05 A szocialista országok életéből, 18.30 Orvosi tanácsok, 18.40 Művelődési műsor, 19.00 Esti mese, 19.30 Tv-hír, 20.00 Tévétörténet, 21.10 Dokumentum-műsor, 22.05 A rendőrség nyomoz, 22.10 Az NDK Tv zenés szórakoztató műsora, 22.45 Hírek.
BUKAREST
15.00 Magyar nyelvű adás, 17.50 A legkisebbeknek, 18.00 Tv-hír, 18.25 Fórum, 18.55 Háziunk, 19.10 A remény szele, Film-sorozat, 11. rész, 19.55 Tudományos horizont, 20.25 Költészet, 20.35 A közel-múlt eseményei, 20.55 Zenei összeállítás, 21.10 Tv-hír, 6.
A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
17.00 Hírek, Időjárás, Lap-szemle, 17.10 Hétfő, Hétfő információk magazin, 18.00 Észak-tiszántúli krónika, 18.15 Új felvételeinkből, 18.25 Hírszórófogaló, Műsorelőzetes.